

HRVATSKI SABOR

KLASA: 022-03/21-01/96

URBROJ: 65-21-02

Zagreb, 23. rujna 2021.

Hs**NP*022-03/21-01/96*65-21-02**Hs

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 33. stavka 1. podstavka 3. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem ***Prijedlog strategije sprječavanja korupcije za razdoblje od 2021. do 2030. godine***, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora u skladu s odredbom članka 11. stavka 2. Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj 123/17) podnijela Vlada Republike Hrvatske, aktom od 23. rujna 2021. godine.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra pravosuđa i uprave dr. sc. Ivana Malenicu i državne tajnike mr. sc. Josipa Salapića, Sanjina Rukavinu i Juru Martinovića.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/21-07/356

URBROJ: 50301-21/22-21-2

Zagreb, 23. rujna 2021.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Prijedlog strategije sprječavanja korupcije za razdoblje od 2021. do 2030. godine

Na temelju članka 172. stavka 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora ("Narodne novine", br. 81/13., 113/16., 69/17., 29/18., 53/20., 119/20. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 123/20.), a u vezi s člankom 11. stavkom 2. Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj 123/17.), Vlada Republike Hrvatske podnosi Prijedlog strategije sprječavanja korupcije za razdoblje od 2021. do 2030. godine

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra pravosuđa i uprave dr. sc. Ivana Malenicu i državne tajnike mr. sc. Josipa Salapića, Sanjina Rukavinu i Juru Martinovića.

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

**PRIJEDLOG STRATEGIJE SPRJEČAVANJA KORUPCIJE ZA
RAZDOBLJE OD 2021. DO 2030. GODINE**

Zagreb, rujan 2021.

Sadržaj

1. UVOD.....	2
1.1 Vizija	2
1.2 Razumijevanje pojma korupcije.....	3
1.3 Institucionalni okvir	3
1.4 Postupak izrade Strategije	4
1.5 Odabir prioriternih područja i usklađenost s Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske za razdoblje do 2030. godine	5
2. PERCEPCIJA KORUPCIJE (MJERENJA KORUPCIJE I ISTRAŽIVANJE PERCEPCIJE U PROCESU IZRADE STRATEGIJE)	8
3. ANALIZA STANJA.....	9
3.1 Ostvareni rezultati Strategije suzbijanja korupcije za razdoblje od 2015. do 2020. godine.....	9
3.2 Prikaz trenutačnog stanja i područja koja je potrebno dodatno adresirati s obzirom na provedbu Strategije suzbijanja korupcije za razdoblje od 2015. do 2020. godine.....	17
3.3 Procjene međunarodnih tijela.....	22
4. PRIORITETI JAVNE POLITIKE BORBE PROTIV KORUPCIJE I POSEBNI CILJEVI	26
4.1 Posebni cilj - Jačanje institucionalnog i normativnog okvira za borbu protiv korupcije 26	
4.2 Posebni cilj - Jačanje transparentnosti i otvorenosti rada tijela javne vlasti	37
4.3 Posebni cilj - Jačanje sustava integriteta i upravljanje sukobom interesa.....	44
4.4 Posebni cilj - Jačanje antikorupcijskih potencijala u sustavu javne nabave	50
4.5 Posebni cilj - Podizanje javne svijesti o štetnosti korupcije, nužnosti prijavljivanja nepravilnosti i jačanja transparentnosti	53
5. PRAĆENJE PROVEDBE I VRJEDNOVANJE REZULTATA STRATEGIJE	56
6. POKAZATELJI ZA PRAĆENJE USPJEŠNOSTI	57
DODATAK 1. Indikativni popis mjera za provedbu Strategije.....	62

1. UVOD

U cilju nastavka kontinuiranog strateškog provođenja i nadograđivanja sustava antikorupcijskih mjera u Republici Hrvatskoj, nakon isteka razdoblja važenja Strategije suzbijanja korupcije za razdoblje od 2015. do 2020. godine („Narodne novine“, broj 26/15.), izrađena je nova Strategija sprječavanja korupcije za razdoblje od 2021. do 2030. godine (u daljnjem tekstu: Strategija).

Donošenje novog strateškog okvira za borbu protiv korupcije navedeno je u Programu Vlade Republike Hrvatske za razdoblje 2021. - 2024. godine i Nacionalnoj razvojnoj strategiji Republike Hrvatske za razdoblje do 2030. godine („Narodne novine“, broj 13/21.). Borba protiv korupcije jedno je od prioritetnih područja javnih politika u okviru strateškog cilja 3. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine (u daljnjem tekstu: NRS 2030), u kojoj su također utvrđeni i prioriteti djelovanja antikorupcijskih mehanizama.

Korupcija kao društveni fenomen ima snažan negativan učinak na vladavinu prava i povjerenje u institucije, kao i na gospodarstvo, demokratsku političku kulturu te društvo u cjelini. Ona nepobitno negativno utječe na gospodarsko blagostanje i prosperitet svih građana te su stoga aktivnosti usmjerene na prepoznavanje, sprječavanje i borbu protiv korupcije na svim razinama prioritet države i cijelog društva.

Stoga učinkovita borba protiv korupcije uključuje ne samo nadležna tijela javne vlasti, već i cijelo društvo, poslovnu zajednicu, građane i civilni sektor, kao i međunarodnu zajednicu. Prepoznavanje, sprječavanje i borba protiv korupcije kao društveno neprihvatljivog fenomena uvjetovana je sviješću o društvenim vrijednostima i prihvatljivom ponašanju u društvu s ciljem ostvarenja javnog interesa.

Razradom prioriteta navedenih u NRS 2030 kroz posebne ciljeve, a kasnije mjere i aktivnosti za borbu protiv korupcije, bit će potrebno u još većoj mjeri povezati djelovanje svih navedenih dionika u postizanju zajedničkog cilja oko kojeg postoji opći konsenzus - prosperitetno društvo u kojem su vladavina prava i osobni integritet svakog pojedinca vrijednosti koje svi zagovaramo i živimo.

Uz kontinuiranu provedbu i nadogradnju postojećih antikorupcijskih mehanizama svrha novog strateškog okvira jest jačanje postojećih i stvaranje novih sustavnih rješenja za sprječavanje korupcije na svim razinama što treba podići svijest o štetnosti korupcije te je učiniti društveno neprihvatljivom. Osim toga, ova Strategija inzistira na snažnijoj afirmaciji uloge građana, civilnog društva i medija kao neizostavnim partnera tijelima javne vlasti u beskompromisnoj borbi protiv korupcije te u nadzoru njezine učinkovitosti. Uključivanje građana, medija i civilnog društva u detekciju i praćenje koruptivnih rizika, kao pogled „izvana“, pomaže tijelima javne vlasti da rade odgovornije, transparentnije te da na odgovarajući način utječu na smanjenje mogućnosti korupcije.

1.1 Vizija

Ostvarenje modernog demokratskog društva vladavine prava i jakih institucija koje uživaju povjerenje građana, kao temelja blagostanja cjelokupnog društva.

Ostvarenju vizije pridonijet će postizanje postavljenih posebnih ciljeva i usklađena provedba politika u pet prioritetnih područja intervencije, jačanje institucionalnog i normativnog okvira

za borbu protiv korupcije, jačanje transparentnosti rada tijela javne vlasti, jačanje sustava integriteta i upravljanja sukobom interesa, jačanje antikorupcijskih potencijala u sustavu javne nabave te podizanje javne svijesti o štetnosti korupcije i značaju prijavljivanja koruptivnog ponašanja.

1.2 Razumijevanje pojma korupcije

Za oblikovanje učinkovitog i djelotvornog strateškog i provedbenog okvira borbe protiv korupcije, potrebno je razumjeti pojam korupcije.

U hrvatskom pravnom sustavu ne postoji definicija korupcije. Jedna od najčešće korištenih definicija je zlouporaba moći položaja i ovlasti za privatnu korist.

Fenomen korupcije se može promatrati s više raznih aspekata. Zbog različitih pojava oblika korupcije ona se ne može sagledavati kao problem kojim se bave samo pravosudna tijela. Naime, korupcija obuhvaća znatno širi spektar neprihvatljivih ponašanja od onih koja je zakonodavac propisao kao kazneno djelo.

Ako ga promatramo u kaznenopravnom smislu, valja imati u vidu da su u članku 21. Zakona o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta („Narodne novine“ br. 76/09., 116/10., 145/10., 57/11., 136/12., 148/13. i 70/17.) propisana koruptivna kaznena djela u užem smislu. Osim toga, člankom 87. stavak 24. Kaznenog zakona („Narodne novine“ br. 125/11., 144/12., 56/15., 61/15., 101/17., 118/18. i 126/19.) mito se definira kao svaka neprikladna nagrada, dar ili druga imovinsku ili neimovinska korist bez obzira na vrijednost.

Ukoliko dođe do kaznenog postupka zbog korupcije, to znači da sva preventivna nastojanja nisu urodila plodom. Tada dolazi do postupanja tijela zaduženih za represiju, odnosno policije, državnog odvjetništva i sudova, koje mora biti takvo da šalje poruku kako se korupcija nikome nikada ne isplati. U tom kontekstu, cilj kaznenog postupka nije samo kažnjavanje počinitelja, već i učinkovito oduzimanje protupravno stečene imovinske koristi.

Stoga je potrebna uključenost cjelokupnog društva; tijela javne vlasti, poslovne zajednice, građana i civilnog sektora na podizanju svijesti o potrebi afirmacije nulte stope tolerancije na korupciju koja ugrožava prosperitet cjelokupnog društva.

1.3 Institucionalni okvir

U Republici Hrvatskoj postoji niz nadležnih institucija koje djeluju na području borbe protiv korupcije odnosno na području formiranja antikorupcijske politike, represije te na posebnim područjima prevencije korupcije.

Područje formiranja antikorupcijske politike u nadležnosti je Ministarstva pravosuđa i uprave, Vlade Republike Hrvatske i Hrvatskog sabora, a provedba te politike u nadležnosti je svih državnih tijela.

Kroz rad Sektora za sprječavanje korupcije, unutarnje ustrojstvene jedinice zadužene za obavljanje poslova na ovom području, Ministarstvo pravosuđa i uprave, predstavlja središnje tijelo za prevenciju korupcije koje koordinira izradom, provedbom i nadzorom provedbe nacionalnih strateških i provedbenih dokumenata vezanih za sprječavanje korupcije u Republici Hrvatskoj te surađuje sa zainteresiranim dionicima na svim razinama društva. Također, Ministarstvo pravosuđa i uprave uključeno je i u organizaciju promotivnih aktivnosti i edukacija te surađuje s relevantnim međunarodnim organizacijama na području

sprječavanja korupcije. Sektor je ujedno i administrativna i stručna podrška Savjetu za sprječavanje korupcije, koji također ima vrlo važnu ulogu na području formiranja antikorupcijske politike. Osim toga, važnu ulogu u prevenciji korupcije ima i Služba za etiku i integritet Ministarstva pravosuđa i uprave kao dio institucionalnog okvira etičke infrastrukture u javnoj upravi, uz povjerenike za etiku u svim državnim i pravosudnim tijelima i Etičko povjerenstvo za državne službenike.

Savjet za sprječavanje korupcije je radno tijelo Vlade Republike Hrvatske sastavljeno od predstavnika relevantnih javnih institucija i organizacija civilnog društva. Sudjeluje na području formiranja i praćenja provedbe nacionalnih antikorupcijskih dokumenata. Nadalje, s ciljem osiguravanja kvalitetnog mehanizma nadzora nad provedbom antikorupcijskih politika, uz spomenuti Savjet za sprječavanje korupcije na razini izvršne vlasti, na parlamentarnoj razini osnovano je i Nacionalno vijeće za praćenje provedbe Strategije suzbijanja korupcije. Nacionalno vijeće sastoji se od jedanaest članova, uz predsjednika koji se bira iz redova oporbe, još četiri člana Vijeća biraju se iz reda zastupnika, dok ostale na temelju javnog poziva predlažu poslodavci, sindikati, udruge civilnog društva, akademska zajednica, stručnjaci i mediji .

Na području prevencije korupcije u Republici Hrvatskoj djeluje niz specijaliziranih institucija koje djeluju u pojedinim područjima preventivne antikorupcijske politike: Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa, Povjerenik za informiranje, Pučka pravobraniteljica, ali i niz drugih institucija čije djelovanje ima bitan antikorupcijski učinak, kao što su Državno izborno povjerenstvo, Državna komisija za javnu nabavu, Državni ured za reviziju i druga tijela.

Represivni dio mehanizma čini „uskočka vertikalna“ koja se sastoji od Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (USKOK) kao posebnog državnog odvjetništva zaduženog za progon kaznenih djela korupcije i organiziranog kriminaliteta, osnovanog krajem 2001. godine. Sjedište USKOK-a je u Zagrebu, a njegova se mjesna nadležnost prostire na području cijele Republike Hrvatske. Zakon o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta propisuje ustrojstvo, nadležnost i ovlasti Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta. Posebni sudski odjeli osnovani za postupanje u predmetima kaznenih djela korupcije i organiziranog kriminaliteta i pri Županijskim sudovima u Zagrebu, Splitu, Rijeci i Osijeku čine drugi i jednako tako bitan element „uskočke vertikale“ čije osnivanje je dovršeno 2009. godine osnivanjem Policijskog nacionalnog ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (PNUSKOK) ustrojenog unutar Uprave kriminalističke policije Ministarstva unutarnjih poslova.

U ovom kontekstu potrebno je spomenuti i sudjelovanje Republike Hrvatske u Partnerstvu za otvorenu vlast, multilateralnoj inicijativi čiji je cilj osigurati konkretan napredak na području transparentnosti i otvorenosti rada tijela javne vlasti, uključivanja i osnaživanja građana i civilnoga društva, borbe protiv korupcije te korištenja novih tehnologija za poboljšanje kvalitete usluga koje javna uprava pruža građanima. Republika Hrvatska provodi akcijske planove za provedbu inicijative Partnerstvo za otvorenu vlast te u ovom okviru djeluje i Savjet inicijative Partnerstvo za otvorenu vlast kao savjetodavno tijelo Vlade Republike Hrvatske za provedbu inicijative.

1.4 Postupak izrade Strategije

Postupak izrade Strategije određen je sukladno odrednicama cjelovitog sustava strateškog planiranja i upravljanja razvojem, koji čine Zakon o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 123/17.), Uredba o

smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave („Narodne novine“, broj 89/18.), Uredba o načinu ustrojavanja, sadržaju i vođenju Središnjeg elektroničkog registra razvojnih projekata („Narodne novine“, broj 42/18.), Uredba o načinu ustrojavanja, sadržaju i vođenju Središnjeg elektroničkog registra razvojnih projekata („Narodne novine“, broj 42/18.), Pravilnik o rokovima i postupcima praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave („Narodne novine“, broj 6/19.) te Pravilnik o provedbi postupka vrednovanja („Narodne novine“, broj 66/19.).

Djelotvorna borba protiv korupcije pretpostavlja određene bitne preduvjete. Postojanje političke volje za rješavanje problema korupcije, ogleda se u izgradnji adekvatnog institucionalnog i normativnog okvira za učinkovitu borbu protiv korupcije. Osim toga, esencijalan preduvjet predstavlja i sinergija aktera sa svih ostalih razina društva, uključenost civilnog društva, privatnog sektora, medija, socijalnih partnera te posebno svih građana koji moraju osvijestiti vlastitu ulogu, ali i odgovornost u sprječavanju korupcije i smanjenju njenih štetnih posljedica.

Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 19. studenog 2020. donijela Odluku o pokretanju postupka izrade Strategije za sprječavanje korupcije za razdoblje od 2021. do 2030. godine.

Navedenom Odlukom zaduženo Ministarstvo pravosuđa i uprave određeno je kao nositelj izrade Strategije za sprječavanje korupcije za razdoblje od 2021. do 2030. godine, koja treba obuhvatiti daljnje unaprjeđenje učinkovitosti borbe protiv korupcije, razvoj institucionalnih, zakonodavnih, administrativnih i pravosudnih kapaciteta za borbu protiv korupcije u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2021. do 2030. godine.

U procesu razvijanja nove Strategije preuzet je proaktivni pristup u preventivnom djelovanju na uzroke i rizike nastanka korupcije temeljen ponajprije upravo na principu sinergijskog djelovanja. U svrhu izrade Strategije i poštujući načelo partnerstva, 3. prosinca 2020. osnovana je Radna skupina sastavljena od širokog kruga predstavnika tijela javne vlasti i zainteresiranih dionika iz civilnog sektora, medija, akademske zajednice, privatnog sektora i sindikata. Osim Radne skupine s članovima na ekspertnoj razini, koordinacijsku ulogu u izradi imao je Savjet za sprječavanje korupcije.

1.5 Odabir prioriteta područja i usklađenost s Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske za razdoblje do 2030. godine

Uzimajući u obzir sva iskustva iz provedbe prethodne Strategije suzbijanja korupcije za razdoblje od 2015. do 2020. godine te u skladu s javnom percepcijom korupcije u Republici Hrvatskoj, očito je kako novi strateški okvir za borbu protiv korupcije treba preusmjeriti prioritete kako bi se pojačali naponi u sprječavanju korupcije.

Aktualni pristup borbi protiv korupcije naglašava važnost preventivnih mehanizama, dakle, mehanizama koji detektiraju koruptivne čimbenike kao nedostatke u normativnom okviru, funkcioniranju institucija ili procesima donošenja odluka koji mogu dovesti do pojave koruptivnog ponašanja te kojima je cilj neutralizirati takve rizike. Rad neovisnih institucija u području borbe protiv korupcije izuzetno je bitan u primjeni relevantnog zakonodavstva, ali i izradi odgovarajućih smjernica te davanju mišljenja pri formiranju okvira postupanja u svim područjima u kojima su definirani koruptivni rizici. Svrha djelovanja tih tijela ne odnosi se

primarno na sankcioniranje onih koji su povrijedili neki zakon na tom području, već u promociji vrijednosti transparentnosti, integriteta i vladavine prava definirajući tako očekivanja javnosti o prihvatljivom ponašanju. Tako se formira podloga za društvenu raspravu o ponašanju dužnosnika i institucija međusobno i u odnosu na građane čime se jača vladavina prava i demokratski proces.

Nadalje, sadržaj Strategije usklađen je s NRS-om 2030. Što se tiče područja borbe protiv korupcije u NRS-u 2030, intervensijsko usmjerenje definirano je u okviru Razvojnog smjera „Održivo gospodarstvo i društvo“ i strateškog cilja „Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom“ u okviru kojeg su postavljena prioriteta područja: Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, Borba protiv korupcije; Kompetentna, dostupna i učinkovita javna uprava, Poboljšanje upravljanja državnom imovinom. Unutar prioriteta područja „Borba protiv korupcije“, učinkovito djelovanje antikorupcijskih mehanizama planirano je ostvariti jačanjem institucionalnog i normativnog okvira za borbu protiv korupcije, jačanjem transparentnosti rada tijela javne vlasti, unaprjeđenjem i formiranjem sustava integriteta u javnoj upravi te podizanjem javne svijesti o štetnosti korupcije, kao i funkcioniranjem antikorupcijskih mehanizama.

Navedena područja predstavljaju i temeljne stupove prevencije korupcije te su, uz ostale, postavljeni kao polazni prioriteti ove Strategije, oko kojih se oblikuju ciljevi i daljnje provedbene mjere. Prema tome, Strategija je generalno usmjerena na prevenciju korupcije odnosno na područja jačanja institucionalnog i normativnog okvira za borbu protiv korupcije, jačanja transparentnosti i otvorenosti rada tijela javne vlasti, unaprjeđenja sustava integriteta i podizanje javne svijesti o štetnosti korupcije.

Za učinkovitu borbu protiv korupcije potrebno je, najprije, prepoznati njezine uzroke odnosno područja koja predstavljaju korupcijske rizike, a kako bi se njima moglo upravljati u smislu sužavanja prostora za pojavu koruptivnog djelovanja. Upravo stoga, Radna skupina bila je zadužena za procjenu postojećeg stanja na temelju identifikacije korupcijski osjetljivih područja na razini pojedinih institucija odnosno u pojedinim područjima.

Identifikacija korupcijski osjetljivih područja od strane Radne skupine sastojala se od detekcije „osjetljivih poslovnih procesa“ odnosno slabosti u organizacijskoj strukturi koje omogućuju pojavu korupcijskih rizika. Osim toga, u obzir je uzeta i procjena pravnog okvira koji regulira područja osjetljiva na korupciju odnosno eventualni nedostaci u pravnoj regulaciji koji pogoduju pojavi korupcijskih rizika. S obzirom da se korupcijski rizici razlikuju od sektora do sektora, procjenu stanja i identifikaciju rizičnih područja provodili su, ponajprije, službenici zaposleni u sustavu u okviru svojih kompetencija, ali i predstavnici ostalih dionika koji pružaju vrijedan pogled „izvana“ na područja rizika u djelovanju javne vlasti, a s ciljem formuliranja što učinkovitije antikorupcijske intervencije.

U postupku izrade Strategije, uzeta je u obzir i Analiza provedbe Strategije suzbijanja korupcije za razdoblje od 2015. do 2020. godine izrađena od strane Ministarstva pravosuđa i uprave. Analiza naglasak stavlja na područja korupcijskih rizika identificiranih u prethodnoj Strategiji, a koja su nedovoljno adresirana u pratećim provedbenim dokumentima prethodnog strateškog razdoblja te na mjere koje je s obzirom na njihovu relevantnost u smislu umanjivanja prepoznatih korupcijskih rizika, bez obzira na do sad provedene aktivnosti, potrebno nadalje kontinuirano jačati.

Također, pri formuliranju posebnih ciljeva Strategije, uzeta su u obzir i identificirana područja korupcijskih rizika u sljedećim dokumentima međunarodne procjene:

- Izvješće V. kruga evaluacije GRECO-a za Republiku Hrvatsku

- Izvješća Europske komisije za Republiku Hrvatsku i Posebne preporuke Vijeća u okviru Europskog semestra u razdoblju provedbe prethodne Strategije
- preporuke Izvješća OECD-a Pregled investicijske politike Republike Hrvatske (*Investment Policy Reviews*)
- Godišnje izvješće o vladavini prava Europske komisije za 2020.
- Analitičke podloge Grupacije Svjetske banke izrađene u okviru postupka pripreme prijedloga NRS-a 2030
- preporuke Izvješća OECD-a Pregled korporativnog upravljanja u poduzećima u državnom vlasništvu u Hrvatskoj (*Review of the Corporate Governance of SOEs in Croatia*)

Osim toga, Strategija uzima u obzir te unutar posebnih ciljeva i mjera navodi reforme i ulaganja za sprječavanje i suzbijanje korupcije definirane unutar komponente 2.6. Nacionalnog plana za oporavak i otpornost Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: NPOO), koji je Vlada Republike Hrvatske usvojila na sjednici krajem travnja 2021. godine te je službeno dostavljen na ocjenu Europskoj komisiji 14. svibnja 2021.

Europska komisija je 8. srpnja 2021. usvojila prijedlog Provedbene odluke Vijeća Europske unije o odobrenju ocjene Plana oporavka i otpornosti Republike Hrvatske, kojeg je Vijeće Europske unije službeno usvojilo 28. srpnja 2021.

Navedena komponenta NPOO-a uključuje provedbu četiri reforme te četiri ulaganja u ovom području. U okviru navedenih reformi i ulaganja predviđeno je:

- razvijanje informacijske platforme za poboljšanje koordinacije i suradnje tijela uključenih u provedbu nacionalnih antikorupcijskih dokumenata i za jasno informiranje građana o postojećem zakonodavnom okviru u području sprječavanja korupcije te o dostupnim alatima;
- provedba detaljne evaluacije Zakona o pravu na pristup informacijama i njegovih učinaka s ciljem unaprjeđenja njegove provedbe;
- unapređenje korporativnog upravljanja u trgovačkim društvima u većinskom vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) uprave, kao i unaprjeđenje mehanizama za praćenje provedbe i učinaka antikorupcijskih dokumenata za trgovačka društva u vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave;
- provedba edukativnih radionica za suce s temom javne nabave ima za cilj dodatno jačanje sudske zaštite u postupcima javne nabave;
- provedba nacionalne antikorupcijske kampanje radi podizanja javne svijesti o štetnosti korupcije, nužnosti sprječavanja i suzbijanja te prijavljivanju korupcije;
- osuvremenjivanje rada cjelokupne infrastrukture za etiku u državnoj službi kroz digitalizaciju etičkog sustava državnih službenika
- dodatno unapređenje IT sustava imovinskih kartica dužnosnika u kontekstu ubrzanja i olakšavanja postupaka njihovog podnošenja, obrade i provjere
- jačanje ljudskih i infrastrukturnih kapaciteta PNUŠKOK-a s ciljem unaprjeđenja učinkovitosti u suzbijanju korupcije i organiziranog kriminaliteta

Za provedbu reformi i ulaganja u okviru navedene komponente NPOO-a predviđeno je nešto više od 44 milijuna kuna, a predviđeni period provedbe od početka 2022. godine do kraja drugog kvartala 2026. godine.

Svrha ove Strategije i svih aktivnosti koje će na temelju postavljenih mjera biti donesene jest društvo vladavine prava i jakih institucija koji su temelj blagostanja cjelokupnog društva. Cilj nam je da zajedničkim snagama jačamo javnu svijest o štetnosti korupcije promovirajući integritet i vladavinu prava kao najvišu društvenu vrijednost i kao temelj blagostanja i prosperiteta.

2. PERCEPCIJA KORUPCIJE (MJERENJA KORUPCIJE I ISTRAŽIVANJE PERCEPCIJE U PROCESU IZRADE STRATEGIJE)

Kao prvi korak u razvoju strateških rješenja za borbu protiv korupcije, uzimamo i rezultate mjerenja korupcije. S obzirom da je korupciju kao fenomen nemoguće izmjeriti, u pravilu se mjerenja odnose na percepciju korupcije kod građana. To je metoda koja ima svoje prednosti i mane, ali mjerenja korupcije uz analize provedbe dosadašnjih strateških dokumenata te uz izvješća međunarodnih tijela/organizacija ostaju temeljne polazne točke za određivanje strateškog okvira kao podloge konkretnim aktivnostima za borbu protiv korupcije.

Istraživanje Eurobarometra o korupciji iz 2020. godine, Republiku Hrvatsku ubraja i među države članice Europske unije s najlošijim rezultatom o percepciji građana o korupciji. Ukupno 97 % građana smatra kako je korupcija u zemlji raširena (prosjek u EU-u: 71 %), a 54 % osoba smatra kako korupcija utječe na njih osobno u svakodnevnom životu (prosjek u EU-u: 26 %). Kada je riječ o poduzećima, njih 91 % korupciju smatra raširenom (prosjek u EU-u: 63 %), a 57 % poduzeća smatra kako korupcija predstavlja problem za poslovanje (prosjek u EU-u: 37 %). Uz to, 28 % građana smatra kako postoji dovoljno uspješnih primjera kaznenog progona da bi se ljudi odvratili od korupcije (prosjek u EU-u: 36 %), a 16 % poduzeća smatra kako su osobe i poduzeća uhvaćeni zbog davanja mita visokom dužnosniku odgovarajuće kažnjeni (prosjek u EU-u: 31 %).

Na području mjerenja percepcije među najčešće spominjanim istraživanjima jest ono organizacije Transparency International, u kojem se na godišnjoj razini države rangiraju prema Indeksu percepcije korupcije. Prema istom Indeksu za 2019. i 2020. godinu, Republika Hrvatska ima 47 od 100 bodova te se nalazi na 24. mjestu među državama članicama Europske unije i 63. mjestu u svijetu. Godine 2018. Republika Hrvatska je bila rangirana na 60. mjestu u svijetu s indeksom 48, 2017. na 57. mjestu s indeksom 49. Godine 2016. bili smo rangirani na 55. mjestu s indeksom percepcije korupcije 49, dok je 2015. Republika Hrvatska bila na 50. mjestu s indeksom 51 te je prvi put te godine bila svrstana među nekorumpirane države.

Uvažavajući visoke postotke u ispitivanjima percepcije korupcije, paralelno s postupkom izrade Strategije provodilo se *online* istraživanje na mrežnoj stranici Ministarstva pravosuđa i uprave s ciljem dobivanja procjene postojećeg stanja percepcije korupcije kod građana (uz već postojeća istraživanja Eurobarometra i Transparency Internationala) kao polaznih rezultata prije početka provedbe mjera u okviru novoga strateškog okvira. Rezultati istraživanja jedna su od referentnih točaka u formiranju intervencije sprječavanja korupcije u Strategiji te će biti važni za praćenje učinka njezine provedbe.

U popunjavanju *online* upitnika, zaključno s 15. prosincem 2020. sudjelovalo ukupno 3815 građana. Ovdje je bitno istaknuti nekoliko podataka. Na pitanje, na kojem je području građanin najčešće primoran sudjelovati u korupciji, na prvo mjesto građani stavljaju zdravstvo s 33,5 %, dok je na drugome mjestu lokalna samouprava s 15,5 %. Na trećem je mjestu poduzetništvo s 13,4 %, a četvrtom pravosuđe s 9,4 %.

Većano za povjerenje u institucije, u kontekstu borbe protiv korupcije, građani imaju najviše povjerenja u organizacije civilnoga društva odnosno civilni sektor – 38,2 % i medije – 25,4%, a najmanje sudove – 4,2 %, pučkog pravobranitelja – 7,9 % i policiju – 9 %.

Gotovo svaki drugi ispitanik (49,5 %) smatra kako je glavni razlog raširenosti problema korupcije nekažnjavanje korupcije, 14,3 % ispitanika smatra da je to loš vrijednosni sustav, a 12,1 % neučinkovitost specijaliziranih tijela za borbu protiv korupcije.

Nadalje, područje pravosuđa, a osobito sudstva najčešće je spominjano kao prioritarno za novi strateški okvir. Također, istraživanje sadržava podatak kako je 37,3 % ispitanika sigurno da su sudovi i državna odvjetništva korumpirani, 57,3 % ih donekle smatra pravosuđe korumpiranim, dok samo 5,4 % ispitanika ne smatra pravosuđe korumpiranim.

Zaključno, podatci ovih istraživanja prikazuju percepciju korupcije – o dojmu građana i poslovne zajednice. Ova istraživanja imaju svoju vrijednost i iz njih je nepobitno vidljiva subjektivna procjena ispitanika da je korupcija iznimno raširena u hrvatskom društvu uz preciziranje za koje sektore smatraju da je korupcija najraširenija i zašto.

Uvažavajući činjenicu kako korupcija ipak pogađa sve građane i utječe na njihov svakodnevni život i formiranje mišljenja o stanju u društvu i politici što je kamen temeljac svake demokracije, ne možemo zanemariti ovako visoke postotke zastupljene u svim ispitivanjima javnog mnijenja u Republici Hrvatskoj. Ovakvi brojevi nepobitno upozoravaju na nedostatak povjerenja građana u institucije i javnu vlast.

Zajedničko je stajalište kako je smanjenje tog postotka cilj kojemu moramo težiti. Smanjenje postotka negativne percepcije korupcije značit će da su ukupne zakonodavne i druge mjere iz Strategije imale učinka te da građani imaju veće povjerenje u institucije.

3. ANALIZA STANJA

3.1 Ostvareni rezultati Strategije suzbijanja korupcije za razdoblje od 2015. do 2020. godine

Strategija suzbijanja korupcije za razdoblje od 2015. do 2020. godine usvojena je 27. veljače 2015. u Hrvatskom saboru. Strategija se provodila kroz tri prateća Akcijska plana. Na sjednici održanoj 16. srpnja 2015., Vlada Republike Hrvatske donijela je Odluku o donošenju Akcijskog plana za 2015. i 2016. godinu uz Strategiju suzbijanja korupcije za razdoblje od 2015. do 2020. godine („Narodne novine“, broj 79/15.), a na sjednici Vlade Republike Hrvatske održanoj 21. lipnja 2017. donesena je Odluka o donošenju Akcijskog plana za 2017. i 2018. godinu uz Strategiju suzbijanja korupcije za razdoblje od 2015. do 2020. godine („Narodne novine“, broj 60/17.). Na sjednici održanoj 10. svibnja 2019., Vlada Republike Hrvatske donijela je Odluku o donošenju Akcijskog plana za 2019. i 2020. godinu uz Strategiju suzbijanja korupcije za razdoblje od 2015. do 2020. godine („Narodne novine“, broj 48/19.).

Tijekom razdoblja važenja prethodne Strategije, mnoga poboljšanja su postignuta u smislu zakonodavnih izmjena i jačanja institucija. Međutim, prostor za unaprjeđenje tog istog okvira stvara se primjenom zakona u praksi i jačanjem ovlasti institucija.

Što se tiče trgovačkih društava u većinskom vlasništvu Republike Hrvatske potrebno je istaknuti kako je u predmetnom strateškom razdoblju definirana metodologija za utvrđivanje i praćenje srednjoročnih ciljeva tih trgovačkih društava donesen je Kodeks korporativnog

upravljanja trgovačkim društvima u kojim Republika Hrvatska ima dionice ili udjele („Narodne novine“, broj 132/17.) te je donesena Odluka Vlade Republike Hrvatske o obvezi uvođenja funkcije usklađenosti u pravnim osobama u većinskome državnom vlasništvu.

U svibnju 2019. godine Vlada je donijela Antikorupcijski program za trgovačka društva u većinskom državnom vlasništvu za razdoblje 2019. – 2020. kao nastavak dobrih praksi i antikorupcijskih standarda u upravljanju imovinom države postignutih provedbom Antikorupcijskog programa 2010. – 2012. U ovom kontekstu, u prosincu 2020. godine donesen je Antikorupcijski program za trgovačka društva u većinskom vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave od 2021. do 2022. godine. U vezi s tim potrebno je istaknuti i da je u cilju jačanja transparentnosti lokalnih razina izrađen i objavljen popis trgovačkih društava u njihovu vlasništvu u ponovno uporabljivom obliku (otvoreni podatci).

U srpnju 2020. godine započela je provedba projekta pod nazivom „Podizanje svijesti i standarda za suzbijanje mita u međunarodnim poslovnim transakcijama“, u suradnji s OECD-om koji financira Europska unija, a kojem je cilj podići institucionalne i administrativne kapacitete Republike Hrvatske u smjeru usklađivanja standarda s odredbama OECD-ove Konvencije za borbu protiv podmićivanja stranih javnih dužnosnika u međunarodnom poslovanju.

Pozitivan rezultat provedbe aktivnosti u okviru provedbe prethodne Strategije pokazuje uređenje zakonodavnog okvira u svrhu zaštite prijavitelja nepravilnosti donošenjem Zakona o zaštiti prijavitelja nepravilnosti („Narodne novine“, broj 17/19.) u veljači 2019. godine kojim je prvi put definiran pojam prijavitelja nepravilnosti te je predviđena zaštita prijavitelja nepravilnosti u tijelima javne vlasti i kod privatnih poslodavaca kroz tri kanala prijavljivanja (unutarnji, vanjski i javno razotkrivanje). Pučki pravobranitelj određen je kao vanjsko tijelo nadležno za zaštitu prijavitelja nepravilnosti.

Unaprijeđen je i sustav podnošenja i obrade imovinskih kartica pravosudnih dužnosnika izradom mrežne aplikacije preko koje su iste i javno dostupne.

Na području vezanom za infrastrukturu, okoliš i promet u prethodnom razdoblju provedene su aktivnosti koje su se odnosile na sudjelovanje predstavnika ministarstava u provođenju javnih nadmetanja od strane javnih poduzeća za upravljanje prometnom infrastrukturom za nabavu radova i usluga u vrijednosti većoj od 5 milijuna kuna te je izrađena jedinstvena procedura inspeksijskih nadzora. Vidljiv pomak ovog strateškog područja očituje se i u provedenim aktivnostima koje su se odnosile na ostvarenje transparentnosti postupaka izrade i donošenja prostornih planova putem Informacijskog sustava prostornog uređenja i pojednostavnjenje procesa izdavanja građevinskih dozvola i energetskih certifikata. Naime, uspostavljeni su informacijski sustavi „IEC“, „e-nekretnine“ i „e-dozvola“ koji doprinose stvaranju relevantnih podataka za investicijske projekte na području Republike Hrvatske te ujedno i osiguravanju pravne sigurnosti vlasnika nekretnina i investitora u području procjene vrijednosti i poslovanja na tržištu nekretninama.

S ciljem jačanja integriteta, odgovornosti i transparentnosti sustava javnih financija u prethodnom razdoblju naglasak je bio na uspostavi učinkovitog sustava unutarnjih kontrola u upravljanju sredstvima iz javnih izvora, zakonitom korištenju proračunskih sredstava te učinkovitoj naplati prihoda iz nadležnosti proračunskih korisnika i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave kao i na jačanju administrativnih kapaciteta te integriteta, odgovornosti i transparentnosti u radu zaposlenika Ministarstva financija; uspostavi automatizirane obrade transakcija i osoba radi ubrzanja poslovnih procesa Ureda za sprječavanje pranja novaca; kao i stvaranje preduvjeta učinkovite komunikacije s poreznim

obveznicima te osiguravanje adekvatnih tehničkih preduvjeta učinkovitim provođenju carinskih postupaka.

U prethodnom strateškom razdoblju ojačani su mnogi antikorupcijski mehanizmi i u djelovanju određenih elemenata zdravstvenog sustava, najprije, kontrolni mehanizmi u osiguravanju dostupnosti zdravstvenih usluga te mehanizmi jačanja svijesti o štetnosti korupcije i neformalnog plaćanja zdravstvenih usluga, provedbom kampanja i edukativnih aktivnosti za korisnike. Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o lijekovima („Narodne novine“, broj 100/18.) uspostavljen je transparentni sustav za određivanje cijena lijekova na tržištu u Republici Hrvatskoj. Jednako tako, donošenjem Zakona o zdravstvenoj zaštiti („Narodne novine“, br. 100/18., 125/19., 147/20.) stvorene su pretpostavke za kvalitetniji nadzor poštovanja propisa koji reguliraju način obavljanja zdravstvene djelatnosti, s ciljem upravljanja korupcijskim rizicima. Također, određenim mjerama pojačanog nadzora nad oglašavanjem lijekova s Osnovne i Dopunske liste lijekova Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, ojačani su potencijali u kontekstu prevencije mogućih nedopuštenih utjecaja farmaceutskih tvrtki na propisivanje lijekova od strane liječnika. Osim toga, s ciljem osiguravanja namjenskog trošenja resursa iz obveznog zdravstvenog osiguranja, dodatno je ojačan i nadzor nad provedbom Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju („Narodne novine“, br. 80/13., 137/13., 98/19.) i Zakona o zdravstvenoj zaštiti.

Vezano za vrlo važno područje nadzora provedbe postojećih propisa, inspeksijskih poslova, u 2018. godini ustrojen je Državni inspektorat u okviru kojega sada djeluje 17 različitih inspeksijskih službi. Spajanjem većeg broja inspeksijskih službi u jednom tijelu državne uprave stvorene su pretpostavke za učinkovitije obavljanje nadzornih postupaka, a već su i intenzivirani unutarnji nadzori nad radom inspektora Državnog inspektorata.

Od 2013. godine, kad je u Republici Hrvatskoj usvojen postojeći zakonodavni okvir – Zakon o pravu na pristup informacijama („Narodne novine“, br. 25/13. i 85/15.; u daljnjem tekstu ZPPI), isti se mijenjao 2015. godine i to s ciljem usklađivanja s europskom regulativom na području ponovne uporabe otvorenih podataka tijela javne vlasti.

Povjerenik za informiranje kao neovisno tijelo koje štiti, prati i promiče pravo na pristup informacijama zbog svoje je nadzorne funkcije primjene jednog od važnih alata za borbu protiv korupcije ZPPI-a, bio nositeljem velikog broja mjera u akcijskim planovima za provedbu Strategije. Među navedenima ističe se izrada aplikacije za podnošenje godišnjeg izvješća tijela javne vlasti o primjeni ZPPI-a i izradu, objavu i distribuciju specijaliziranih smjernica za primjenu Zakona koje su bitno pridonijele podizanju kvalitete primjene norme i standardizaciji primjene ZPPI-a. Povjerenik za informiranje je tijekom provedbe aktivnosti akcijskih planova detaljno pratio primjenu članaka 10. (proaktivna objava informacija), 11. (savjetovanja s javnošću) i 12. (javnost rada) u gotovo svim županijama, gradovima i općinama, izradio analitička izvješća o nalazima praćenja i održao brojne edukacije za praćene jedinice, uz pokušaj da se u dio radionica uključe i lokalni dužnosnici i rukovodeći službenici. Također je uspostavljen model izvođenja specijaliziranih webinarima za službenike u tijelima javne vlasti i za korisnike. Provedena je i kampanja za korisnike (građane, udruge, medije, privatni sektor) o pravu na pristup informacijama.

Nadalje, u travnju 2015. godine predstavljen je javnosti te je započeo sa radom portal e-Savjetovanja kao mehanizam za podizanje razine transparentnosti rada državnih tijela te uključivanje građana u procese donošenja odluka. Portal e-Savjetovanja prepoznat je i na međunarodnoj razini kao primjer dobre prakse uključivanja građana u postupke donošenja odluka te se u OECD-ovu izvješću „Praksa boljih propisa diljem Europske unije“, Republika Hrvatska nalazi na samom vrhu ljestvice, iznad prosjeka država članica Europske unije i

OECD-a. Od polovice 2019. godine, portal e-Savjetovanja prešao je u nadležnost Ureda za zakonodavstvo Vlade Republike Hrvatske i Središnjega državnog ureda za razvoj digitalnog društva koji djeluju u suradnji s Uredom za udruge Vlade Republike Hrvatske i Uredom Povjerenika za informiranje.

Kao članica globalne inicijative Partnerstva za otvorenu vlast od 2011. godine, Republika Hrvatska dodatno podupire načela transparentnosti, borbe protiv korupcije, osnaživanja građana i korištenja prednosti novih tehnologija, s ciljem učinkovitije i djelotvornije javne uprave. Unutar ovih aktivnosti poduzimane su brojne aktivnosti, ponajprije usmjerene unaprjeđenju provedbe Zakona o pravu na pristup informacijama, koji je rangiran kao 8. najbolji na listi od 128 država prema Globalnoj rang-listi prava na pristup informacijama (*Global Right to Information Rating*).

Jedno od bitnih područja prevencije korupcije odnosi se na nadzor financiranja političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu, koje provodi Državno izborno povjerenstvo (DIP). U ožujku 2019. godine stupio je na snagu novi Zakon o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu („Narodne novine“, br. 29/19 i 98/19; u daljnjem tekstu: Zakon o financiranju). Navedenim su Zakonom usvojene preporuke iz Izvješća III. kruga evaluacije GRECO-a za Republiku Hrvatsku, kao i primjedbe Europske komisije na hrvatski „paket“ zakona za suzbijanje korupcije iz 2010. godine.

Zakon o financiranju uvodi određene novine koje podižu stupanj transparentnosti financiranja, bez obzira je li riječ o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe ili referendumu. Javna dostupnost financijskih izvještaja na mrežnim stranicama Državnoga izbornog povjerenstva na lako pretraživ način po različitim osnovama, u strojno čitljivom i otvorenom obliku, u znatnoj je mjeri povećala transparentnost financiranja jer su svi financijski izvještaji objavljeni na jednome mjestu i samim time su dostupniji nego što su bili do stupanja na snagu Zakona. Također, ističu se aktivnosti *online* edukacije subjekata nad kojima Državno izborno povjerenstvo provodi nadzor financiranja političkih aktivnosti i izborne promidžbe.

U razdoblju važenja prethodne Strategije unaprijeđen je normativni okvir u području ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge pa je u ožujku 2015. godine donesena Uredba o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge. Ured za udruge izradio je Priručnik za postupanje u primjeni Uredbe o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge, koji je izrađen kao uputa svim javnim institucijama koje dodjeljuju financijske i nefinancijske potpore iz javnih izvora za projekte i programe od interesa za opće dobro koje provode udruge, ali i druge organizacije civilnog društva. Osim toga, izrađena su godišnja Izvješća o financiranju projekata i programa organizacija civilnog društva te su se kontinuirano provodila savjetovanja i izobrazba o primjeni Uredbe.

Vezano za područja integriteta i sukoba interesa u svibnju 2017. godine, Ministarstvo uprave (od 2020. godine poslove Ministarstva uprave preuzelo je Ministarstvo pravosuđa i uprave) donijelo je „Smjernice za upravljanje sukobom interesa zaposlenika u javnom sektoru“ s „Priručnikom za upravljanje sukobom interesa zaposlenika u javnom sektoru“ čija je svrha pomoći tijelima javne vlasti na središnjoj i lokalnoj razini u uspostavi učinkovitog upravljanja sukobom interesa. Osim toga, donijelo je i „Smjernice za izradu strategije integriteta i planova integriteta“ te „Smjernice o provedbi procjene koruptivnih rizika“. Nadalje tijekom 2019. godine, Ministarstvo uprave provelo devet radionica i predavanja iz područja

prevencije korupcije, etike, jačanja integriteta i sprječavanja sukoba interesa pri čemu je educirano ukupno 205 polaznika.

Ministarstvo uprave je u razdoblju od 5. veljače 2017. do 4. svibnja 2018. u suradnji s Državnim institutom za javnu upravu Republike Finske (HAUS) i Visokom školom za javnu upravu Republike Francuske (ENA) provelo *Twining* projekt „Jačanje integriteta javnog sektora“ u sklopu kojega su provedene aktivnosti usmjerene na jačanje institucionalnog integriteta i integriteta zaposlenika: provedeni su edukativni programi o primjeni etičkih standarda u svakodnevnom radu; proveden i trodnevni trening trenera za primjenu standarda u javnoj upravi; izrađene su Smjernice o provedbi procjene koruptivnog rizika s upitnikom o procjeni koruptivnog rizika te održane radionice o provedbi analize koruptivnih rizika i o pripremi strategija i planova integriteta. U okviru projekta, a sa svrhom podizanja svijesti zaposlenika i građana o važnosti etičnog ponašanja i postupanja u obavljaju poslova javne uprave, 28. studenoga 2017. održana je i međunarodna konferencija „Daljnji koraci za jačanje integriteta u Republici Hrvatskoj“.

Radi nastavka ostvarenja ciljeva u područjima jačanja odgovornosti i integriteta dužnosnika, izrađen je „Antikorupcijski priručnik za državne i lokalne dužnosnike“ kojem je cilj ojačati kompetencije nositelja javnih dužnosti promocijom postojećih antikorupcijskih standarda.

Tijekom 2015. i 2016. godine, na području javnih financija s ciljem jačanja integriteta i odgovornosti zaposlenika Carinske uprave, održane su edukacije na temu „Antikorupcija“ na kojima je prisustvovalo 276 rukovodećih službenika. Osim toga, tijekom 2016. godine provedena je edukacija za službenike Carinske uprave s temom „Etika i etički kodeks“ putem sustava E-learning.

U Poreznoj su upravi također provedene edukacije s temom „Antikorupcija i etika“ održavanjem radionica u razdoblju 2017. - 2019. godine nakon čega su primjenom *online* sustava e-učenja do kraja 2019. godine educirani svi službenici Porezne uprave. U cilju promicanja etičkih i moralnih načela u ponašanju u državnoj službi i proaktivnog djelovanja na području etike i integriteta, u Poreznoj upravi imenovano je, uz postojećeg povjerenika, još 5 povjerenika za etiku, čime su stvorene pretpostavke za osnivanje tročlanog povjerenstva za etiku za Poreznu upravu. Tako je odlukom, u svibnju 2018. godine, imenovano Etičko povjerenstvo Ministarstva financija, Porezne uprave.

U strateškom razdoblju, provedene su edukativne aktivnosti na području etike, integriteta te sprječavanja nepravilnosti, prijevara i korupcije za službenike Ministarstva gospodarstva, poduzetništva i obrta i Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije, a koji rade na poslovima korištenja sredstava iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova (u daljnjem tekstu: ESI fondovi).

U području sporta, u kontekstu sprječavanja sukoba interesa postignuta su određena unaprjeđenja pravnog okvira, no potrebno je daljnje ulaganje napora u području jačanja edukacija sportskih inspektora na polju integriteta.

S ciljem osiguranja transparentnoga, neovisnoga i nepristranog pravosudnog sustava, potrebno je sustavno jačati integritet pravosudnih dužnosnika. Tako su provedene aktivnosti jačanja kapaciteta rada Etičkog povjerenstva Državnog odvjetništva. Osim toga, Državnoodvjetničko vijeće je krajem 2015. godine izdalo knjižicu koja sadržava Etički kodeks državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika i Smjernice te je u veljači 2016. godine Vijeće predsjednika svih sudačkih vijeća u Republici Hrvatskoj donijelo Smjernice za tumačenje i primjenu Kodeksa sudačke etike. Jednako tako, u ožujku 2019. godine donesen je novi Etički kodeks državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika.

Nadalje, 2019. godine donesen je Zakon o Pravosudnoj akademiji („Narodne novine“, broj 52/19.) s ciljem jačanja antikorupcijskih preventivnih mehanizama u radu Pravosudne akademije, među ostalim u smislu sprječavanja potencijalnih sukoba interesa u obnašanju funkcija članova različitih tijela Akademije. Pravosudna akademija svake godine redovito provodi aktivnosti edukacije za pravosudne dužnosnike na temu sudačke etike i suzbijanja korupcije.

Na lokalnoj razini, Hrvatska zajednica županija objavila je „Antikorupcijski vodič za službenike i namještenike u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave“ te su povodom toga održane promotivne i edukativne aktivnosti tijekom 2019. godine u Koprivnici, Krapini i Virovitici (u izradi ovog dokumenta sudjelovali su i predstavnici tadašnjeg Ministarstva uprave).

U cilju jačanja antikorupcijskih mehanizama, integriteta, transparentnosti i odgovornosti na regionalnoj razini, do sada je 17 županija osnovalo svoja Antikorupcijska povjerenstva. U skladu s tim, neke županije usvojile su interne akcijske planove za borbu protiv korupcije i kodekse ponašanja službenika na regionalnoj razini.

U okviru jačanja antikorupcijskih potencijala u poslovnom sektoru potrebno je istaknuti provedene brojne seminare i konferencije u organizaciji Hrvatske gospodarske komore i ICC Hrvatska (International Chamber of Commerce), namijenjene članicama koje posluju na međunarodnome tržištu (menadžment, korporativni pravници), odvjetnicima, konzultantima te zaposlenicima HGK u područjima vezanim za jačanje integriteta u poslovanju tvrtki te naručitelja i ponuditelja u okviru postupaka javne nabave.

Što se tiče područja upravljanja sukobom interesa, najvažnija unaprjeđenja u razdoblju važenja prethodne Strategije odnose se na jačanja administrativnih i tehničkih kapaciteta Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa u smislu zapošljavanja dodatnog kadra i preseljenjem u nove prostore. Mjerom jačanja mehanizama provjere imovinskog stanja dužnosnika, Povjerenstvo je uvelo elektronički obrazac izvješća o imovinskom stanju te je sklopilo niz bilateralnih sporazuma s tijelima javne vlasti koje vode odgovarajuće evidencije s ciljem izravnog pristupa bazama podataka tih tijela. U proteklom petogodišnjem razdoblju ostvarena je i mjera podizanja razine svijesti o sukobu interesa svih kategorija i razina dužnosnika obuhvaćenih odredbama Zakona o sprječavanju sukoba interesa („Narodne novine“, br. 26/11., 12/12., 126/12., 48/13., 57/15. i 98/19.) provedbom edukacija od strane Povjerenstva.

Na području javne nabave unaprjeđenja su postignuta u informatizaciji postupaka i jačanju sustava nadzora i pravne zaštite u odredbama Zakona o javnoj nabavi („Narodne novine“, broj 120/16.). Unaprjeđenje sustava javne nabave u ovom području osobito je ojačalo mehanizme transparentnosti (dostupnosti) podataka u svim fazama postupaka, dostupnosti izvješća nadležnih tijela te je ojačalo shemu profesionalizacije službenika u cilju stjecanja certifikata za obavljanje poslova u sustavu javne nabave.

U proteklom razdoblju pojačan je specijalistički program izobrazbe na području javne nabave. Rezultat je veliki broj certificiranih sudionika javne nabave na strani naručitelja, ali i gospodarskih subjekata, radi boljeg razumijevanja i poznavanja javne nabave. Osim toga, ujednačen je obrazac plana nabave i registra ugovora uz obveznu objavu u Elektroničkom oglasniku javne nabave Republike Hrvatske na portalu „Narodnih novina“ te je smanjena naknada za pokretanje žalbenog postupka za žalbu na dokumentaciju o nabavi.

Hrvatska gospodarska komora (u daljnjem tekstu: HGK) u smislu Zakona o javnoj nabavi nije javni/sektorski naručitelj, dakle nije obvezna provoditi postupke javne nabave, s ciljem

osiguravanja veće transparentnosti rada Komore prema članicama – trgovačkim društvima, HGK od 2013. godine ima interne akte koji reguliraju uvjete i postupke nabave roba, radova i usluga. Također u nabavi za projekte Europske unije, HGK provodi postupak za neobveznike javne nabave. Na internetskim stranicama HGK objavljen je popis poduzeća i udjela u istima od strane članova Upravnoga i Nadzornog odbora, kao i predsjednika HGK, a djelatnici HGK sudjelovali su u ovome programskom razdoblju u brojnim edukacijama o javnoj nabavi.

Vezano za korištenje sredstvima iz ESI fondova, u okviru prethodnoga strateškog područja donesene su interne procedure (Zajednička nacionalna pravila) kojima je propisano postupanja tijela u sustavu upravljanja i kontrole u okviru sprječavanja rizika od prijevare koji obuhvaćaju i područje koruptivnih radnji. Ministarstvo je uspostavilo tri mreže koordinatora, iz područja javne nabave, državnih potpora i upravljanja nepravilnostima, za razmjenu dobre prakse i sprječavanja nepravilnosti koje proizlaze iz pogrešne primjene pravila u navedenim područjima, a koje su u prethodnom razdoblju održale brojne sastanke na kojima sudjeluju predstavnici svih tijela sustava upravljanja i kontrole.

U svrhu postizanja cilja jačanja integriteta, odgovornosti i transparentnosti na području obrazovanja, znanosti i sporta, unaprijeđen je sustav elektroničke prijave i upisa učenika u prvi razred srednje škole, u siječnju 2019. donesena je Odluka o donošenju kurikuluma za međupredmetnu temu *Građanski odgoj i obrazovanje za osnovne i srednje škole u RH* koji se među ostalim odnosi i na antikorupcijsko obrazovanje, povećan je broj provedenih programa stručnog osposobljavanja te je uspostavljen sustav za prijavu, praćenje i vrjednovanje državne potpore za istraživačko-razvojne projekte 2015. – 2020, održavane su edukacije po srednjim školama o korupciji (pojam, uzroci, javni oblici, štetne posljedice), a provodilo se i stručno usavršavanje učitelja, nastavnika, stručnih suradnika i ravnatelja škola s naglaskom na podizanje svijesti među mladima o nužnosti sprječavanja i suzbijanja korupcije.

U sektoru infrastrukture, okoliša i prometa provedene su aktivnosti jačanja povjerenja korisnika usluga u sektoru graditeljstva i prostornog uređenja te podizanje svijesti o štetnosti korupcije.

Uspostavljena je Evidencija financijskog praćenja sportskih programa kroz Informacijski sustav u sportu. Donesen je Zakon o izmjenama Zakona o sportskoj inspekciji („Narodne novine“, broj 34/21.) koji je stupio na snagu 1. siječnja 2020., a na temelju kojega su poslovi inspekcijskog nadzora u prvom stupnju koji su bili u nadležnosti ureda državne uprave u županijama odnosno Gradskog kontrolnog ureda Grada Zagreba, stavljeni u nadležnost tijela državne uprave nadležnog za sport. Također, izrađen je Pravilnik o metodologiji, rokovima za izradu i dostavu, načinu izvršavanja programa javnih potreba, o načinu i rokovima izvještavanja o provedbi programa te o metodologiji izrade financijskog plana javnih potreba u sportu.

Ministarstvo financija je u razdoblju provedbe prethodne Strategije kontinuirano provodilo edukativne programe osoba odgovornih za sustav unutarnjih kontrola, unutarnjih revizora te edukacije koje su proveli inspektori financijskog i proračunskog nadzora o upravljanju nepravilnostima za proračunske korisnike i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te organizaciju konferencije za rukovodeću strukturu nadležnu za financije na državnoj i lokalnoj razini te kod trgovačkih društava u vlasništvu države i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Provedena je mjera osiguravanja adekvatnih tehničkih preduvjeta učinkovitim provođenju carinskih postupaka.

Porezna uprava je s Uredom za sprječavanje pranja novca sklopila Sporazum o suradnji i razmjeni podataka, informacija i dokumentacije na području sprječavanja i otkrivanja pranja novca i financiranja terorizma i Sporazum o dostupnosti i pregledu podataka o stvarnom

vlasništvu iz Registra stvarnih vlasnika te upisu dodatnih podataka u registar stvarnih vlasnika.

Unaprijeđeno je unutarnje ustrojstvo Porezne uprave u svrhu učinkovitijeg obavljanja zadaća iz svoje nadležnosti. U Središnjem uredu Porezne uprave ustrojen je Samostalni sektor za financijske istrage koji obavlja poslove analize i financijskog istraživanja prvenstveno u predmetima u kojima postoje ozbiljne naznake organiziranog kriminaliteta, koruptivnih kaznenih djela i kaznenih djela subvencijskih prijevara na štetu sredstava Europske unije. Navedeni Sektor aktivno surađuje s USKOK-om u predmetima korupcije na način da obrađuje podatke o imovini i mogućem nerazmjeru u odnosu na zakonite prihode fizičkih osoba, a rezultati obrade se koriste u svrhu određivanja i oduzimanja neprikladno stečene imovinske koristi u kaznenom, odnosno sudskom postupku.

Uspostavljen je jedinstven Registar koncesija u otvorenom obliku u koji se upisuju sve koncesije ugovorene u Republici Hrvatskoj i Registar stvarnih vlasnika trgovačkih društava čime se omogućava uvid u podatke o fizičkim osobama stvarnim vlasnicima konkretnog pravnog subjekta sukladno odredbama članka 32. Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma („Narodne novine“, br. 108/17. i 39/19.) te je unaprijeđen sustav prijave nepravilnosti u upravljanju sredstvima državnog proračuna, proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Ministarstvo financija je s Državnim odvjetništvom Republike Hrvatske, za ustrojstvene jedinice koje obavljaju nadzor, sklopilo Protokol o suradnji u koji su uključene sve upravne organizacije / ustrojstvene jedinice koje obavljaju nadzorne aktivnosti.

Uz kontinuirano informiranje javnosti, osiguran je uvid u sve ključne proračunske dokumente, pri čemu je važno istaknuti da se uz informacije i proračunske dokumente putem *web*-aplikacija, koji se objavljuju i namijenjeni su stručnoj javnosti, objavljuju i dokumenti izrađeni u obliku jednostavnih i sažetih vodiča namijenjenih građanima i široj javnosti.

Znatan napredak u sprječavanju korupcije postignut je zakonskim uređenjem financijskog poslovanja neprofitnih organizacija donošenjem Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija („Narodne novine“, broj 121/14.).

Uredbom o uvjetima za izbor i imenovanje članova nadzornih odbora i uprava pravnih osoba od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku i načinu njihova izbora („Narodne novine“, broj 12/19.) propisan je postupak izbora i imenovanja članova nadzornih odbora i uprava pravnih osoba od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku. Također, izrađena je interna uputa Ministarstva financija za postupak izbora kandidata za članove nadzornih odbora pravnih osoba od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku.

U prethodnom razdoblju u kontekstu jačanja represivnog aparata, ojačani su kapaciteti Ravnateljstva policije Ministarstva unutarnjih poslova za suzbijanje korupcije, izvršene su edukacije policijskih službenika te je pojačana suradnja svih državnih tijela na suzbijanju korupcije, a najprije Državnog odvjetništva (USKOK-a), Ravnateljstva policije Ministarstva unutarnjih poslova i Ministarstva financija. Osim toga, postoje razne mjere i mehanizmi za sprječavanje korupcije u hrvatskoj policiji, uključujući obuku o integritetu, disciplinske alate u slučaju kršenja dužnosti, sustave unutarnje i vanjske kontrole i druga sredstva (redovne informatičke provjere evidencija, rotacije službenika granične policije, videonadzor na graničnim prijelazima itd.). Dodatno, konkretno za graničnu policiju, izrađen je poseban plan za implementaciju mjera za suzbijanje korupcije za koji je napravljena sveobuhvatna procjena korupcijskih rizika u radu granične policije. Služba za unutarnju kontrolu analizira podatke (uključujući pritužbe) o nezakonitim radnjama i nedoličnom ponašanju policijskih

službenika i ostalih zaposlenika Ministarstva unutarnjih poslova. U ovu svrhu, izrađena je informatička aplikacija, nazvana „Unutarnja kontrola“ koja omogućuje nadzor nad postupanjem s pritužbama te identificiranja visoko rizičnih ponašanja.

3.2 Prikaz trenutnog stanja i područja koja je potrebno dodatno adresirati s obzirom na provedbu Strategije suzbijanja korupcije za razdoblje od 2015. do 2020. godine

Institucionalni i normativni okvir

Iz dostavljenih doprinosa za izradu Strategije, analize provedbe dosadašnjih strateških dokumenata, a uzimajući u obzir i dokumente međunarodnih tijela, uočavamo kako postoji potreba unaprjeđenja regulatornog i institucionalnog okvira na mnogim područjima. Prostor za unaprjeđenje postoji prije svega u području integriteta u javnom sektoru, uključivši lobiranje, ali i na području regulacije sukoba interesa i transparentnosti. Kao izuzetno osjetljivo područje često se spominju i trgovačka društva u većinskom državnom vlasništvu, trgovačka društva u vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te društva kćeri navedenih trgovačkih društava u kontekstu integriteta, kvalitete upravljanja i transparentnosti. Također, područje lokalne razine adresirano je kroz aspekte transparentnosti, integriteta, kvalitete upravljanja i procesa odlučivanja. Vezano za sve navedeno, potrebno je izvršiti odgovarajuće izmjene zakonodavnog okvira, kao i jačati institucije zadužene za provedbu.

Zakon o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referenduma („Narodne novine“, broj 29/19.) uvodi određene novine u provedbi nadzora financiranja izborne promidžbe u smislu detaljnijeg propisivanja načina provedbe nadzora. Navedene odredbe osnažuju Državno izborno povjerenstvo kao tijelo koje provodi nadzor financiranja, no veće ovlasti iziskuju i veće kapacitete za njihovu punu primjenu.

Transparentnost

U osnovi, pravo na pristup informacijama trebalo bi se temeljno ostvarivati putem proaktivne objave informacija od strane tijela javne vlasti, što predstavlja najbrži put za pribavljanje informacije, a tek posredno putem mehanizama zaštite pred drugostupanjskim tijelom i u konačnici pred Visokim upravnim sudom.

U tom procesu od nedvojbene je važnosti sustavni rad na korištenju novih tehnologija kako bi se omogućilo lakše sudjelovanje građana i veća razina transparentnosti u radu javnih organizacija te objavljivanje podataka o svim vrstama poželjnih i nepoželjnih ponašanja u javnoj upravi.

Sedmogodišnja praksa primjene normativnog okvira, posebno u segmentu praćenja i nadzora primjene, kao i zaštite prava na pristup informacijama pokazala je kako postoji prostor za doradu zakonskih rješenja u cilju osiguravanja veće efikasnosti, ponajprije vezano za obvezu proaktivne objave informacija veoma široko postavljenog kruga tijela javne vlasti (njih više od 5800) i odgovornosti za kršenje Zakona o pravu na pristup informacijama.

Analiza načina rješavanja zaprimljenih žalbi, načina rješavanja tijela javne vlasti prema zahtjevima za pristup informacijama i udjela šutnje administracije u 2019. godine, u odnosu prema prethodnoj godini pokazuje da se Usporedbom podataka iz 2019. godine u odnosu

prema 2018. godini vidljivo povećanje broja poništenih rješenja tijela javne vlasti (60,84 % u 2019. godini s obzirom na 54,65 % u 2018. godini), a s druge strane smanjenje broja potvrđenih odluka (32,01 % u 2019. u odnosu prema 38,41 % u 2018. godini). S obzirom na predmete šutnje uprave, tijekom 2019. došlo je do povećanja broja rješenja u kojima je tijelima javne vlasti naloženo rješavanje zahtjeva u slučajevima kad tijela javne vlasti nisu riješila zahtjev za pristup informacijama u zakonskim rokovima (35,43 % u 2019., s obzirom na 28,07 % u 2018. godini).

Navedeno upućuje na to da tijela javne vlasti trebaju uložiti dodatni napor kako bi zahtjeve rješavala u zakonskim rokovima te da izjavljena žalba zbog šutnje uprave bude poticaj da se zahtjev odmah riješi i na taj način izbjegne nalog za donošenje odluke, a samim time i dodatno odlaganje donošenja odluke, a osobito ako se protiv te odluke pokrene upravni spor.

Također je uočeno da lokalna razina s obzirom na središnju državnu upravu nije na istoj razini u pogledu otvorenosti i transparentnosti, kao i u pogledu uključivanja građana. Iz provedenih istraživanja vidljivo je kako je samo manji broj gradova i općina češće provodio e-savjetovanja zbog učestalih izmjena i dopuna općih akata i strateško-planskih dokumenata, dok većina rijetko provodi ovu aktivnost. Uz to, rok za e-savjetovanja nerijetko se neopravdano skraćuje mimo zakonski predviđenog roka od 30 dana.

Nadalje, prema istraživanju u sklopu COGITO-ova bilateralnog projekta (Marčetić G., Vukojičić-Tomić T. (2016) EU Standards for Ethical Infrastructure and CoE in LRSG of Croatia, u: Lhomme, Musa, De la Rosa (ur): Good Local Governance, Bruylant) 142 jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (1/4 od ukupnog broja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave) donijele su etičke kodekse ili kodekse ponašanja (95 % županija, 42 % gradova i 16 % općina). Kodeksi su pisani prema uzoru na Etički kodeks državnih službenika. U nekim jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave uspostavljena su Etička povjerenstva i etički povjerenici, a u drugima ta uloga pripada čelnicima. U većini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (78 %) ova tijela imaju ovlast da istražuju, odlučuju i sankcioniraju neetička ponašanja.

Istraživanje upućuje na to da je transparentnost i vidljivost etičkih kodeksa/kodeksa ponašanja manjkava, a mogućnost građana da podnesu pritužbu elektronskim putem gotovo da i ne postoji. Od ukupno 142 jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koje su donijele kodekse, njih 68 % jest dostupno na službenim internetskim stranicama, dok u 54 % postoji pristup kodeksu putem službene tražilice. Međutim, pristup informacijama o prigovorima građana postoji u samo četiri jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, mogućnost prigovora građana putem mrežnih komunikacijskih usluga u dvije, a mogućnost upita ili prigovora građana putem otvorene telefonske linije predvidjelo je pet jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Naime, prema preliminarnim nalazima ankete provedene među korisnicima, samo manji dio korisnika (njih oko 30 %) upoznato je sa svojim pravom na pristup informacijama i o tome tko i kako štiti ovo njihovo pravo. S obzirom na to, potrebno je uložiti dodatne napore u instruiranju korisnika o načinima i opsegu ostvarenja navedenog prava.

Na području transparentnosti jedno od vrlo važnih područja jest mogućnost vidljivosti trošenja javnih resursa. Usprkos postignutim važnim rezultatima potrebno je trajno ulagati napore u postizanje pune transparentnosti i otvorenosti za sva tijela javne vlasti na svim razinama, pa i u području javnih financija.

Vezano za područje jačanja uloge medija u borbi protiv korupcije, u prethodnom strateškom razdoblju nedovoljno su obuhvaćena područja osiguranja poštovanja etičkih standarda

medija, unaprjeđivanja transparentnosti vlasničkih struktura te unaprjeđivanja transparentnosti financiranja medija u kojima postoji prostor za dodatna unaprjeđenja. U tom smislu u tijeku je donošenje Zakona o elektroničkim medijima s ciljem jačanja transparentnosti financiranja medija, propisivanja transparentnih postupaka i kriterija za financiranje medija iz lokalnih proračuna te jačanja transparentnosti vlasništva medija u smislu povezivanja dokazivanja vlasništva elektroničkih medija s Registrom stvarnih vlasnika.

Nastojanja prethodne Strategije da se postigne cilj jačanja transparentnosti i učinkovitosti provedbe poljoprivredne politike provodila su se kroz predviđene mjere osiguravanja učinkovitog i transparentnog raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu Republike Hrvatske, jačanja transparentnosti u provedbi Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. - 2020., transparentnoj i učinkovitoj dodjeli javnih ovlasti za obavljanje poslova službenih kontrola u veterinarstvu te transparentnim i učinkovitim davanjem koncesija i kontrola obračuna te praćenja naplate naknada za koncesije za gospodarsko korištenje vodom. Međutim, s obzirom na rezultate provedbe Akcijskih planova ukazuje se nužnim unaprijediti postotak izvršenosti predloženih aktivnosti u ovom području.

Snažno civilno društvo doprinosi učinkovitijoj borbi protiv korupcije i preduvjet je transparentnog i otvorenog društva, stoga je važno osigurati kvalitetan strateški okvir za razvoj i jačanje kapaciteta organizacija civilnoga društva.

Kao jedan od mehanizama postizanja ciljeva Strategije suzbijanja korupcije za razdoblje od 2015. do 2020. godine navodi se jačanje uloge i suradnje s civilnim društvom u području suzbijanja korupcije. Aktivnosti civilnoga društva u promicanju vrijednosti sudioničke demokracije, osiguravanju transparentnosti i borbi protiv korupcije u upravljanju javnim sredstvima i donošenju političkih odluka uključuju brojna područja djelovanja. Prethodna Strategija kao mehanizme za postizanje svojih ciljeva, između ostalog navodi i jačanje uloge i suradnje s civilnim društvom u području suzbijanja korupcije. Civilno društvo sa svojim akumuliranim znanjem i iskustvom, organizacijskim strukturama i kapacitetima svakako predstavlja važnu polugu uspješne provedbe naznačenih mehanizama.

Civilno društvo tako ima trojaku ulogu aktivnog aktera: ono pridonosi podizanju svijesti o suzbijanju korupcije, sudjeluje u formiranju antikoruptivnih mjera te prati njihovu provedbu. Resursi kojima raspolažu organizacije civilnoga društva komplementarne su resursima i mehanizmima koji stoje na raspolaganju tijelima javne vlasti.

Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske je u prosincu 2018. godine objavio Javni poziv „Suradnja organizacija civilnoga društva i lokalnih vlasti na prevenciji korupcije i sukoba interesa u provedbi javnih politika“. Ured za udruge je također organizirao radionicu za potencijalne prijavitelje koja se održala u siječnju 2019. godine, u Zagrebu. Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva, u svojstvu Posredničkog tijela razine 2, također je organizirala jednodnevne radionice podrške prijaviteljima na Poziv „Suradnja organizacija civilnoga društva i lokalnih vlasti na prevenciji korupcije i sukoba interesa u provedbi javnih politika“ u Osijeku, Rijeci i Splitu. Također, kako bi se potencijalnim prijaviteljima dodatno razjasnili uvjeti prijave na Poziv, Ured za udruge je, od objave do zatvaranja Poziva, na internetskim stranicama Ureda za udruge, te stranicama strukturfondovi.hr i esf.hr objavio šest setova odgovora na pitanja koja su pristigla vezano uz navedeni Poziv. Do kraja razdoblja provedbe prethodne Strategije u ovom kontekstu nisu ugovoreni projekti te nije objavljen planirani natječaj vezan za Građanski odgoj i obrazovanje.

U sljedećem strateškom razdoblju potrebno je uložiti dodatne napore u jačanje suradnje organizacija civilnoga društva i lokalnih vlasti za prevenciju korupcije i sukoba interesa u provedbi javnih politika, odnosno provedbe natječaja u okviru ESF-a u ovom području, kao i u području osnaživanja doprinosa organizacija civilnoga društva u odgoju i obrazovanju djece za aktivne i odgovorne građane. U ovom kontekstu bitno je naglasiti kako su odgoj i obrazovanje o štetnosti korupcije i koruptivnim rizicima među prioritetima za financiranje u okviru Natječaja za dodjelu bespovratnih sredstava projektima udruga u području izvaninstitucionalnog odgoja i obrazovanja djece i mladih, odnosno sufinanciranja aktivnosti organizacija civilnog društva od strane Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Integritet i sukob interesa

Pravni okvir koji uređuje etično ponašanje u javnom sektoru čine Zakon o državnim službenicima („Narodne novine“, br. 92/05., 140/05., 142/06., 77/07., 107/07., 27/08., 34/11., 49/11., 150/11., 34/12., 49/12., 37/13., 38/13., 01/15., 138/15., 61/17., 70/19. i 98/19.) te u pojedinim dijelovima koji se odnose na primjenu pravila etičnog ponašanja u javnoj upravi i Zakon o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru („Narodne novine“, br. 78/15. i 102/19.), odnosno glede načela djelovanja u kontekstu sukoba interesa i Zakon o sprječavanju sukoba interesa, zatim Etički kodeks državnih službenika („Narodne novine“, broj 40/11.), Kodeks profesionalne etike službenika Ministarstva financija, Porezne uprave („Narodne novine“, broj 76/09.) i Kodeks profesionalne etike službenika Ministarstva financija, Carinske uprave („Narodne novine“, broj 133/06.), Etički kodeks policijskih službenika („Narodne novine“, broj 62/12.) te pojedinačni etički kodeksi koje su donijele pojedine javne ustanove, pravne osobe s javnim ovlastima te druge javne organizacije. U pravosuđu (za pravosudne dužnosnike) se sustav etičke infrastrukture uređuje Kodeksom sudačke etike („Narodne novine, broj 131/06.) i Etičkim kodeksom državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika („Narodne novine, broj 26/19.). Međutim, za saborske zastupnike i ostale državne dužnosnike nije donesen etički kodeks kojim bi se regulirali etički standardi i pravila ponašanja prilikom obnašanja javnih dužnosti u cijelosti.

Etičkim je kodeksom uspostavljen institucionalni okvir koji omogućuje prijavljivanje slučajeva neetičnog ponašanja od strane državnih službenika, a koji se sastoji od povjerenika za etiku imenovanih u svim državnim i pravosudnim tijelima, Etičkog povjerenstva za državne službenike kao drugostupanjskog tijela u rješavanju pritužbi građana i službenika, a kao središnja ustrojstvena jedinica za unaprjeđenje etičkih standarda, koordinaciju i ujednačavanje rada povjerenika za etiku te podršku u radu Etičkog povjerenstva, ustrojena je Služba za etiku pri Ministarstvu pravosuđa i uprave.

Prema izvješćima o podnesenim pritužbama na neetično ponašanje državnih službenika za godine 2015. - 2019. broj podnesenih pritužbi u primjetnoj se mjeri smanjuje. Dok je 2015. godine povjerenicima za etiku podneseno 425 pritužbi, taj je broj 2019. pao na svega 276. Ovakvi podaci mogu je ukazivati da je neetično ponašanje u državnoj upravi u padu, odnosno ukazivati na ojačanu svijest građana i službenika u smislu razvoja integriteta i etičnog ponašanja državnih službenika. Omjer osnovanih prigovora jest konstantan u cijelome razdoblju te ne prelazi 14 %. Izvješća Etičkog povjerenstva za godine 2015. - 2019. pokazuju relativno stabilan broj predmeta i osnovanih pritužbi. Riječ je o malom broju podnesenih prigovora jer je Povjerenstvo drugostupanjsko tijelo. U navedenom razdoblju odlučivalo je o 108 pritužbi zbog povrede Etičkog kodeksa, a osnovanost je utvrđena u 15 slučajeva. Iako postoji mogućnost da se pritužbe na neetična ponašanja podnose i anonimno, podatci iz

Izvješća pokazuju da ih se najveći broj podnosi potpisano (2019. godine samo ih je 7 % bilo anonimno).

Pokretanje postupka pred službeničkim sudovima zbog povrede Etičkog kodeksa je relativno rijetko. Tijekom 2019. godine podnesena su 24 zahtjeva za pokretanjem postupka za povredu službene dužnosti zbog ponašanja suprotnog Etičkom kodeksu koje nanosi štetu ugledu službe te obavljanja djelatnosti koje je u suprotnosti s poslovima radnog mjesta ili bez prethodnog odobrenja čelnika tijela.

Za razliku od Zakona o državnim službenicima, Zakon o službenicima i namještenicima u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi nije propisao obvezu donošenja jedinstvenoga Etičkog kodeksa te isti ne sadrži niti općenita načela usmjerena na očuvanje integriteta, poput onog o zabrani povlašćivanja i diskriminacije. To je rezultiralo različitim reguliranjem ovog pitanja u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave. Nadalje, u kontekstu izgradnje etičke infrastrukture na lokalnoj i područnoj (regionalnoj) razini potrebno je i dalje ulagati napore u provedbi mjera jačanja svijesti o potrebi suzbijanja sukoba interesa među dužnosnicima i službenicima.

U vezi s pitanjem jačanja i izgradnje etičke infrastrukture na svim razinama obnašanja javnih dužnosti prethodna Strategija ističe i nužnost regulacija lobiranja. Iako su u okviru provedbe prethodne Strategije provedene određene aktivnosti u ovom području, aktivnost formuliranja okvira za regulaciju lobiranja nije provedena.

Nadalje, još uvijek postoji prostor za usavršavanje sustava upravljanja sukobom interesa ponajprije na području jačanja normativnog okvira. Krajem 2020. godine u okviru radne skupine započeo je postupak izrade novog Zakona o sprječavanju sukoba interesa u cilju unaprjeđenja primjene zakona u praksi i implementacije međunarodnih standarda u ovom području.

Podizanje svijesti

U široj su javnosti već općepoznata istraživanja percepcije korupcije, posebno često spominjani Indeks percepcije korupcije Transparency Internationala ili istraživanja Eurobarometra Europske komisije. Podatci ovih mjerenja za Republiku Hrvatsku u recentnom razdoblju ne odražavaju provedene pozitivne pomake. Iako su ovakva istraživanja subjektivne prirode, ne donose egzaktno pokazatelje stvarnog stanja budući da se temelje na stajalištima osoba koji mogu varirati ovisno o njihovu socijalnom, političkom i kulturološkom kontekstu, njihova vrijednost jest u tome što govore o razini povjerenja građana u institucije te upućuju na potrebu unaprjeđenja u području antikorupcijskih politika. Svrha objavljivanja ovih indeksa, među ostalim, upućuje i na potrebu podizanja javne svijesti o štetnosti korupcije, ali i o postojećim antikorupcijskim alatima. S obzirom na to, postoji potreba za daljnjim jačanjem komunikacije prema javnosti o svemu onome što je u provedbi antikorupcijskih nacionalnih dokumenata do sada postignuto te daljnja komunikacija o tome što je potrebno i planira se provesti u budućnosti. Osim navedenih istraživanja, potrebno je navesti u ovom području kako i istraživanje percepcije korupcije koje je provelo Ministarstvo pravosuđa i uprave uz postupak izrade Strategije u vezi s raširenošću korupcije donosi podatak o vrlo visokom postotku percipirane razine korupcije, prema kojem ukupno 98,7 % ispitanika u Republici Hrvatskoj smatraju da je korupcija raširena ili vrlo raširena.

U Republici Hrvatskoj potrebno je staviti naglasak na podizanje razine političke pismenosti i demokratske kulture građana te na podizanje razine svijesti o važnosti sudioničke demokracije, što pridonosi povjerenju građana u sustav te nositelje i provoditelje javnih

politika. Organizacije civilnoga društva često nastupaju kao vanjski korektiv vlasti te se jačanjem njihove uloge i kvalitativnim unaprjeđenjem njihovih kapaciteta pridonosi borbi protiv korupcije.

S obzirom na antikorupcijsko djelovanje medija ono se može podijeliti na neposredno i posredno djelovanje. Neposredan antikorupcijski doprinos medija jest otkrivanje i informiranje javnosti o korupcijskim slučajevima. Taj se doprinos odnosi na aktivnosti „istraživačkog novinarstva“. Posredno antikorupcijsko djelovanje medija sastoji se u širenju javne svijesti o štetnosti korupcije u praćenju i procjeni rezultata rada nadležnih institucija, općenito i u konkretnim korupcijskim slučajevima.

3.3 Procjene međunarodnih tijela

Relevantna međunarodna izvješća prepoznaju napore na uspostavi pravnoga i političkog okvira za promicanje integriteta i sprječavanje korupcije u javnom sektoru napominjući i kako su državna tijela organizirana i povezana na način da pridonose oblikovanju antikorupcijskih politika u svim granama vlasti. Područje antikorupcije zastupljeno je u okviru rada mnogih međunarodnih organizacija. Neke od njih izrađuju posebna izvješća i evaluacije s ciljem definiranja i implementacije međunarodnih standarda u području boljeg upravljanja, unaprjeđenja integriteta, transparentnosti i općenito, antikorupcijskih politika i praksi u državama članicama.

Svojim sudjelovanjem u tim međunarodnim mehanizmima Republika Hrvatska pokazuje svoju predanost ciljevima antikorupcijskih politika, odgovornost za unaprjeđenje trenutačnog okvira i kontinuitet u postizanju ciljeva postavljenih međunarodnim standardima. Međutim, analize u tim izvješćima također detektiraju i prostore za poboljšano funkcioniranje postavljenog okvira.

Prvi i vrlo važan mehanizam jest Izvješće o vladavini prava Europske unije, koje obuhvaća i Izvješće u području borbe protiv korupcije uz prateće statističke podatke iz istraživanja Eurobarometra glede percepcije.

U Izvješću za Republiku Hrvatsku u okviru Europskog semestra, „Europski semestar 2020.: ocjena napretka u provedbi strukturnih reformi te sprječavanju i uklanjanju makroekonomskih neravnoteža i rezultati detaljnih preispitivanja u skladu s Uredbom (EU) br. 1176/2011“ ocjenjuje se kako je Republika Hrvatska ostvarila ograničeni napredak u provedbi preporuka iz 2019. godine, među ostalim, novim Zakonom o zaštiti prijavitelja nepravilnosti (zviždača), uz naznaku kako je potrebno unaprijediti mjere za sprječavanje i kažnjavanje korupcije na nacionalnoj i posebice, lokalnoj razini.

U Izvješću Europske komisije o vladavini prava za 2020. godinu navodi se kako je u Republici Hrvatskoj uglavnom uspostavljen pravni i politički okvir za promicanje integriteta i sprječavanje korupcije u javnom sektoru. Međutim istaknuta je potreba uspostavljanja sustava za jačanje etičnosti i integriteta osoba na najvišim izvršnim funkcijama i saborskih zastupnika i na lokalnoj razini. U okviru integriteta adresiraju se i područja sprječavanja sukoba interesa i lobiranja. Posebno je istaknuto područje upravljanja poduzećima u državnom vlasništvu i vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Uz mehanizam Europske unije, vrlo važan mehanizam čini i Izvješće skupine država protiv korupcije (eng. *Group of States against Corruption – GRECO*) koja prati sukladnost zemalja članica s instrumentima Vijeća Europe protiv korupcije. Republika Hrvatska je članica od 2000. godine te je do sada prošla kroz 5 krugova evaluacije od kojih svaki krug ima svoju

temu. U 5. krugu evaluacije Izvješće iz 2019. donosi 17 preporuka kojima je cilj unaprjeđenje integriteta kod najviših nositelja izvršne vlasti i policije.

Nadalje, uzimajući u obzir i jedan od važnih ciljeva Vlade Republike Hrvatske o pridruživanju OECD-u, bitno je istaknuti i Izvješće o investicijskim politikama Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj za Republiku Hrvatsku iz 2019. godine. Uz isticanje brojnih pozitivnih koraka koji su do sada napravljeni u području antikorupcijskih politika, izvješće detektira i područja koja zahtijevaju dodatne napore.

Tako se preporučuje daljnji nastavak rada na usavršavanju okvira javnog integriteta i integriteta za poduzeća u državnom vlasništvu uz uređenje aktivnosti lobiranja, zatim jačanje kapaciteta postojećih mehanizama nadzora u vezi s javnom nabavom, objava napretka u borbi protiv korupcije javnosti i poduzećima, i konačno, snažnije podizanje svijesti.

Normativni i institucionalni okvir

Potreba dodatnog adresiranja prepoznatih korupcijskih rizika na lokalnim razinama posebno se naglašava u redovitim godišnjim izvješćima Europske komisije u okviru provedbe mehanizama Europskog semestra, Izvješću Europske Komisije o provjeri potpune primjene schengenske pravne stečevine te u Izvješću o investicijskim politikama OECD-a.

Izvješće za Republiku Hrvatsku za 2020. godinu posebno ističe problematiku kontrole i sankcioniranja lokalne samouprave s aspekta represije, ali i prevencije. OECD u svom Pregledu regulatorne politike u Republici Hrvatskoj pak naglašava da je znatno osnažena učinkovitost tijela za kazneni progon te da hrvatsko kazneno pravo za suzbijanje korupcije uvelike zadovoljava standarde Vijeća Europe, Europske unije i UN-a, a da je osnivanje USKOK-a dovelo do brojnih uspješnih slučajeva kaznenoga progona i oduzimanja protupravno stečene imovine.

OECD u Pregledu investicijskih politika u Republici Hrvatskoj ističe kako usprkos brojnim ohrabrujućim koracima korupcija se smatra raširenom te da i dalje nedostaju neki dijelovi funkcionalnog okvira za suzbijanje korupcije. Konkretno, s obzirom na podložnost lokalnih i regionalnih vlasti nedopuštenom utjecaju, Republika Hrvatska bi trebala poduzeti dodatne mjere za promicanje snažnijih etičkih normi u lokalnoj vlasti.

Nadalje, OECD ističe da poticanje integriteta u poduzećima u državnom vlasništvu, povećanje transparentnosti osiguranje ravnopravnih uvjeta tržišnog natjecanja, također zahtijeva dodatnu pozornost. U Izvješću Europske komisije o provjeri potpune primjene schengenske pravne stečevine naglašava se kako i dalje postoji zabrinutost zbog sukoba interesa, posebice na lokalnoj razini te u poduzećima u državnom vlasništvu i pod nadzorom države. Naglašavanje važnosti unaprjeđenja rada i integriteta u trgovačkim društvima u državnom vlasništvu ponavlja se i kroz IPR OECD-a, analitičku podlogu Svjetske banke kao i kroz Izvješće EK o vladavini prava i Izvješće V. kruga evaluacije GRECO-a. Sugerira se nastaviti rad na jačanju integriteta za poduzeća u državnom vlasništvu s posebnim naglaskom na smanjenje mogućnosti političkog utjecaja i rješavanja situacija sukoba interesa.

U kontekstu područja pravosuđa, Izvješće Europske komisije o vladavini prava analizira organizacijske, kadrovske i tehničke aspekte pravosuđa kao preduvjeta za kvalitetnu borbu protiv korupcije ističući postignuti napredak u smanjenju broja neriješenih predmeta i poboljšanju elektroničke komunikacije na sudovima, no ističući i problem visoke razine percepcije o nepostojanju neovisnosti pravosuđa koja je među najnižima u Europskoj uniji. Konačno se i analiziraju problemi Državnog sudbenog vijeća i Državnoodvjetničkog vijeća

zbog nedostatka resursa te potrebe unaprjeđenja informatičkog sustava za provjeru imovinskih kartica sudaca i državnih odvjetnika.

Iz Analitičke podloge Svjetske banke za NRS 2030., s obzirom na pravosudni sektor proizlazi kako je veći fokus potrebno staviti na unaprjeđenje okvira za učinkovito procesuiranje kaznenih djela korupcije. Nadalje, a s obzirom na pravosudni sustav, novoimenovane članove Državnog sudbenog vijeća (početkom 2019. godine) trebalo bi potaknuti na podizanje svijesti o sudačkoj etici.

Transparentnost

U pogledu ostvarivanja transparentnosti, analize međunarodnih organizacija u najvećoj su mjeri usmjerene na ostvarivanje napretka u području lokalne i područne (regionalne) samouprave. Pri tome se transparentnost sagledava u kontekstu raspolaganja proračunskim sredstvima, a kako se navodi u Specifičnim preporukama Vijeća Europe za Republiku Hrvatsku za 2020. godinu) te u kontekstu procesa donošenja odluka, a kako se navodi u OECD-ovom Pregledu regulatorne politike u Republici Hrvatskoj. U Izvješću za Republiku Hrvatsku za 2020. godinu se, između ostalog, naglašava važnost povećanja transparentnosti te da okvir rada funkcioniranja jedinica lokalne (regionalne) samouprave bude unaprijeđen boljim preventivnim mehanizmima nadzora u cilju sprječavanja i suzbijanja korupcije.

Nadalje, u prvom Izvješću Europske komisije o vladavini prava, ocjenjuje se kako se situacija s ostvarivanjem prava na pristup informacijama od 2013. godine i povjeravanja mandata drugostupanjskog tijela za zaštitu prava na pristup informacijama Povjereniku za informiranje unaprijedila. Prostor za poboljšanje ipak postoji u smislu izvršenja odluka Povjerenika za informiranje na što ukazuje i Izvješće V. kruga evaluacije GRECO-a. Isto Izvješće usmjereno je i na postizanje transparentnosti podataka o djelatnosti lobiranja. Glede djelatnosti lobiranja, isti se zahtjev ponavlja i kroz Izvješće EK-a o vladavini prava za 2020. godinu i u OECD-ovu pregledu investicijske politike za Republiku Hrvatsku.

Integritet i sukob interesa

Jačanje etičke infrastrukture vezano za najviše dužnosnike izvršne i zakonodavne vlasti, te u odnosu na lokalnu i regionalnu razinu, kao što je planirano u okviru prethodne Strategije, osobito se ističe u redovitim godišnjim izvješćima Europske komisije u okviru provedbe mehanizama Europskog semestra i u prvom Izvješću Europske komisije o vladavini prava iz 2020. godine. Osim toga, poduzimanje dodatnih mjera za promicanje snažnijih etičkih normi kroz izradu sveobuhvatnih kodeksa ponašanja za dužnosnike na regionalnoj i lokalnoj razini, kao i kodeksa ponašanja za zastupnike u parlamentu, te uspostavljanje odgovarajućih alata odgovornosti i sankcija za odvratanje od potencijalnog kršenja tih kodeksa preporučuje se u okviru OECD-ova pregleda investicijske politike Republike Hrvatske iz 2019. godine. Preporuke unaprjeđenja etičkog okvira kroz izradu kodeksa ponašanja osoba na najvišim dužnostima jedan su od sastavnih dijelova Izvješća IV. kruga evaluacije GRECO-a vezano za saborske zastupnike te Izvješća V. kruga evaluacije GRECO-a vezano za najviše dužnosti izvršne vlasti (predsjednika Vlade, članove Vlade, državne tajnike). Izvješće također donosi preporuke u kontekstu jačanja integriteta s obzirom na policijske službenike.

Što se tiče područja upravljanja sukobom interesa, preporuke vezane za jačanje normativnog i institucionalnog okvira osobito su zastupljene u Izvješću V. kruga evaluacije GRECO-a gdje se i konkretno navodi u kojem smjeru je potrebno unaprijediti postojeći normativni okvir. Fokus na istom području je i u izvješćima Europske komisije o vladavini prava i provjeri potpune primjene schengenske pravne stečevine u Republici Hrvatskoj, s posebnim

naglasakom na zabrinutost zbog sukoba interesa na lokalnoj razini te u poduzećima u državnom vlasništvu i pod nadzorom države.

Javna nabava

Prema OECD-ovu pregledu investicijske politike Republike Hrvatske potreban je nastavak antikorupcijskih mjera putem jačanja kapaciteta postojećih kontrolnih mehanizama u pogledu javne nabave. Javna nabava u Republici Hrvatskoj smatra se još jednim ranjivim područjem zbog rizika od korupcije. U 2017. godini, javna nabava iznosila je 13,4 % BDP-a, manje-više podjednako u usporedbi s prosječnim brojkama u zemljama OECD-a (12 % BDP-a).

Unatoč unaprijeđenom okviru, udio poduzeća koja smatraju korupciju vrlo ili prilično raširenom u javnoj nabavi u Republici Hrvatskoj bila je čak 73 % krajem 2017. godine, iznad prosjeka Europske unije. Studija iz 2016. godine, koju je naručila EK, naglasila je da politički utjecaj i favoriziranje i dalje imaju ulogu u sustavu nabave, osobito na lokalnoj razini, djelomično zbog rascjepkane javne uprave u Republici Hrvatskoj i nedostatku dostatnih sredstava za nadzorna tijela (Europska komisija, 2016.). Pitanje percipirane korupcije u kontekstu postupaka javne nabave na državnoj i lokalnoj razini predmet je i Izvješća Europske komisije u okviru Europskog semestra u kojem se posebno problematizira i predugo trajanje postupaka zbog pritužbi smanjenja prosječnog broja ponuditelja. U cilju adresiranja ovih problema, potrebno je povezati izmjene zakonodavnog okvira s aktivnostima unaprjeđenja odgovornog poslovnog ponašanja u okviru trgovačkih društava u državnom vlasništvu.

Podizanje svijesti

Vezano za područje podizanja svijesti i jačanja komunikacije tijela javne vlasti prema javnostima, u Izvješću IV. kruga evaluacije GRECO-a negativna percepcija s obzirom na pravosuđe povezuje se s načinom komunikacije pravosudnih tijela s javnošću te se preporučuje razvijanje komunikacijske politike.

U Izvješću V. kruga evaluacije GRECO-a ističe se, između ostalog, da u Republici Hrvatskoj postoji nedovoljna svijest građana o njihovu pravu na pristup informacijama, nedostatak poznavanja samog ZPPI-ja od strane novinara i nedostatak sustavnog, proaktivnog objavljivanja informacija od strane javnih vlasti. Nadalje, ističe se potreba podizanja svijesti o sukobu interesa među svim kategorijama i razinama dužnosnika obuhvaćenih odredbama Zakona o sprječavanju sukoba interesa.

OECD u svojim dokumentima ističe potrebu snažnijega podizanja javne svijesti o štetnosti korupcije te mjere u svrhu premošćivanja jaza između već poduzetog djelovanja i reformi koje su u pripremi i da se ciljane antikorupcijske komunikacijske strategije za javnost moraju ostvarivati u praksi.

U Analitičkoj podlozi Svjetske banke za NRS 2030. daje se preporuka da se nastavi i pojača borba protiv korupcije te da se pokrene nova, snažna nacionalna kampanja o jačanju svijesti o štetnosti korupcije.

4. PRIORITETI JAVNE POLITIKE BORBE PROTIV KORUPCIJE I POSEBNI CILJEVI

4.1 Posebni cilj - Jačanje institucionalnog i normativnog okvira za borbu protiv korupcije

Unaprjeđenje koordinacije tijela koja sudjeluju u borbi protiv korupcije

Unatoč postojanju potrebnog okvira za učinkovitu borbu protiv korupcije u javnom sektoru te umreženosti državnih tijela čime se pridonosi oblikovanju antikorupcijskih politika u svim granama vlasti, u normativnom i institucionalnom okviru za borbu protiv korupcije postoji prostor i potreba za daljnjim unaprjeđenjima.

Što se tiče institucionalno-organizacijskog aspekta, potrebno je i nadalje jačati administrativni i financijski kapacitet tijela koja djeluju u posebnim područjima važnim u okviru prevencije korupcije; Pučkog pravobranitelja, Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa, Povjerenika za informiranje, Državnog ureda za reviziju i Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave.

Također, planirana je i izrada centralizirane mrežne aplikacije za umrežavanje i koordinaciju nacionalnih tijela za izradu, provedbu i praćenje provedbe nacionalnih strateških i provedbenih dokumenata.

Mjera 4.1.1. Jačanje administrativnih i financijskih kapaciteta te suradnje tijela javne vlasti zaduženih za borbu protiv korupcije

Unaprjeđenje normativnog okvira za pristup informacijama

Stručna evaluacija svih aspekata primjene Zakona o pravu na pristup informacijama trebala bi biti podloga za intervencije u postojeći okvir radi povećanja efikasnosti ostvarivanja prava na pristup informacijama. S tim ciljem planirano je provesti nepristranu evaluaciju provedbe Zakona o pravu na pristup informacijama, a rezultati provedene evaluacije bit će uzeti u obzir u kontekstu jačanja normativnog okvira.

Postoji stalna potreba za usavršavanjima, edukacijama i kapacitiranjem službenika za informiranje koji se često mijenjaju te izradom noveliranih smjernica i drugih materijala za primjenu Zakona.

U ovom području planirana je i izrada informatičkog sustava za informiranje korisnika prava o normativnom okviru u području prava na pristup informacijama, putem web rješenja koje će omogućiti lakše korištenje i razumijevanje zakonskog teksta te stručnu podršku korisnicima u ostvarivanju prava i službenicima za informiranje u njihovu postupanju.

Mjera 4.1.2. Unaprjeđenje učinkovitosti normativnog okvira za ostvarivanje prava na pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija

Mediji

Borba protiv korupcije i funkcionalna demokracija neodvojivi su od medijskog pluralizma i kvalitetnog novinarstva. Izvješće EK-a o vladavini prava napominje kako u Republici Hrvatskoj vlada medijski pluralizam, ali ističe problem političkog utjecaja na Agenciju za

elektroničke medije, koja je regulatorno tijelo za audiovizualne medije, a koji se odnosi na postupak odabira članova upravljačkog tijela.

Pravilima o transparentnosti vlasništva nad medijima osiguran je kvalitetan sustav obavješćivanja državnih tijela i javnosti o vlasništvu, no potrebno je unaprijediti primjenu tog okvira. Ističemo da se već sada na stranicama Agencije za elektroničke medije mogu naći sve vlasničke strukture elektroničkih medija do razine fizičkih osoba, a da se Prijedlogom Zakona o elektroničkim medijima koji je trenutačno u postupku donošenja povezuje dokazivanje vlasništva s Registrom stvarnih vlasnika. U prijedlogu Zakona o elektroničkim medijima propisano je financiranje neprofitnih medija iz sredstava Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija. Nadalje, Agencija za elektroničke medije drugu godinu za redom dodjeljuje sredstva za poticanje kvalitetnog novinarstva iz sredstava Hrvatske lutrije.

U daljnjem strateškom razdoblju potrebno je doraditi propise u dijelu koji se odnosi na transparentnost vlasničke strukture svih medija i sustav godišnjeg izvještavanja Hrvatskoj gospodarskoj komori o vlasničkoj strukturi. Među ostalim, potrebno je Zakonom o elektroničkim medijima propisati da se sredstva za financiranje proizvodnje i objavljivanje programa regionalnih i lokalnih nakladnika, a osigurana su u proračunima tijela državne uprave i javnim ustanovama kojima je osnivač Republika Hrvatska, kao i pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu Republike Hrvatske, proračunima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, moraju dodijeliti putem javnog poziva, a na temelju javno objavljenih kriterija.

Nadalje, praksa je pokazala da novinari teže dolaze do informacija iz svojih upita sukladno Zakonu o medijima, a da im Zakon o pravu na pristup informacijama u tom dijelu nije adekvatan zakonski instrument, s obzirom na činjenicu da je odlučivanje o zahtjevu i o mogućoj žalbi zapravo upravni postupak sa svojim rokovima i zakonitostima i da se on odnosi na postojeće informacije, a ne na komentare i odgovore na aktualne upite.

Mjera 4.1.3. Unaprjeđenje transparentnosti vlasničkih struktura medija

Mjera 4.1.4. Daljnje sustavno financiranje neprofitnih medija od strane države i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

Mjera 4.1.5. Unaprjeđenje normativnog okvira u području djelovanja medija u svrhu lakšeg pristupa informacijama za predstavnike medija

Lokalna i područna (regionalna) samouprava

Potrebno je ojačati pravni okvir vezan za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu u području imenovanja predstavnika jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave u tijelima javnih ustanova, trgovačkih društava i drugih pravnih osoba koje osnivaju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, s ciljem utvrđivanja načina i uvjeta za imenovanje tih predstavnika i ograničavanja diskrecijske ovlasti izvršnog tijela, a time i potencijalnih korupcijskih rizika prilikom imenovanja predstavnika jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave u tijelima trgovačkih društava, javnih ustanova te drugih pravnih osoba koje osnivaju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Potrebno je unaprjeđenje donošenja odluke o postupku izbora i/ili imenovanja članova tijela trgovačkih društava, javnih ustanova te drugih pravnih osoba koje osnivaju te uvjetima koje moraju ispunjavati kandidati za članove tih tijela. Nadalje, propisat će se i dužnost izvršnog tijela da ima obvezu obavijestiti predstavničko tijelo o odluci o imenovanju. Navedenim izmjenama bi

se znatno smanjila diskrecijska ovlast izvršnog tijela i potencijalna mogućnost koruptivnog ponašanja.

Potrebno je i jačanje nadzora nad izvršavanjem postojećih zakonskih obveza u smislu osiguravanja više razine transparentnosti u radu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, trgovačkih društava u vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te uvođenju i provedbi funkcije usklađenosti u svim pravnim osobama koje imaju obvezu njene uspostave.

Mjera 4.1.6. Unaprjeđenje normativnog okvira lokalne i područne (regionalne) samouprave radi smanjivanja mogućnosti koruptivnog ponašanja

Mjera 4.1.7. Daljnje jačanje i formiranje okvira za postupke izbora i/ili imenovanja te uvjeta za članove tijela trgovačkih društava u vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, javnih ustanova te drugih pravnih osoba koje osnivaju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave

Mjera 4.1.8. Unaprjeđenje transparentnosti podataka o jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave

Upravljanje trgovačkim društvima

S obzirom na prepoznate rizike u upravljanju trgovačkim društvima u vlasništvu Republike Hrvatske, a nastavno na provedbu Antikorupcijskog programa za trgovačka društva u većinskom vlasništvu države za razdoblje 2019. - 2020. potrebno je nastaviti jačati antikorupcijske potencijale u ovom području, kao i u odnosu na jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave nakon provedbe Antikorupcijskog programa za trgovačka društva u većinskom vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave od 2021. do 2022. godine

Donošenjem Odluke o obvezi uvođenja funkcije praćenja usklađenosti poslovanja u pravnim osobama u većinskom državnom vlasništvu, učinjen je korak prema ovladavanju nad rizikom (ne)usklađenosti, rizikom od nastanka znatnog financijskog gubitka, jačanju korporativne kulture odgovornog poslovanja i ugleda društva, zaštiti od nezakonitog poslovanja, prevenciji sukoba interesa, smanjenju koruptivnih i drugih rizika koje društvo može pretrpjeti zbog neusklađenosti s propisima, standardima i kodeksima te internim aktima kao i promicanju kulture integriteta i transparentnog poslovanja.

Potrebno je povećanje učinkovitosti doradom navedene Odluke u smislu objašnjenja elemenata koji sačinjavaju učinkovit program usklađenosti (prema brojnim međunarodnim smjericama OECD-a, UK Anti-Bribery Act, ISO 37301, US Sentence Guidelines, ICC Guidelines), a koja se već primjenjuje na sve pravne osobe od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku i druge pravne osobe u većinskom državnom vlasništvu. Također, potrebno je iznaći način da se isti standardi prošire i na jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, s obzirom na visoku razinu koruptivne rizičnosti.

Također, potrebno je i poboljšanje korporativnog upravljanja u državnim poduzećima usklađivanjem zakonodavstva u skladu s OECD-ovim Smjericama za korporativno upravljanje u državnom poduzećima s ciljem, između ostalog, stvaranja preduvjeta za aktivniju ulogu vlasničkih tijela u postavljanju financijskih i operativnih ciljeva te postizanje bolje koordinacije između nadležnih državnih tijela. Potrebno je navesti kako se u nadležnosti

Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine trenutačno provodi projekt pod nazivom „Unaprjeđenje korporativnog upravljanja u poduzećima u vlasništvu države revidiranjem i usklađivanjem zakonske regulative s OECD-ovim smjernicama za korporativno upravljanje“.

U okviru navedenog projekta dobivene su preporuke OECD-a u ovom kontekstu, na kojima će se temeljiti unaprjeđenje korporativnog upravljanja. Neke od osnovnih preporuka, osim unaprjeđenja regulative podrazumijevaju jačanje funkcije državnog vlasništva kroz osnivanje jedinice za koordinaciju vlasništva koja će imati stručne i financijske kapacitete za obavljanje svoje uloge, donošenje dokumenata vlasničke politike, osiguranje jednakih uvjeta poslovanja kao i za privatna poduzeća, poboljšanje praksi transparentnosti i javne objave kroz povećanje opsega agregiranog izvješća na sve pravne osobe u vlasništvu države te unaprjeđenja u objavljivanju financijskih i nefinancijskih informacija. Osim toga, preporuke se tiču i jačanja sustava unutarnje kontrole, sustava zaštite prijavitelja nepravilnosti (zviždača), procedura javne nabave kao i jačanje autonomije nadzornog odbora, revizijskih odbora itd.

Također, u ovom kontekstu planirana je i provedba projekta s ciljem poticanja primjene pravila OECD-a glede korporativnog upravljanja u upravljanju trgovačkim društvima u većinskom vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Osim toga, potrebno je unaprjeđenje restrukturiranja i povećanje financijske i operativne učinkovitosti trgovačkih društava u državnom vlasništvu. Također, u vezi s navedenim, u nadležnosti Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine trenutno je u završnoj fazi provedba projekta pod nazivom „Restrukturiranja trgovačkih društava u državnom vlasništvu“ s ciljem izrade sveobuhvatnog okvira restrukturiranja trgovačkih društava u državnom vlasništvu i povećanja njihove operativne i financijske učinkovitosti. Dosadašnja praksa vezana za restrukturiranje trgovačkih društava u vlasništvu države nametala je potrebu poboljšanja jer su se postupci restrukturiranja zbivali na pojedinačnoj osnovi s nedovoljnom koordinacijom s dionicima, bez jasnih rokova, bez adekvatnog praćenja te nije postojao sustav rane identifikacije poteškoća u poslovanju pa se proces restrukturiranja često pokretao prekasno. Stoga je u prethodnom razdoblju uređen i Sustav ranog upozorenja na rizike u poslovanju kojim će se pravodobno omogućiti državi kao vlasniku procjena rizika korporativnog upravljanja kojoj mogu biti izložena trgovačka društva u državnom vlasništvu.

Također, predviđeno je provođenje kontinuiranog unaprjeđenja sustava izvještavanja o financijama te daljnje unaprjeđenje postupaka izbora kandidata za članove nadzornih odbora i uprava trgovačkih društava i pravnih osoba od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku. Intenzivirati unutarnji i vanjski nadzor poslovanja trgovačkih društava u vlasništvu države i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te pojačati kontrole nad zakonitošću rada društva i zaposlenika te time umanjiti korupcijske rizike vezane za nedostatak nadzornih mehanizama.

Nadalje, potrebno je raditi na povećanju razine transparentnosti u postupcima imenovanja u uprave i nadzorne odbore trgovačkih društava na temelju kriterija konkurentnosti i odgovarajućih kompetencija kandidata, s ciljem podizanja kvalitete upravljanja trgovačkim društvima. Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine provodi projekt naziva „Jačanje kompetencija nadzornih i revizijskih odbora u trgovačkim društvima u državnom vlasništvu“ kroz koji se provodi sustavna analiza pravnog okvira izbora i rada članova nadzornih i revizijskih odbora, a čija je implementacija predviđena u četvrtom kvartalu 2021. godine.

U okviru istog projekta predviđene su i preporuke za jasnije definiranje sustava izbora članova nadzornih i revizorskih odbora, kao i kontinuirana edukacija sa svrhom unaprjeđenja postojećih kompetencija, ali i jačanja uloge i odgovornosti članova nadzornih i revizijskih odbora s posebnim osvrtom na njihove zadaće i aktivnosti.

U području upravljanja trgovačkim društvima u vlasništvu države i trgovačkih društava u vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave planirana je izrada IT rješenja koje bi omogućilo digitalizaciju vođenja, ažuriranja i objave popisa i podataka o trgovačkim društvima u vlasništvu države i trgovačkim društvima u vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Zaključno, da bi proces davanja sponzorstava i donacija bio transparentniji, potrebno je ojačati nadzor nad javnom objavom relevantnih podataka.

Mjera 4.1.9. Jačanje antikorupcijskih mehanizama, učinkovitosti i korporativnog upravljanja u trgovačkim društvima u vlasništvu Republike Hrvatske te trgovačkim društvima u vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

Mjera 4.1.10. Unaprjeđenje unificiranog sustava planiranja i izvještavanja i unaprjeđenje pravnog okvira izbora kandidata za članove nadzornih odbora i uprava trgovačkih društava i pravnih osoba od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku

Poslovni sektor

Vrlo važan aspekt borbe protiv korupcije u okviru poslovnog sektora nalazi se u kontekstu govora o formiranju i implementaciji sustava i politika usklađenosti (*compliance*). Svaka uspostava internih mehanizama samoprocjene i efikasnije kontrole nad poslovanjem i internim procesima pravnih subjekata u privatnom i javnom sektoru predstavljaju, među ostalim, i bitne alate u okviru jačanja sustava prevencije u borbi protiv korupcije. U okviru politike usklađenosti, vrlo je važna komponenta etičke infrastrukture u poslovanju.

Cilj svakog učinkovitog programa usklađenosti trebao bi biti ostvarenje dobrobiti u cijelom lancu nabave, uključujući dobavljače i poddobavljače. To bi značilo da pravna osoba, ne samo da bi s usklađenošću regulirala vlastito poslovanje u skladu s vlastitim etičkim kodeksom, nego svojim etičkim kodeksom za treće strane utjecala bi na poslovanje svojih dobavljača i njihove poddobavljače, što je danas uobičajen način poslovanja brojnih multinacionalnih kompanija. Republika Hrvatska je u ovim okvirima već učinila pojedine pomake, no u ovom kontekstu postoji još mnogo prostora za unaprjeđenja posebno u kontekstu praćenja implementacije tih programa. U tom kontekstu, u daljnje napore s ciljem unaprjeđenja u ovom području, potrebno je predvidjeti i uključivanje stručnih predstavnika pravnih osoba s iskustvom u implementaciji i vođenju učinkovitog sustava za usklađeno poslovanje.

U okviru projekta „Podizanje svijesti i standarda za suzbijanje mita u međunarodnim poslovnim transakcijama” koji se provodi u suradnji s OECD-om, planirana je analiza zakonodavnog i institucionalnog okvira s obzirom na odredbe konvencije OECD-a protiv podmićivanja. Na temelju nalaza procjene okvira bit će formirane preporuke za potrebna unaprjeđenja postojećeg okvira u ovom području. Također, u okviru projekta planirana je organizacija konferencije na visokoj razini s ciljem podizanja javne svijesti i standarda u borbi protiv podmićivanja u međunarodnom poslovanju te provedba radionica za dionike na

svim razinama vlasti na kojima će biti predstavljeni nalazi i preporuke analize te jačanje kapaciteta za implementaciju preporuka.

Mjera 4.1.11. Daljnji razvoj sustava i politika usklađenosti (*compliance*) u poslovnom sektoru

Mjera 4.1.12. Unaprjeđenje okvira za borbu protiv podmićivanja u međunarodnim poslovnim transakcijama

Nadzor nad političkim aktivnostima

Kako bi se u sljedećem razdoblju unaprijedila provedba nadzora financiranja političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendum, nužno je dodatno poboljšati uvjete za učinkovit i transparentan nadzor financiranja političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendum jačanjem kapaciteta Državnog izbornog povjerenstva i edukacijom subjekata nadzora.

Činjenica jest da je Zakon o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendum unaprijedio način provedbe nadzora financiranja u odnosu prema nadzoru financiranja koji je bio provođen prema ranijem Zakonu o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe. Međutim, tijekom prvih 18 mjeseci primjene Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendum, prepoznata je potreba za unaprjeđenjem pojedinih njegovih odredbi, posebice u dijelu koji se odnosi na provedbu nadzora financiranja referendumskih aktivnosti i organizacijskog odbora i na lokalnom referendumu i na poslove vođenja evidencije o političkim strankama i nezavisnim vijećnicima zastupljenim u predstavničkim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Navedenu bi evidenciju vodilo Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske.

Također, u cilju što učinkovitijeg nadzora financiranja političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendum postoji potreba dodatnog jačanja kapaciteta Državnog izbornog povjerenstva, ali i nastavak provedbe edukativnih aktivnosti za sve subjekte nad kojima se provodi nadzor financiranja. Nепrestana edukacija subjekata nad kojima se provodi nadzor financiranja, bez obzira je li riječ o nadzoru financiranja političkih aktivnosti, izborne promidžbe ili referendum, smanjuje broj povreda Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendum, a što ima i pozitivan učinak na provedbu antikorupcijskih mjera.

Mjera 4.1.13. Jačanje normativnog okvira u području financiranja političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendum

Mjera 4.1.14. Jačanje kapaciteta Državnog izbornog povjerenstva

Mjera 4.1.15. Edukacija subjekata nad kojima se provodi nadzor financiranja političkih aktivnosti izborne promidžbe i referendum.

Pravosuđe

U području pravosuđa potrebno je nastaviti napore na osiguravanju pretpostavki za redovitu i učinkovitu provjeru podnesenih imovinskih kartica pravosudnih dužnosnika te dalje djelovati u smislu jačanja okvira za zaštitu prijavitelja nepravilnosti.

Glede percepcije korupcije u pravosuđu, bitno je naglasiti nekoliko pokazatelja nakon provedenog istraživanja Ministarstva pravosuđa i uprave. Naime, pravosuđe je naznačeno kao jedno od glavnih sektorskih područja u kojem se percipira visoka razina korupcije. Od navedenih razloga osobito se ističe trajanje sudskih postupaka i percipirana neadekvatnost

izrečenih kazni za kaznena djela korupcije za dužnosnike. U kontekstu percepcije korupcije u pravosuđu potrebno je dodatno unaprjeđivati komunikaciju pravosudnih tijela prema javnosti uključujući izradu smjernica za komuniciranje pravosuđa s javnošću te provedbu s tim povezanih programa edukacije za pravosudne dužnosnike i službenike.

Nadalje, potrebno je unaprijediti i kadrovsku popunjenost Državnoodvjetničkog vijeća i Državnog sudbenog vijeća, pogotovo u kontekstu izmjene okvira za kontrolu imovinskih kartica. Potrebno se također smatra zakonodavno urediti profesiju stečajnih upravitelja u cjelini. Trenutačno stečajnoupaviteljsku službu može obavljati osoba koja ispunjava propisane uvjete uz svoj redovan posao, a osnovni su uvjeti stečeno visoko obrazovanje (sveučilišni odnosno stručni studij), položen stručni ispit, obavljena stručna obuka i dostojnost. No, potrebno je preciznije propisati način ulaska u ovu profesiju, odnosno razmotriti profesionalizaciju obavljanja ove službe kao jedinog zanimanja te uvođenje stečajnih ureda s obzirom na potrebu da u složenijim stečajnim postupcima srednjih i velikih subjekata sudjeluje više stečajnih upravitelja različitih struka uz potrebu specijalizacije pojedinih stečajnoupaviteljskih ureda.

Osim toga, u ovom strateškom razdoblju će se pristupiti odgovarajućim zakonodavnim izmjenama, prvenstveno odredbi Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“, br. 152/08., 76/09., 80/11., 121/11., 91/12., 143/12., 56/13., 145/13., 152/14., 70/17., 126/19. i 126/19.) te odredbi Zakona o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, koje bi doprinijele efikasnosti postupaka, odnosno njihovom okončanju u razumnom roku, kao i jačanju kapaciteta Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta s ciljem njegova efikasnijeg rada.

Osim navedenih izmjena normativnog okvira, u ovom kontekstu daljnja optimizacija će se postići i ciljanim edukacijama u okviru cjeloživotnog obrazovanja sudaca posebno u kontekstu upravljanja referadom s naglaskom na organizaciju raspravljanja posebno na tzv. koncentraciju rasprave u kaznenom postupku te izbora vrste i mjere kazne (kaznenopravna grana suđenja) i njezinog obrazloženja u presudama.

U istom cilju, digitalizacija postupka međunarodne pravosudne suradnje s državama članicama Europske unije ubrzat će postupke pribavljanja dokaza i pomoći u provođenju procesnih radnji, primjerice, dostavu akata u inozemstvo, u postupcima s međunarodnim elementom te time znatno ubrzati i domaće postupke budući da, katkad, pribavljanje takvih dokaza ili provođenje drugih radnji traje i po nekoliko mjeseci. Uzimajući u obzir okolnosti kao što je pandemija COVID-19 bilo bi potrebno digitalizirati suradnju i time izbjeći potencijalna kašnjenja u provedbi radnji zbog smanjenja kapaciteta rada poštanskih ureda te službenika i namještenika u pravosuđu.

Mjera 4.1.16. Jačanje kapaciteta vezano za komunikaciju pravosudnih dužnosnika i službenika s javnošću

Mjera 4.1.17. Unaprjeđenje kapaciteta i normativnog okvira rada Državnog sudbenog vijeća i Državnoodvjetničkog vijeća

Mjera 4.1.18. Unaprjeđenje sustava provjere imovinskih kartica pravosudnih dužnosnika

Mjera 4.1.19. Jačanje kvalitete provedbe stečajnog postupka

Mjera 4.1.20. Unaprjeđenje normativnog okvira za procesuiranje kaznenih djela korupcije u svrhu ubrzanja postupka

Mjera 4.1.21. Digitalizacija postupaka pravosudne suradnje s državama članicama Europske unije

Zaštita prijavitelja nepravilnosti

Nastavno na donošenje Zakona o zaštiti prijavitelja nepravilnosti potrebno je pristupiti daljnjem unaprjeđenju zakonskog okvira u svrhu usklađenja s Direktivom (EU) 2019/1937 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2019. o zaštiti osoba koje prijavljuju povrede prava Unije (SL L 305, 26. 11. 2019.) te u svrhu unaprjeđenja i razrade pojedinih odredbi i instituta u cilju što učinkovitije zaštite prijavitelja. Također, potrebno je nastaviti s provedbom edukativnih aktivnosti s ciljem jačanja sudske zaštite prijavitelja nepravilnosti sukladno Zakonu.

Osim toga, potrebno je provoditi kontinuirane edukacije povjerljivih osoba o primjeni Zakona općenito i njihovim obvezama u njegovoj primjeni, a po mogućnosti i sindikalnih povjerenika koji mogu imati vrlo aktivnu ulogu u informiranju prijavitelja o zaštiti njihovih prava te samih zaposlenika odnosno potencijalnih prijavitelja o potrebi prijavljivanja nepravilnosti, načinima na koji to mogu činiti na sigurne, Zakonom predviđene načine i zaštiti koju pritom uživaju.

Također, potrebno je više napora uložiti u jačanje suradnje i koordinacije tijela nadležnih za postupanje po sadržaju prijave nepravilnosti. Nadalje, planirano je jačanje u smislu digitalizacije podnošenja prijave tijelu nadležnom za vanjsko prijavljivanje, informiranja prijavitelja o prijavi i postupanju te građana o postojećem zakonodavnom okviru.

Mjera 4.1.22. Daljnje unaprjeđenje normativnog okvira u području zaštite prijavitelja nepravilnosti

Mjera 4.1.23. Edukacije pravosudnih dužnosnika, povjerljivih osoba i zaposlenika u kontekstu zaštite prijavitelja nepravilnosti

Inspeksijski poslovi

Nadzorni postupci i drugi inspeksijski poslovi u naravi su aktivnosti koje u interakciji s dionicima izvan toga tijela predstavljaju osjetljive poslovne procese za koje također postoji određeni stupanj percepcije o korupcijskim praksama.

Kako bi se izbjegle moguće zlouporabe tijekom planiranja provođenja inspeksijskih nadzora i drugih inspeksijskih poslova, u daljnjem djelovanju Državnog inspektorata potrebno je razviti sustav podrške planiranju provođenja sustavnih i koordiniranih inspeksijskih nadzora metodom identificiranja subjekata nadzora na temelju rizika te jasnije urediti primjenu načela oportuniteta prilikom poduzimanja prekršajnih mjera. To će pridonijeti učinkovitijem korištenju raspoloživim kapacitetima i izbjegavanju neuravnoteženog planiranja nadzora.

Analizom poslovnih procesa u području zaštite okoliša ustanovljeno je da su koruptivnom riziku podložne aktivnosti povezane osobito s organizacijom sustava gospodarenja otpadom, financiranjem programa i projekata zaštite okoliša i energetske učinkovitosti, pripremom postupaka javne nabave i realizacijom predmeta javne nabave i njihovom realizacijom, izdavanjem dozvola za obavljanje djelatnosti u području zaštite okoliša te provedbom inspeksijskih nadzora obveznika primjene propisa.

S ciljem smanjenja rizika od nepravilnosti na svim razinama u sustavu zaštite okoliša, prometa i infrastrukture potrebno je daljnje unaprjeđivanje, a posebno u radu nadležnih

inspekcija, jačanju njihovih administrativnih kapaciteta te povećanju broja inspeksijskih nadzora. Osim toga, potreban je i kontinuirani nadzor od strane Državnog inspektorata ovlaštenika koji obavljaju stručne poslove zaštite okoliša.

Naposljetku, potrebno je uložiti napore na dodatnom usavršavanju sadašnjeg sustava i u području dodjele koncesija, kontrola obračuna i praćenja naplate naknada za koncesije za gospodarsko korištenje radi efikasnije i transparentnije provedbe postupaka davanja koncesija s jednakim kriterijima prema svim strankama.

Mjera 4.1.24. Unaprjeđenje sustava u području dodjele koncesija, kontrola obračuna i praćenja naplate naknada za koncesije za gospodarsko korištenje

Mjera 4.1.25. Daljnje jačanje provedbe inspeksijskih nadzora i drugih inspeksijskih poslova Državnog inspektorata

Mjera 4.1.26. Sustavno provođenje unutarnjeg i kontrolno instruktivnog nadzora nad radom inspektora Državnog inspektorata te edukacija inspektora s ciljem sprječavanja koruptivnih ponašanja

Javne financije

U području upravljanja javnim financijama, s obzirom da ono podrazumijeva visok rizik od korupcije i netransparentnosti, mogućih oblika zlouporabe ovlasti i pogodovanja, potrebno je staviti naglasak na određene aktivnosti koje zahtijevaju daljnje unaprjeđenje, primjerice, zapošljavanje djelatnika u inspeksijskim poslovima, unaprjeđenje specijaliziranih znanja te stručne osposobljenosti inspektora i ostalih zaposlenika koji su povezani s financijskim upravljanjem i kontrolama. Potrebno je ojačati i provedbu upravljačkih kontrola, osobito u nadležnosti Carinske uprave Ministarstva financija te osigurati daljnje provođenje radionica i edukacija sa svrhom usavršavanja službenika koji rade u poslovima povezanim s javnim financijama.

U idućem razdoblju očekuje se ostvarenje željene razine učinkovitosti, djelotvornosti i transparentnosti carinskog sustava s konačnim ciljem sustavnog sužavanja prostora za pojavu korupcije, što zahtijeva standardizaciju carinskih i trošarinskih postupaka. Nadalje, kontinuiranim unapređivanjem informacijskog sustava Carinske uprave novim funkcionalnostima postojećih aplikacija, kao i razvojem i puštanjem u rad novih aplikacija, koje se planiraju i provode primarno temeljem obveza koje proističu iz članstva u Carinskoj uniji Europske unije, definiranih u Višegodišnjem strateškom planu, Carinskom zakoniku Unije te Masterplanu za trošarine, te temeljem nacionalnih potreba, u svrhu zaštite Europske unije i nacionalnih financijskih interesa, smanjivat će se korupcijskih rizici i omogućit će se daljnje olakšavanje carinskih postupaka i kontrola u međunarodnoj robnoj razmjeni, trošarinskom sustavu te sustavu carinske i izvancarinske zaštite. Također, potrebno je jačati stručne osposobljenosti i izobrazbe carinskih službenika.

Potrebno je unaprijediti postupanje sukladno Zajedničkim nacionalnim pravilima i to u kontekstu upravljanja rizikom, uspostavom sveobuhvatnog procesa upravljanja nepravilnostima koje, na temelju članka 5. stavka 3a. Uredbe o institucionalnom okviru sustava za suzbijanje nepravilnosti i prijevara („Narodne novine“, br. 144/13. i 19/17.) donosi Ministarstvo financija kao tijelo nadležno za zaštitu financijskih interesa Europske unije u Republici Hrvatskoj.

U cilju unaprjeđenja mehanizama upravljanja nepravilnostima u okviru sustava unutarnjih kontrola potrebno je uspostaviti aplikativno rješenje za prijavu nepravilnosti i dostavu

godišnjih izvješća Ministarstvu financija, kao i uspostaviti mrežu osoba za nepravilnosti s ciljem formiranja platforme za razmjene informacija i znanja. Također, s ciljem upravljanja rizicima i svijesti o područjima koja su posebno osjetljiva na rizik korupcije, kao i odgovornosti za prepoznavanje i postupanje s nepravilnostima, potrebna je provedba stalnih edukacija osoba za nepravilnosti sukladno Zakonu o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru te drugih službenika i dionika. Nadalje, prepoznata je potreba procjene mogućih poboljšanja normativnog okvira u odnosu na postojeće odredbe prema kojima je povjerljiva osoba sukladno Zakonu o zaštiti prijavitelja nepravilnosti ujedno i osoba za nepravilnosti u skladu sa Zakonom o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru i povezanim podzakonskim propisima, što dodatno opterećuje i izlaže tu osobu, s obzirom na različite mehanizme postupanja po navedenim Zakonima i ciljeve koji se njima žele postići te djeluje odvraćajuće na zainteresiranost zaposlenika za obavljanjem tih funkcija.

U cilju razvojnih potreba i potencijala Porezne uprave u području financijskih i poreznih istraga potrebno je unaprjeđenje informatičkih alata za automatsku analizu rizika, educirati službenike za istraživanje nepripadno stečene imovinske koristi i složenih međunarodnih transakcija, dodatno ulaganje u informacijsku sigurnost, uvođenje metodologije procjene i praćenja rizika u poslovne procese te unaprijediti unutarnje kontrole u radnim postupcima. Također, u svrhu jačanja suradnje s tijelima kaznenog progona, kao i proaktivnog djelovanja u otkrivanju rizičnih poreznih obveznika s elementima korupcije ponajprije se želi dodatno razviti proaktivno djelovanje na području financijskih i poreznih istraga u otkrivanju i procesuiranju rizičnih poreznih obveznika koji stječu velike iznose materijalne koristi činjenjem organiziranih kaznenih djela s koruptivnim obilježjima.

Porezna uprava kontinuirano provodi edukaciju ovlaštenih službenika za provedbu poreznog nadzora informatičkim alatima vezano za nadzor e-trgovine koje obuhvaćaju otkrivanje neprijavljenih aktivnosti koje se odvijaju na Internetu te je zbog izazova u navedenom području potrebno i u budućnosti nastaviti s navedenim aktivnostima.

Mjera 4.1.27. Jačanje kapaciteta u inspekcijskim poslovima povezanim sa zakonitim upravljanjem proračunskim sredstvima

Mjera 4.1.28. Jačanje učinkovitosti i djelotvornosti carinskog sustava

Mjera 4.1.29. Jačanje razvojnih potreba i potencijala Porezne uprave u području financijskih i poreznih istraga

Mjera 4.1.30. Unaprjeđenje mehanizama upravljanja nepravilnostima u okviru sustava unutarnjih kontrola u javnom sektoru

Mjera 4.1.31. Uspostava sustava podrške planiranju nadzora s ciljem povećanja učinkovitosti planiranja i provođenja nadzora identificiranih na temelju rizika

Sport

Potrebno je izmijeniti normativni okvir donošenjem novog Zakona o sportu kojim bi se preciznije definirale odredbe vezane za financiranje javnih potreba u sportu te obveze korištenja Informacijskim sustavom u sportu vezano za financiranje javnih potreba. Primjena zakona unaprijedila bi se i razvojem informacijskog sustava u sportu. uspostavom modula za prikupljanje i obradu aplikacija i prijava na natječaje i javne pozive koje provodi nadležno tijelo državne uprave. Na taj način uspostaviti će se učinkovitiji i transparentniji sustav trošenja proračunskih sredstva, odnosno omogućila lakša provedba kontrole dodijeljenih sredstava pravnim osobama iz sustava sporta te spriječila mogućnost dvostrukog financiranja.

Mjera 4.1.32. Unaprjeđenje sustava upravljanja u sportu

Zdravstvo

Zaštita, očuvanje i unaprjeđenje zdravlja kao opći cilj ima za posebne ciljeve dostupniju zdravstvenu zaštitu, razvijen sustav kvalitete zdravstvene zaštite, zaštitu javnozdravstvenog interesa i učinkovitije upravljanje financijskim resursima u zdravstvu. U „Specifičnim preporukama Vijeća Europske unije za Republiku Hrvatsku 2020.“ identificirano je da su dospjele nepodmirene obveze uglavnom nastale u bolnicama, pogotovo onima koje su u vlasništvu županija. Zbog nedovoljno naprednog sustava kontrole postoji opravdana sumnja da fakturiranje medicinskih postupaka nije uvijek utemeljeno na stvarno provedenim medicinskim postupcima već postoji mogućnost „maksimizacije“ iznosa fakture od strane bolnica prema HZZO-u, što samo dodatno i neopravdano financijski iscrpljuje zdravstveni sustav. Unaprjeđenjem sustava plaćanja u smislu digitalizacije i povezivanja različitih tijela uključenih u proces, odnosno transparentnim uparivanjem računa bolnica s izvršenim terapijskim postupcima, poboljšala bi se i kontrola nad upravljanjem financijskim resursima i izvršavanjem ugovornih obveza u zdravstvu te je nužno poduzimanje mjera u svrhu postizanja navedenog cilja.

Mjera 4.1.33. Unaprjeđenje sustava kontrole plaćanja u zdravstvu

Policija i upravni poslovi u nadležnosti Ministarstva unutarnjih poslova

Kao jedan od mogućih načina upravljanja korupcijskim rizicima u radu policije prepoznata je potreba moderniziranja načina plaćanja novčanih kazni odnosno napuštanja prakse plaćanja novčanih kazni izravno u gotovini policijskim službenicima.

Osim toga, s ciljem osiguravanja objektivnosti i transparentnosti odluka u kontekstu imenovanja u policiji potrebno je istražiti mogućnosti za daljnje poboljšavanje postojećih procesa imenovanja i napredovanja u policiji.

Nadalje, s ciljem jačanja kapaciteta u borbi protiv korupcije potrebno je kontinuirano jačanje tijela koja djeluju u području represivnog aparata. U tom smislu postoji potreba za dodatnim jačanjem ljudskih i infrastrukturnih kapaciteta Policijskog nacionalnog ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (PNUSKOK), konkretnije, potreba za obnovom, digitalizacijom i opremanjem pametnom tehnologijom prostora PNUSKOK-a na nacionalnoj i regionalnim razinama, uključujući uređenje i opremanje suvremenom tehnologijom prostorija za ispitivanje i čuvanje uhićenih osoba, prostorija za pohranu oduzetih predmeta, forenzičke laboratorije te ostale popratne sadržaje koji su neophodni za rad Ureda.

Mjera 4.1.34. Jačanje kapaciteta tijela represivnog aparata u području borbe protiv korupcije

Mjera 4.1.35. Unaprjeđenja antikorupcijskih mehanizama u radu policije

Sigurnosne provjere

U cilju jačanja mogućnosti detektiranja koruptivnih čimbenika koji mogu dovesti do koruptivnog ponašanja prepoznata je potreba unaprjeđenja postojećeg okvira za provedbu sigurnosnih provjera. U tom smislu pristupit će se izmjenama Zakona o sigurnosnim provjerama („Narodne novine“, br. 85/08. i 86/12.) te izmjenama drugih propisa koji reguliraju postupanje u navedenom području, posebno za službenike koji se primaju na rad ili rade na poslovima obrade i odobravanja zahtjeva za radne dozvole, osobne i putne isprave,

vize te postupcima odobravanja azila, odnosno, dodjeljivanja drugih oblika međunarodne zaštite ili državljanstva.

Mjera 4.1.36. Proširenje opsega normativnog okvira u provedbi sigurnosnih provjera

4.2 Posebni cilj - Jačanje transparentnosti i otvorenosti rada tijela javne vlasti

U sljedećem razdoblju provest će se mjere koje se odnose na jačanje transparentnosti informacija i pravu na njihov pristup te uspostavljanje efikasnijeg okvira za ostvarivanje prava na pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija. Također, nastavit će se s mjerama usmjerenima na daljnje jačanje svijesti i kod građana i kod dionika javne vlasti kako je transparentnost informacija o javnom sektoru, jedan od ključnih instrumenata za borbu protiv korupcije.

Pravo na pristup informacijama i savjetovanje s javnošću

Jačanje transparentnosti u tijelima javne vlasti podrazumijeva postizanje iskoraka na području proaktivne objave informacija, zakonitog postupanja prema zahtjevima za pristup informacijama i dostizanja većeg udjela akata koje donose predstavnička i druga za to ovlaštena tijela, a koja su bila dijelom participativnog procesa u smislu dijaloga s onima na koje će se te odluke odnositi. Iz navedenih razloga potrebno je nastaviti provoditi praćenja primjene proaktivne objave informacija sukladno članku 10. Zakona o pravu na pristup informacijama, prema pojedinim skupinama tijela i prema pojedinim točkama ovog članka, s obzirom na uočena odstupanja u primjeni ove zakonske obveze. Na potrebu daljnje specijalizacije ove vrste nadziranja primjene Zakona obvezuju i dosadašnji nalazi praćenja i postupanja po predstavkama korisnika, s obzirom da je riječ o mehanizmu koji omogućuje najbrži i najjednostavniji način dolaska do informacije.

Ovo se također odnosi na praćenje provedbe članka 11. koji propisuje obvezu provedbe savjetovanja s javnošću i uključivanje građana i pravnih osoba u postupak donošenja odluka za pojedine skupine obveznika, a pritom valja uzeti u obzir da su značajno ispodprosječan rezultat do sada ostvarivali gradovi i općine.

Vezano za postojeće mehanizme sudjelovanja u oblikovanju javnih politika prepoznata je potreba ulaganja dodatnih napora kako bi se unaprijedila kvaliteta provedbe različitih modela savjetovanja tijela državne uprave i lokalne samouprave sa zainteresiranom javnošću. U tom smislu, Kodeks savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata kao dokument koji propisuje načela i standarde savjetovanja potrebno je ažurirati i osuvremeniti.

Potrebno je da daljnji razvoj sustava savjetovanja uključuje osiguranje dostatnih ljudskih kapaciteta za provedbu savjetovanja te edukacije, informiranost i uključenost rukovodećih službenika i dužnosnika u procese savjetovanja. Potrebno je također uložiti dodatne napore u jačanju proaktivne provedbe članka 11., posebno u kontekstu osiguravanja pružanja odgovora na upućene komentare u postupcima savjetovanja, a s obzirom na prepoznati rast postotaka komentara na koje nije odgovoreno te provedbe savjetovanja s obrazloženjem razloga i ciljeva donošenja propisa i drugih dokumenata.

Osim toga, višegodišnja praksa korištenja sustavom upućuje na to kako je potrebno raditi i na tehničkom i sadržajnom unaprjeđenju portala e-Savjetovanja, uključujući proširenje sustava

na lokalnu i regionalnu razinu, pojednostavnjenje rada u aplikaciji, kako za same korisnike, tako i za nadležne službenike u državnim tijelima, te povećati razinu informiranosti o mogućnostima i primjeni svih funkcionalnosti sustava u praksi.

Uspostava sustava za provedbu savjetovanja za lokalne i područne (regionalne) jedinice koji će biti integriran u već postojeći sustav e-Savjetovanja će osigurati mogućnost područnim (regionalnim) i lokalnim jedinicama da tamo objavljuju svoja savjetovanja, te se u budućnosti očekuje da sva online savjetovanja sa svih razina budu dostupna građanima na jednom mjestu i na temelju registracije u jedan sustav. Imajući u vidu važnost odluka kojima se utječe na život građana, a koje se donose na lokalnoj i regionalnoj razini, ovaj projekt imat će izniman utjecaj na jačanje transparentnosti rada jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Nužan preduvjet je u suradnji s uredom Povjerenika za informiranje prilagoditi normativni okvir za korištenje sustava "e-Savjetovanja: npr. izmjenama i dopunama Zakona o pravu na pristup informacijama u odredbi članka 11. koji navodi da: "Savjetovanje s javnošću tijela državne uprave provode preko središnjeg državnog internetskog portala za savjetovanja s javnošću, a druga državna tijela, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i pravne osobe s javnim ovlastima preko internetske stranice ili preko središnjeg državnog internetskog portala za savjetovanje s javnošću, objavom nacrt propisa, općeg akta odnosno drugog dokumenta, s obrazloženjem razloga i ciljeva koji se žele postići donošenjem propisa, akta ili drugog dokumenta te pozivom javnosti da dostavi svoje prijedloge i mišljenja.

Navedeno će biti ostvareno putem provedbe „ESF projekta ”e-Savjetovanja – središnji državni internetski portal za savjetovanje – proširenje i nadgradnje.“

Jačanje transparentnosti u tijelima javne vlasti osigurat će se kroz redovito ažuriranje baze podataka o sastavima radnih skupina za izradu nacrt zakona, drugih propisa i akata te drugih povjerenstava i radnih tijela (uključujući ona u kojima sudjeluju organizacije civilnog društva i ostali predstavnici zainteresirane javnosti) u sklopu savjetovanja.gov.hr.

Mjera 4.2.1. Unaprjeđenje postojećeg normativnog okvira i informatičkih preduvjeta u području savjetovanja s javnošću

Mjera 4.2.2. Jačanje transparentnosti o sastavima radnih skupina za izradu nacrt zakona, drugih propisa i akata te drugih povjerenstava i radnih tijela

Mjera 4.2.3. Uspostavljanje mreže službenika za informiranje s ciljem razmjene iskustava i prakse

Mjera 4.2.4. Praćenje primjene odredbi Zakona o pravu na pristup informacijama – proaktivne objave, savjetovanja s javnošću i javnosti rada tijela javne vlasti za pojedine grupe tijela javne vlasti

Mjera 4.2.5. Jačanje kapaciteta u primjeni Zakona o pravu na pristup informacijama (administrativnih, financijskih, pravni okvir)

Mjera 4.2.6. Daljnje jačanje proaktivne objave podataka od javnog interesa u otvorenom formatu za ponovnu uporabu

Lokalna i područna samouprava

U ovom području nužno je ojačati kapacitete lokalnih jedinica za pravodobnu objavu informacija elektroničkim putem te uključiti građane u donošenje akata čime bi se znatno onemogućile koruptivne radnje i netransparentno mijenjanje predloženih akata.

U cilju jačanja transparentnosti i otvorenosti potrebno je raditi na promociji i poticanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na donošenje etičkih kodeksa, koji bi trebali biti objavljeni na vidljivome mjestu na službenim internetskim stranicama. Osim toga, trebali bi primjerice sadržavati obavijesti o načinima i mogućnostima podnošenja pritužbi te o vremenskim okvirima odlučivanja o pritužbama, navesti kontakt osobe zadužene za odlučivanje o pritužbama te predvidjeti i omogućiti građanima ulaganje prigovora putem e-pošte i/ili otvorenog telefona.

Nadalje, potrebno je da mjere adresiraju i pitanje transparentnosti trošenja financijskih sredstava na lokalnoj razini te osnažiti okvir za prevenciju netransparentnog trošenja javnih sredstava. Vezano za transparentnost lokalne i područne (regionalne) samouprave upućujemo kako je Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi („Narodne novine“, broj 144/20.) dodana odredba članka 68.a kojom je propisano da su općina, grad i županija dužne javno objaviti informacije o trošenju proračunskih sredstava na svojim mrežnim stranicama tako da te informacije budu lako dostupne i pretražive, a objava tih informacija obavlja se u skladu s odredbama zakona kojim se uređuje planiranje, izrada, donošenje i izvršavanje proračuna te uputa i drugih akata ministarstva nadležnog za financije.

Programom Vlade Republike Hrvatske 2020. – 2024., u okviru cilja Učinkovita, transparentna i otporna država postavljena je mjera Transparentnost javnih financija i namjera obvezivanja svih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na javnu odnosno internetsku objavu potrošenog javnog novca, na način da informacije budu lako dostupne i pretražive, uz upućivanje na primjenu Zakona o proračunu („Narodne novine“, br. 87/08., 136/12. i 15/15.) kojim će se navedeno pitanje detaljno urediti te će se u predstojećem razdoblju provoditi edukacije dužnosnika i službenika na lokalnoj razini.

Kad je riječ o ključnom antikorupcijskom segmentu koji je sastavni dio obveza proaktivne objave prema članku 10. Zakona o pravu na pristup informacijama, on se odnosi na financijsku transparentnost i objavu proračunskih dokumenta, koji se moraju voditi prema posebnim propisima, i to u otvorenom odnosno strojno čitljivom obliku sukladno točkama 7. i 8. članka 10. ZPPI-ja. Takvu aktivnost bilo bi moguće provesti formiranjem podatkovne aplikacije koja bi omogućila centralizirano prikupljanje proračunskih podataka jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, vizualizaciju proračuna, objavu na jedinstvenome elektroničkome mjestu, standardizaciju prikaza, izradu infografika na temelju proračunskih podataka, izradu analize ulaganja i rashoda, popularizaciju tematike proračuna u medijima i putem društvenih mreža.

Sukladno postojećem zakonodavnom okviru, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u svrhu provedbe javnog savjetovanja mogu se koristiti vlastitim internetskim stranicama ili središnjim portalom, međutim, na postojećem portalu bez funkcionalne nadogradnje nije moguće uključiti županije, gradove i općine, stoga je potrebno navedene jedinice obvezati na korištenje središnjim mjestom za provedbu savjetovanja, uz prethodno osiguravanje uvjeta za navedeno. Samo na ovaj način moguće je osigurati kvalitetniju implementaciju ove zakonske obveze za ovako velik broj jedinica, uz istodobnu provedbu praćenja primjene članka 11. i provedbu potrebnih edukacija. Poseban segment praćenja koji je potrebno nastaviti jest i primjena članka 12., koji se odnosi na javnost rada kolegijalnih tijela i mogućnost ostvarivanja uvida i to putem nazočnosti na sjednicama.

Mjera 4.2.7. Unaprjeđenje transparentnosti prihodovne i rashodovne strane proračuna posebno za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave

Mjera 4.2.8. Uvođenje integralnog sustava provedbe savjetovanja s javnošću na lokalnoj razini

Civilno društvo

Vezano za područje financiranja projekata civilnog društva stupanjem na snagu Uredbe o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge napravljen je velik korak prema transparentnosti i odgovornosti u trošenju javnih sredstava te je potrebno nastaviti unaprjeđivati kvalitetu, standarde i postupke dodjele javnih sredstava projektima i programima udruga kao najbrojnijeg oblika organizacija civilnoga društva. Imajući u vidu postojanje znatnih razlika u podacima koji su primljeni od strane javnih davatelja i podacima o primljenim donacijama o kojima izvještavaju udruge u svojim financijskim izvještajima, važno je planirati izradu informacijskog sustava za učinkovitu koordinaciju politike financiranja iz javnih izvora čija će svrha, između ostalog, biti da se rizik višestrukog financiranja istih troškova na projektima udruga svede na minimum. Naglasak u cijelom sustavu jest smanjenje administrativnog opterećenja, ali i dodatno jačanje postojećih kapaciteta za djelotvorno upravljanje natječajnim ciklusom. Kako bi se osiguralo učinkovito i sustavno praćenje, koordinacija i unaprjeđivanje postupaka i načina financiranja programa i projekata na nacionalnoj razini nužno je unaprijediti postojeći ili izraditi novi informacijski sustav kojim bi se za sve skupine davatelja sredstava iz javnih izvora obuhvatio cjelokupan postupak prijave na javni natječaj ili poziv, provedbe i izvještavanja o provedbi projekata udruga financiranih iz javnih izvora. Korist od sustava imat će sva tijela državne uprave odnosno svi davatelji javnih sredstava koji su dužni primjenjivati Uredbu.

U okviru unaprjeđenja transparentnosti, kvalitete i standarda u postupcima dodjele financijskih sredstava programima i projektima od interesa za opće dobro provest će se programi edukacije čelnika i zaposlenika trgovačkih društava u vlasništvu Republike Hrvatske, odnosno jedne jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ili nekoliko njih o kriterijima i mjerilima dodjele donacija i sponzorstava organizacijama civilnog društva sukladno Uredbi o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge. Također, u ovom kontekstu potrebno je provesti programe edukacije čelnika i zaposlenika jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i tijela državne uprave o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge.

Mjera 4.2.9. Unaprjeđenje transparentnosti, kvalitete i standarda u postupcima dodjele financijskih sredstava programima i projektima od interesa za opće dobro koje provode udruge u Republici Hrvatskoj

Mjera 4.2.10. Sustavna edukacija davatelja javnih sredstava o standardima dodjele financijskih sredstava programima i projektima od interesa za opće dobro koje provode udruge u Republici Hrvatskoj

Pravosuđe

Stalni sudski vještaci, procjenitelji i tumači pružaju stručnu pomoć pravosudnim tijelima i strankama u postupcima koji se pred njima vode. S obzirom na važnost njihove uloge, svoje ovlaštenje dobivaju tek kada nadležni sudovi u odnosu prema njima utvrde ispunjenost svih potrebnih uvjeta, nakon čega se stavljaju na javno dostupne popise. U konkretnim postupcima pred pravosudnim tijelima imenuju se na prijedlog stranaka ili po službenoj dužnosti.

Iako je ukupan broj ovih stručnjaka relativno velik (oko 6000), postupak njihova imenovanja prikazuje se kao nedovoljno transparentan, prvenstveno s obzirom da područja vještačenja odnosno procjene te stručne kvalifikacije za pojedina područja nisu normativno uređena. Na navedeno se dovezuje i okolnost da o imenovanju trenutačno odlučuju čak 24 suda u Republici Hrvatskoj, a što stvara nejednaku i neujednačenu praksu, koju niti jedinstvena drugostupanjska nadležnost Ministarstva pravosuđa i uprave ne može u cijelosti otkloniti. Nadalje, pri samom povjeravanju obavljanja ovih poslova unutar pojedinog postupka ne može se osigurati jednak položaj svih vještaka, procjenitelja i tumača za pojedino područje odnosno jezik pa je činjenica da se od relativno velikog broja ovlaštenih osoba samo manji dio njih imenuje za obavljanje ovih poslova te pri tome ostvaruje relativno veće prihode.

Kako bi se navedene negativne pojave izbjegle te osigurala veća transparentnost odlučivanja o njihovim statusnim pitanjima i o njihovom radu, predlaže se revidirati odredbe Zakona o sudovima („Narodne novine“, broj 28/13., 33/15., 82/15., 67/18., 126/19. i 130/20.) te važeće podzakonske akte koji iz njega proizlaze. Primarno je utvrditi jedinstvenu prvostupanjsku nadležnost za odlučivanje o statusnim pitanjima navedenih kategorija te osigurati sudsku zaštitu od eventualnih povreda u upravnim sporovima, a nakon ujednačavanja prakse u ovim pitanjima osmisliti cjelovit i sveobuhvatan sustav kontinuiranog praćenja, usavršavanja i nadziranja koje će biti dodatno jamstvo kvalitete njihova rada te odgovarajućim postupovnim propisima uvesti sustav nasumičnog izbora u pojedinim postupcima pred pravosudnim tijelima.

Mjera 4.2.11. Jačanje transparentnosti odlučivanja o statusnim pitanjima i radu sudskih vještaka, procjenitelja i tumača

Poljoprivreda i veterinarska djelatnost

Što se tiče područja poljoprivrede, i dalje postoji potreba za uspostavom transparentnog sustava raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljištem koji će osigurati učinkovito provođenje zemljišne politike u Republici Hrvatskoj.

U cilju uspostave transparentnog sustava raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljištem, Ministarstvo poljoprivrede pokrenulo je 2018. godine izradu aplikacije za evidenciju državnog poljoprivrednog zemljišta (e-DPZ). U planu je nastavak daljnjih aktivnosti digitalizacije postupaka raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljištem, između ostalog, planiranjem izrade web-portala državnog poljoprivrednog zemljišta u cilju informiranja svih zainteresiranih osoba i subjekata o državnom poljoprivrednom zemljištu (slobodno, zauzeto i sl.), kao i uspostava elektroničkog sustava prijave na natječaje za zakup i prodaju državnog poljoprivrednog zemljišta te transparentnog praćenja istog (javni uvid).

Također, vezano za jačanje transparentnosti raspolaganja šumama u vlasništvu Republike Hrvatske, uz do sada javno objavljene podatke o nekretninama koje su uključene u šumskogospodarsko područje Republike Hrvatske, planiran je nastavak aktivnosti digitalizacije podataka i informacija o šumskom zemljištu u vlasništvu Republike Hrvatske, između ostalog, doradom internetske stranice ili preglednika javnog šumoposjednika u cilju informiranja svih zainteresiranih osoba i subjekata o šumama i šumskom zemljištu (slobodno, zauzeto i sl.). Osim toga, u dijelu koji se odnosi na jačanje transparentnosti i učinkovitosti

provedbe postupka dodjele potpora male vrijednosti za poticanje razvoja prerade drva i proizvodnje namještaja i kontrole namjenskog korištenja, potrebno je dalje jačati okvir vezan za način podnošenja i odabira projekta te pravilima provedbe postupka dodjele potpora male vrijednosti.

Činjenica visokog stupnja nepovjerenja javnosti u sustav dodjele potpora poljoprivredi i ruralnom razvoju, upućuje na potrebu jačanja transparentnosti u svim fazama postupka dodjele državnih potpora s ciljem onemogućavanja bilo kakve manipulacije, namještanja ili pogodovanja i postupnog jačanja povjerenja javnosti, jasno naglašavajući jednake uvjete za sve korisnike.

Strateški je bitno i područje transparentnosti dodjele javnih ovlasti za obavljanje poslova službenih kontrola u sustavu provedbe veterinarske djelatnosti. Trenutačna složenost i dugotrajnost postupka povjeravanja poslova javnih ovlasti veterinarskim organizacijama zahtijeva jačanje administrativnih kapaciteta nadležnog tijela s ciljem ubrzanja postupka i jačanja povjerenja u pravednost sustava u povjeravanju poslova.

Mjera 4.2.12. Osiguravanje učinkovitog i transparentnog raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu Republike Hrvatske

Mjera 4.2.13. Osiguravanje transparentnosti procesa zakupa šumskog zemljišta i jačanje transparentnosti postupaka dodjele i nadzora namjenskog trošenja državnih potpora u poljoprivredi

Mjera 4.2.14. Jačanje transparentnosti i učinkovitosti provedbi ruralnog razvoja Republike Hrvatske

Mjera 4.2.15. Transparentna i učinkovita dodjela javnih ovlasti za obavljanje poslova službenih kontrola u veterinarstvu

Infrastruktura, okoliš i promet

Iako je vidljiv cjelokupni pozitivan pomak tijekom godina u području vezanom za infrastrukturu, okoliš i promet i dalje u praksi postoje veliki rizici koji štete cjelokupnom gospodarskom razvoju države. Oni se uglavnom odnose na područje jačanja transparentnosti u dodjeljivanju koncesija, državnih ili sredstava iz Europske unije u području obnovljivih izvora energije, kao i u području energetske učinkovitosti. Unatoč pozitivnim rezultatima provedbe aktivnosti ovog područja, evidentno je kako su korupcijski rizici u ovom području i dalje visoki. Stoga je i dalje potrebno provoditi aktivnosti koje se vežu za transparentnije izdavanje dozvola i licenci. Također, postoji prostor za dodatno unaprjeđenje stručnog usavršavanja i izobrazbe službenika pri korištenju aplikacijom e-dozvola te za uspostavljanje informacijskog sustava e-inspekcija.

Potrebno je poticati javnu objavu i transparentnost dodjele potpora i subvencija, kao i inspeksijske poslove kojima će se redovito i odgovorno nadzirati transparentnost rada gospodarskih subjekata.

Mjera 4.2.16. Jačanje transparentnosti u dodjeli koncesija, državnih ili sredstava iz Europske unije u području obnovljivih izvora energije i u području energetske učinkovitosti

Zdravstvo

Što se tiče područja zdravstva, s obzirom da ono predstavlja potencijalni korupcijski rizik te narušava povjerenje građana i korisnika u zdravstveni sustav, potrebni su daljnji naponi u jačanju kontrolnih mehanizama unutar zdravstva, kao i učinkovitije upravljanje listama čekanja.

Svi stanovnici Republike Hrvatske moraju imati jednaku priliku koristiti se zdravstvenim uslugama sustava. Stoga je neophodno provoditi, između ostalog, transparentno upravljanje listama čekanja, kako bi se uz podršku rješenja e-zdravstva minimizirala mogućnost od koruptivnih radnji i diskrecijskih odluka pojedinaca.

U cilju smanjenja lista čekanja za bolničke pretrage te sprječavanja višestrukog naručivanja pacijenata u bolnicama, krajem 2019. godine uveden je jedinstveni kalendar naručivanja koji bi trebao smanjiti liste čekanja za devet medicinskih postupaka. U njega je zasada uključene 56 bolničkih zdravstvenih ustanova, a 6 je još potrebno uključiti.

Nadalje, kako bi sustav e-uputnica i time povezanih e-nalaza profunkcionirao u punom opsegu, neophodno je učinkovito upravljati listama čekanja i uspostavljenim središnjim kalendarom e-naručivanja, koji bi trebali dati sveobuhvatni i stvarni prikaz stanja i potreba za zdravstvenim uslugama i postupcima.

Mjera 4.2.17. Jačanje transparentnosti i učinkovitosti upravljanja listama čekanja u zdravstvenom sustavu

Sport

U odnosu prema sportu, potrebno je raditi na daljnjem jačanju transparentnosti u dodjeljivanju i trošenju javnih sredstava u sportu. Generiranje potencijalnih korupcijskih rizika vidljivo je u procesu financiranja javnih potreba u sportu u smislu potencijalnog nenamjenskog i nesvrhovitog korištenja proračunskim sredstvima. Potrebno je jasno definirati namjenu sredstava za javne potrebe u sportu, način dodjele te kontrolu trošenja sredstava.

Zatim, potreban je dodatni razvoj i uspostava informacijskog sustava te pružanja usluge stručne potpore u provedbi edukacija i implementaciji Informacijskog sustava za prikupljanje i obradu prijave na natječaje i javne pozive koje će biti implementirano modularno i integrirano u postojeći Informacijski sustav u sportu (ISS). Sustav će podržavati poslovni proces u koracima: definicije i objave natječaja i/ili javnog poziva, unos prijave na natječaj i/ili javni poziv uz NIAS ili aplikacijsku autentifikaciju, popunjavanje obrasca prijave i prilaganje potrebne dokumentacije u elektronskom obliku, evaluacije zaprimljenih prijave i njihovo vrjednovanje te objave rezultata natječaja i/ili javnog poziva.

Mjera 4.2.18. Jačanje transparentnosti dodjele i kontrole trošenja javnih sredstava u sportu

Mjera 4.2.19. Unaprjeđenje i razvoj Informacijskog sustava u sportu te usklađivanje i povezivanje javnih registara u sportu

Obrazovanje i znanost

U cilju osiguravanja pouzdanog i transparentnog sustava evidencija na području visokog obrazovanja, planira se uspostaviti središnji digitalni sustav evidencija koji će obuhvaćati podatke iz evidencija prijavljenih za postupke upisa na studijske programe, evidencija studenata, evidencija diplomiranih, evidencija diploma i javnih isprava u visokom obrazovanju, evidencija zaposlenika visokih učilišta te ostale relevantne podatke na području

visokog obrazovanja. Središnja evidencija podataka u visokom obrazovanju, osobito podatci o diplomiranim te sama digitalizacija diploma omogućit će veću transparentnost i sigurniju razmjenu podataka između nadležnih tijela. Planirano je da će se digitalna diploma automatski generirati iz digitalnog dosjea studenta, odnosno seta podataka koje o studentu vodi visoko učilište od upisa do završetka studija, a upisuju isključivo osobe koje imaju ovlaštenje za upis i ovjeru podataka što će mogućnost krivotvorenja diploma svesti na najmanju moguću mjeru.

Osim toga, potrebno je uspostaviti sustav za prijavu, praćenje i vrjednovanje državne potpore za istraživačko-razvojne projekte te izraditi interne akte kojima će se uspostaviti jasna pravila za angažman vanjskih evaluatora.

Pojavljuje se potreba za dodatnim jačanjem mehanizama nadzora i transparentnosti, osobito s obzirom na korištenje proračunskim sredstvima kako za financijsko poslovanje visokih učilišta, tako i za potpore studentima. U smislu proračunskih sredstava u upravljanju visokim učilištima treba unaprijediti normativni okvir i uvesti programske ugovore kojima se detaljnije uvjetuje potrošnja javnih sredstava. Studentski centri mogu biti podložni potencijalnim procesima koji bi vodili koruptivnim ishodom u sustavu javnog financiranja i trošenja proračunskog novca namijenjenog studentima i poslovanju studentskih centara. U svrhu smanjenja mogućnosti korupcije i nepotizma, tijekom obavljanja studentskih poslova nužno je izmijeniti odredbe Zakona o obavljanju studentskih poslova („Narodne novine“, broj 96/18., 16/20.) koje su vezane za nadzor i inspekcijski nadzor, ograničenja studentskog rada, sankcija u slučaju prodaje studentskih ugovora ili drugih prava iz studentskog standarda.

Mjera 4.2.20. Jačanje transparentnosti rada i financijskog poslovanja institucija i tijela u sustavu visokog obrazovanja i znanosti

Mjera 4.2.21. Uspostavljanje digitalnih sustava evidencija u visokom obrazovanju

4.3 Posebni cilj - Jačanje sustava integriteta i upravljanje sukobom interesa

Izgradnja i jačanje javnog integriteta strateški je i održiv odgovor na korupciju. Integritet je jedan od ključnih stupova političkih, ekonomskih i društvenih struktura i stoga je bitan za ekonomsko i socijalno blagostanje i napredak pojedinaca i društva u cjelini. Po svojoj definiciji, integritet podrazumijeva dosljednost u poštovanju etičkih načela. Institucionalni integritet, kao i integritet svakog zaposlenika u javnoj upravi, a osobito svakog dužnosnika predstavljaju temelj demokratskog društva. Integritet u javnom sektoru ima presudan značaj za jačanje povjerenja građana u javne institucije i vlast općenito te je od najveće moguće važnosti za sprječavanje korupcije. Iako se na prvi pogled čini kako se mjere za ostvarenje integriteta u javnom sektoru pretežito odnose na ponašanje pojedinaca koji rade u/ili predstavljaju javni sektor, njihov krajnji cilj jest pružanje pomoći u uspostavi efikasnih javnih službi, koje u potpunosti zadovoljavaju potrebe građana. Središnje pitanje provedbe politike integriteta jest predviđanje i upravljanje potencijalnim sukobom interesa odnosno postojanje privatnih interesa osoba u javnom sektoru koji mogu utjecati ili utječu na ostvarenje javnog interesa.

Premda je Republika Hrvatska postavila osnovne standarde ponašanja zaposlenika u javnoj upravi i etička načela glede kojih postoji obveza pridržavanja za vrijeme obavljanja odnosno obnašanja službene dužnosti, potrebno je istaknuti da je obveza donošenja Etičkog kodeksa propisana samo za državne službenike i to Zakonom o državnim službenicima, dok za dužnosnike i za saborske zastupnike te za službenike u upravnim tijelima i službama jedinica

lokalne i područne (regionalne) samouprave i zaposlenike u javnim ustanovama i službama, takva obveza ne postoji, odnosno nije propisana niti jednim propisom.

Pregledom pravnoga i institucionalnog okvira za uređenje etičnog ponašanja i uspostavu sustava vrijednosti prepoznati su određeni postojeći nedostaci te je identificiran smjer za njegovo dodatno unaprjeđivanje s ciljem jačanja sveukupnih preventivnih antikorupcijskih mehanizama.

Pravni okvir sustava integriteta službenika središnje i lokalne razine

Etičkim kodeksom državnih službenika utvrđen je institucionalni okvir (povjerenici za etiku i Etičko povjerenstvo) te mehanizam nadzora etičnog ponašanja, a koje je kao pravno obvezujućim potrebno propisati zakonom (Zakonom o državnim službenicima za državne službenike, a Zakonom o službenicima i namještenicima u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi za lokalne službenike). Na taj način propisala bi se njihova nadležnost i način rada te sastav, uvjeti za imenovanje kao i postupak imenovanja i razrješenja povjerenika za etiku i članova Etičkog povjerenstva na državnoj i lokalnoj razini. Sa svrhom uspostave sveobuhvatnog sustava integriteta u javnoj upravi, a osobito u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, potrebno je zakonom obvezati sve jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave da donesu etičke kodekse za svoje službenike, dužnosnike jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te za članove predstavničkih tijela. Uzevši u obzir visoku razinu koruptivnih rizika u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, donošenje etičkih kodeksa u svim jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave s adekvatnim institucionalnim okvirom za njihovu provedbu, nužan je preduvjet jačanja integriteta službenika i dužnosnika, ali i jačanja povjerenja javnosti u obavljanje poslova na lokalnoj i područnoj razini.

Kako bi se sustav integriteta ujednačio na službeničkoj razini u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave i u državnoj upravi, potrebno je, ponajprije, provesti analizu stanja etike i integriteta u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi čija bi primarna svrha bilo utvrditi koje su jedinice donijele etičke kodekse, na koga se doneseni kodeksi primjenjuju te na koji je način osigurana primjena istih. Također, kako bi se ujednačila etička načela kojih se svi službenici na državnoj, lokalnoj i područnoj (regionalnoj) razini moraju pridržavati, kao i mehanizmi za provedbu etičkih kodeksa u državnoj upravi i u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, potrebno je sastaviti smjernice za izradu etičkih kodeksa. Osim toga, kodeksi službenika na lokalnoj razini, među ostalim trebaju sadržavati općenita načela usmjerena na očuvanje integriteta, poput onog o zabrani povlašćivanja ili diskriminacije.

Imajući u vidu učinke dosadašnje primjene Etičkog kodeksa državnih službenika, a s ciljem jačanja elemenata izgradnje kulture integriteta u državnoj službi te usklađivanja s praksama europskog upravnog prostora, Etički kodeks potrebno je nadopuniti i osuvremeniti uzimajući, primjerice, u obzir način ponašanja i komunikacije u suvremenim područjima javnog diskursa (internetske mogućnosti, društvene mreže itd.), odnosno unaprjeđenja općenitih načela usmjerenih na očuvanje integriteta, poput onog o zabrani povlašćivanja ili diskriminacije. Nadalje, Etički kodeks državnih službenika je potrebno uskladiti s određenim međunarodnim standardima, primjerice, Preporukama o unaprjeđenju etičkog postupanja u javnim službama i temeljnim etičkim načelima u javnim službama OECD-a (1998.), Preporukom Vijeća OECD-a o javnom integritetu (2017.) ili Kodeksom ponašanja javnih službenika Vijeća Europe (2000.).

U istom kontekstu, potrebno je omogućiti građanima i uvid u etičke kodekse te podnošenje prigovora na postupanje službenika na lokalnoj razini putem mrežnih stranica i drugih kanala

komunikacije te eventualno osnovane pritužbe obavezno uzeti u obzir prilikom ocjenjivanja službenika. U ovom kontekstu prepoznata potreba za unaprjeđenjem postojećeg zakonodavnog okvira, pri čemu će se voditi računa da postupak i kriteriji za ocjenjivanje budu pravedniji i transparentniji.

Iako je Zakonom o sprječavanju sukoba interesa regulirano područje sukoba interesa kao jedno od područja integriteta dužnosnika, potrebno je donijeti sveobuhvatne etičke kodekse javnih dužnosnika kao preventivni instrument izgradnje kulture integriteta s ciljem povećanja povjerenja javnosti u obavljanje javnih dužnosti.

Postoji također potreba i za donošenjem kodeksa ponašanja članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Potrebno je uvesti obvezu prijavljivanja poslovnih odnosa članova predstavničkih tijela na lokalnoj i područnoj (regionalnoj) razini. Prijavljeni poslovni odnosi bit će sadržani u popisu poslovnih odnosa koji će biti javno dostupan.

Također, u odnosu na upravljanje sukobom interesa, potrebno je uvesti obvezu potpisivanja izjave o nepostojanju sukoba interesa za državne službenike i službenike u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave na godišnjoj razini odnosno u trenutku nastupanja novih okolnosti.

Mjera 4.3.1. Jačanje etičkih standarda službenika u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi

Mjera 4.3.2. Jačanje etičkih standarda nositelja vlasti na lokalnoj, područnoj i središnjoj razini

Mjera 4.3.3. Unaprjeđenje mogućnosti podnošenja prigovora protiv službenika zaposlenih u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi te obvezno uzimanje takvih prigovora u obzir prilikom godišnje ocjene

Mjera 4.3.4. Unapređenje upravljanja sukobom interesa državnih službenika i službenika u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi

Unaprjeđenje etičkog sustava

S obzirom na utvrđene nedostatke sustava vođenja i objave podataka o povjerenicima za etiku, postoji potreba izmjene propisa kojim je ustrojen Registar zaposlenih u javnom sektoru (Uredba o sadržaju, načinu prikupljanja i obrade te mjerama zaštite podataka u registru zaposlenih u javnom sektoru), kako bi se u isti predvidio unos podataka o imenovanim povjerenicima za etiku i njihovim zamjenicima u svim državnim i pravosudnim tijelima te na taj način omogućilo njihovo kontinuirano ažuriranje i dostupnost nadležnim tijelima i građanima.

Također, u svrhu jačanja etičke infrastrukture za državne službenike planirano je uvođenje informatičkog sustava upravljanja etičkom infrastrukturom državnih službenika kojom bi se olakšala analiza podataka i pristup podacima relevantnim za funkcioniranje etičkog sustava. Informatički sustav će unaprijediti efikasnost etičke infrastrukture (ujednačavanje rada povjerenika za etiku, praćenje prakse Etičkog povjerenstva i praćenje stanja pritužbi podnesenih zbog mogućeg kršenja Etičkog kodeksa).

Osim toga, u kontekstu jačanja integriteta državnih službenika prepoznata je potreba unaprjeđenja postojećeg zakonodavnog okvira u dijelu reguliranja prestanka državne službe

po sili zakona svim službenicima kojima se utvrdi krivnja za počinjenje kaznenih djela povezanih s korupcijom, neovisno o tome je li im izrečena uvjetna ili bezuvjetna osuda.

Mjera 4.3.5. Jačanje etičke infrastrukture za državne službenike

Carinska i Porezna uprava Ministarstva financija, Ministarstvo unutarnjih poslova

Potrebno je jačati integritet, odgovornost i svijest o područjima koja su posebno osjetljiva na rizik korupcije odgovornih osoba proračunskih korisnika i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, osoba za nepravilnosti i unutarnjih revizora, održavanjem stalnih edukacija s naglaskom na odgovornost za upravljanje poslovanjem, što uključuje i svjesnost o upravljanju rizicima poslovanja. Nadalje, postoji potreba i daljnjeg unaprjeđenja etičke infrastrukture Carinske uprave, svijesti o štetnosti korupcije i integriteta carinskih službenika, koje će se postići unaprjeđenjem Etičkog kodeksa i disciplinskog sustava te nastavkom edukacije carinskih službenika vezanih za štetnost korupcije, integritet, primjenu ovlasti i mogući sukob interesa. Posebno je važna edukacija o štetnosti i opasnosti korupcije zaposlenika Porezne i Carinske uprave te Ministarstva unutarnjih poslova jer je prepoznato da je u tim područjima koruptivni rizik visok.

Mjera 4.3.6. Unaprjeđenje etičke infrastrukture Carinske uprave

Mjera 4.3.7. Jačanje integriteta u upravljanju proračunskim sredstvima (interna revizija i zakonska kontrola proračuna)

Mjera 4.3.8. Daljnja edukacija zaposlenika Carinske i Porezne uprave o štetnosti korupcije

Lobiranje

Vezano za područje lobiranja potrebno je razviti regulatorni okvir. Razvojem demokratskih institucija i civilnog društva, lobiranje ima sve veći značaj, budući da se povećava broj donositelja javnih odluka, a istodobno se širi mogućnost utjecaja na njih. Lobiranjem se može pridonijeti boljem definiranju interesa i boljoj informiranosti vlasti, što u konačnici dovodi do kvalitetnijih odluka i propisa te efikasnije javne politike. Neregulirano lobiranje može dovesti do neprimjerenog utjecaja na procese donošenja odluka te ostvarenju posebnog i/ili privatnog interesa nauštrb javnog interesa. Regulacija lobiranja u Republici Hrvatskoj omogućila bi uspostavu lobističkog djelovanja kao transparentne, legalne i legitimne profesije (s mogućnošću praćenja nadzora) prema najvišim etičkim standardima, a s ciljem transparentnosti rada, efikasnog upravljanja rizicima korupcije i pozitivnog utjecaja na kvalitetu propisa i odluka koje donosi zakonodavna i izvršna vlast. U ovom području planirana je digitalizacija postupaka upisa i brisanja te mogućnosti javnog pristupa podacima iz budućeg registra lobista, kao i informiranja građana o budućem normativnom okviru.

Mjera 4.3.9. Zakonska regulacija sustava lobiranja

Sukob interesa

Središnje pitanje politike integriteta jest predviđanje i upravljanje potencijalnim sukobom interesa odnosno postojanja privatnih interesa osoba u javnom sektoru koji mogu utjecati ili utječu na ostvarenje javnog interesa.

Povjerenstvo je u prethodnom razdoblju ojačalo svoje administrativne i tehničke kapacitete, međutim, s obzirom na Zakonom propisane nadležnosti i opseg poslova Povjerenstva, kadrovske kapacitete Povjerenstva nužno je i nadalje jačati.

Uvođenjem elektroničkog obrasca izvješća o imovinskom stanju i sklapanjem niza bilateralnih sporazuma s tijelima javne vlasti s ciljem izravnog pristupa bazama podataka tih tijela stvorene su pretpostavke za brzo i učinkovito provođenje redovite provjere podataka iz izvješća o imovinskom stanju dužnosnika. Međutim, potrebna su dodatna ulaganja i nadogradnja postojećeg sustava, kako bi se razvila odgovarajuća informatička rješenja koja bi omogućila cjelovitu automatsku usporedbu podataka iz izvješća o imovinskom stanju i podataka kojima raspolažu nadležna državna tijela, što u ovom trenutku nije moguće zbog neusklađenosti u podacima koje pojedina tijela prikupljaju te načina njihove obrade.

Osim toga, u ovom području planiran je izrada informatičkog sustava za informiranje zainteresirane javnosti o normativnom okviru u području upravljanja sukobom interesa, odnosno educiranja obveznika o osnovnim obvezama sukladno normativnom okviru, kao i o radu samog Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa.

Većina međunarodnih institucija upućuje na potrebu promjene normativnog okvira odnosno donošenje novog Zakona o sprječavanju sukoba interesa. Također, u praksi se pokazalo kako je promjena postojećeg Zakona nužna. Normativni okvir je potrebno prilagoditi i sukladno potrebama detektiranim u procjenama međunarodnih tijela. Najvažnije preporuke odnose se na širenje dosega primjene Zakona u smislu adresata, na učestalost podnošenja Izvješća o imovinskom stanju, na određivanje sankcija i tako dalje.

U proteklom razdoblju poduzimano je niz aktivnosti s ciljem podizanja razine svijesti o sukobu interesa svih kategorija i razina dužnosnika obuhvaćenih odredbama Zakona o sprječavanju sukoba interesa. Međutim, ove aktivnosti zahtijevaju kontinuitet u provođenju te će i u sljedećem razdoblju biti nužno nastaviti s edukativnim aktivnostima usmjerenim prema dužnosnicima kao obveznicima Zakona o sprječavanju sukoba interesa, ali i s ciljanim edukacijama službenika u Uredu Povjerenstva, što je i jedna od osnovnih preporuka većine međunarodnih organizacija.

Mjera 4.3.10. Nadogradnja postojećeg sustava provjere podataka iz izvješća o imovinskom stanju dužnosnika

Mjera 4.3.11. Unaprjeđenje normativnog okvira upravljanja sukobom interesa

Mjera 4.3.12. Jačanje razine razumijevanja svih kategorija i razina dužnosnika obuhvaćenih odredbama Zakona o sukobu interesa

Sport

Potencijalna pojava sukoba interesa, kao posljedica istodobnog članstva u tijelima sportskih udruga i obavljanja s time nespojivih poslova i dužnosti, nameće potrebu dodatnog jačanja pravnog okvira.

Mjera 4.3.13. Jačanje integriteta u radu sportske inspekcije te integriteta djelatnika u sportu

Zdravstvo

Što se tiče područja zdravstva, potrebno je i dodatno adresirati mogućnosti pojave sukoba interesa uslijed istodobnog rada zdravstvenih radnika u javnim zdravstvenim ustanovama i privatnim pružateljima zdravstvenih usluga.

Mjera 4.3.14. Jačanje mehanizama upravljanja sukobom interesa u pružanju zdravstvenih usluga

Izborni sustav

Vežano za izborni sustav želi se dodatno unaprijediti preventivnu komponentu antikorupcijskog pravnog okvira, kako bi se ojačao ukupni integritet i vjerodostojnost izbornog sustava – i na parlamentarnim i lokalnim izborima.

Upravo s takvim ciljem su inicirane i aktualne izmjene Zakona o lokalnim izborima („Narodne novine“, br. 144/12., 121/16., 98/19., 42/20., 144/20. i 37/21.). Naime, Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o lokalnim izborima („Narodne novine“, broj 37/21.) koji je stupio na snagu 10. travnja 2021. godine propisana je zabrana kandidiranja za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te za izvršna tijela jedinica (općinski načelnici, gradonačelnici, župani i njihovi zamjenici) svima koji su pravomoćnom sudskom presudom osuđeni za svako kazneno djelo na kaznu zatvora u trajanju od najmanje šest mjeseci ili im je ta kazna zamijenjena radom za opće dobro ili uvjetnom osudom. Iznimka od ove zabrane kandidiranja odnosi se na osobe koje su pravomoćnom sudskom presudom osuđene za kaznena djela počinjena iz nehaja na kaznu zatvora, ako im je ta kazna zamijenjena radom za opće dobro ili uvjetnom osudom.

Ovakav pristup podrazumijeva bitno širu zabranu kandidiranja jer se odnosi na pravomoćno osuđene na prethodno navedene kazne za sva kaznena djela, uz gore navedenu iznimku, a ne – kao što je bio slučaj do sada – samo za taksativno navedena kaznena djela.

Jednako tako, imajući u vidu prethodno navedene izmjene i dopune Zakona o lokalnim izborima s ciljem jačanja integriteta i vjerodostojnosti izbornog sustava i na nacionalnoj razini dodatno će se proširiti pretpostavke za zabranu kandidiranja na parlamentarnim izborima putem odgovarajućih izmjena Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor („Narodne novine“, br. 116/99., 109/00., 53/03., 69/03., 167/03., 44/06., 19/07., 20/09., 145/10., 24/11., 93/11., 120/11., 19/15., 104/15. i 98/19.).

U istom cilju, a vežano za članove Vlade Republike Hrvatske, te slijedom preporuke iz Izvješća V. kruga evaluacije GRECO-a, pristupit će se izmjeni zakonodavnog okvira glede imuniteta članova Vlade. Planiranom intervencijom cilj je ukinuti zakonom propisani imunitet Članovima Vlade za koruptivna kaznena djela.

Mjera 4.3.15. Jačanje normativnog okvira u cilju preciziranja uvjeta za kandidiranje na izborima

Mjera 4.3.16. Ograničenje imuniteta članovima Vlade s obzirom na kaznena djela korupcije

Pravosuđe

U okviru provedenog istraživanja percepcije građana od strane Ministarstva pravosuđa i uprave pravosuđe je označeno kao jedno od glavnih sektorskih područja u kojem se percipira visoka razina korupcije. Glede percepcije korupcije, bitno je reći da ovakva istraživanja daju sliku o stanju povjerenja građana u institucije. U okviru implementacije preporuka Izvješća IV. kruga evaluacije GRECO-a vezanih za područje pravosuđa, u razdoblju provedbe prethodne Strategije provedene su aktivnosti s ciljem jačanja etičke infrastrukture pravosudnih dužnosnika, spomenute među ostalim u poglavlju 3.1. U kontekstu jačanja povjerenja javnosti u pravosuđe ističe se potreba nastavka kontinuiranog djelovanja u navedenom području.

Mjera 4.3.17. Jačanje integriteta pravosudnih dužnosnika

Policija

Također, s ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju i ispunjenjem tehničkih uvjeta za pristupanje schengenskom području, kao i boljom opremom granične policije (videonadzor itd.), smanjeni su mnogi korupcijski rizici u (graničnoj) policiji. Međutim, postoji još mnogo prostora za unaprjeđenja u kontekstu upravljanja korupcijskim rizicima i s obzirom na policiju u cjelini. U odnosu prema jačanju integriteta policijskih službenika prepoznata je, ponajprije, potreba provedbe sveobuhvatne procjene rizika za aktivnosti i područja djelovanja policije podložnih korupciji, kako bi se identificirali problemi i novi trendovi te da se dobiveni podatci upotrijebe za formuliranje strategije integriteta i suzbijanja korupcije unutar policije. Nastavno, potrebno je nadograditi Etički kodeks policijskih službenika kako bi detaljno obuhvatio sva relevantna pitanja u vezi s integritetom (poput sukoba interesa, darova, kontakata s trećim stranama, vanjskih aktivnosti, uporabe povjerljivih informacija), da ga prati priručnik koji konkretnim primjerima ilustrira sva pitanja i rizična područja te da se Etički kodeks učini dostupnim javnosti.

U vezi s tim, prepoznata je potreba znatnog poboljšanja početne i službene obuke policijskih službenika o pitanjima etike i integriteta, uzimajući u obzir specifičnosti njihovih dužnosti i ranjivosti. Također, u kontekstu jačanja mehanizama prijavljivanja nepravilnosti potrebno je uspostaviti zahtjev za policijske službenike i druge državne službenike koji rade u policiji da prijavljuju neprimjereno ponašanje u vezi s integritetom koje uoče pri obavljanju dužnosti. Napokon, s obzirom da nakon prestanka službe policijski službenici određena stručna znanja i vještine mogu koristiti u privatnom sektoru, a to može dovesti do određenih rizika (na primjer, može dovesti do zlouporabe određenih informacija prikupljenih tijekom trajanja policijske službe), detektirana je potreba provedbe istraživanja o aktivnostima policijskih službenika nakon napuštanja policijske službe te, ukoliko je potrebno, na temelju rezultata istraživanja, usvajanje pravila za osiguravanje transparentnosti i ograničavanje rizika od sukoba interesa.

Mjera 4.3.18. Jačanje integriteta policijskih službenika

4.4 Posebni cilj - Jačanje antikorupcijskih potencijala u sustavu javne nabave

Jedno od područja u kojima postoji potreba za dodatnim mjerama borbe protiv korupcije jesu procesi povezani s javnom nabavom zbog prisutnih konkurentnih financijskih interesa što čini jedno od najkritičnijih gospodarskih aktivnosti s obzirom na korupcijske rizike.

U predstojećem razvoju potrebno je ojačati institucionalni ustroj na području javne nabave, poboljšati učinkovitost javne nabave, stvoriti sveobuhvatni strateški pristup sprječavanja i smanjenja korupcijskih rizika u javnoj nabavi.

Kapaciteti Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave

Potrebno je ojačati institucionalni ustroj i učinkovitost Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave jačanjem zakonodavnog okvira javne nabave, jačanjem administrativnih kapaciteta, jačanjem i unaprjeđenjem stručne i antikorupcijske edukacije članova i državnih službenika te daljnjom informatizacijom žalbenog postupka.

Prioritet u ovom području jest jačanje normativnog okvira o Državnoj komisiji za kontrolu postupaka javne nabave i provedbenih propisa, prijam u državnu službu potrebnog broja stručnjaka sukladno Uredbi o unutarnjem ustrojstvu Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave, jačanje učinkovitosti i transparentnosti rada daljnjom implementacijom i

razvojem sustava e-Žalba kao obvezatnog načina komunikacije u žalbenom postupku izmjenom/donošenjem propisa koji uređuju e-žalbu te unaprjeđenjem i formiranjem sustava integriteta u javnoj upravi jačanjem stručnosti edukacijama u odgovarajućim obrazovnim i drugim institucijama na području Europske unije.

Daljnje jačanje Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave planirano je ostvariti detaljnim propisivanjem načina i organizacije rada i postupanja u skladu s visokim etičkim načelima radi izbjegavanja situacija sukoba interesa te drugih pitanja za rad Državne komisije.

Mjera 4.4.1. Jačanje kapaciteta Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave

Sustav javne nabave

Osim toga, cijeni se svrsishodnim osnivanje međuresorne savjetodavne radne skupine za politiku javne nabave kao tijela koje bi usklađivalo pravnu praksu u javnoj nabavi te razmjenjivalo ključna saznanja o rizičnim i korupcijskim elementima javne nabave

S obzirom na prepoznate korupcijske rizike u postupcima planiranja, pripreme i odabira ponude, osobito u smislu dijeljenja vrijednosti nabave s namjerom izbjegavanja primjene propisanog postupka nabave (tzv. cjepljanje nabave), potrebno je jačanje transparentnosti vezano za postupke jednostavne nabave.

Nadzor nad provedbom Zakona o javnoj nabavi provodi Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, a odredbe toga Zakona ne primjenjuju se na postupke jednostavne nabave koji se uređuju općim aktima. Iz navedenog je razloga teško kontrolirati situacije koje predstavljaju moguće pogodovanje određenim pravnim subjektima, odnosno situacije koje predstavljaju sukob interesa.

Također, s ciljem dodatnog jačanja sudske zaštite u postupcima javne nabave, u ovom području prepoznata je potreba provođenja edukativnih radionica za suce s temom javne nabave.

Mjera 4.4.2. Unaprjeđenje normativnog okvira javne nabave

Mjera 4.4.3. Unaprjeđenje sustava pravne zaštite na području javne nabave

Mjera 4.4.4. Unaprjeđenje mehanizama nadzora, transparentnosti i izbjegavanja sukoba interesa u sustavu javne nabave

Mjera 4.4.5. Jačanje transparentnosti postupaka jednostavne nabave

Kadrovski kapaciteti MINGOR-a

Vezano za potencijale institucionalnog okvira postoji određena nedostatnost administrativnih kapaciteta tijela tj. ustrojstvene jedinice Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja nadležne za provedbu upravnog nadzora. Za proširenje provedbe (u opsegu i sadržaju) upravnog nadzora sukladno postojećim ovlastima za provedbu upravnog nadzora propisanim Zakonom o javnoj nabavi i Pravilnikom o nadzoru nad provedbom Zakona o javnoj nabavi („Narodne novine“, broj 65/17.), bilo bi potrebno sveobuhvatno jačanje kapaciteta.

Mjera 4.4.6. Jačanje kapaciteta postojećih mehanizama nadzora u vezi s javnom nabavom

Kapaciteti institucija uključenih u sustav javne nabave

Osim toga, potrebno je daljnje jačanje kapaciteta Upravljačkim tijelima, Tijelima za ovjeravanje i Posredničkim tijelima edukativnim aktivnostima za zaposlenike, redovitim praćenjem relevantnih informacija OLAF-a, Elektroničkog oglasnika javne nabave (EOJN-a), DKOM-a i objava izvješća Europskog revizorskog suda.

Mjera 4.4.7. Jačanje i unaprjeđenje stručne antikorupcijske edukacije stručnih osoba u sustavu javne nabave

Pravosuđe

Što se tiče provedbe primjenom Zakona o javnoj nabavi, nakon provedenih upravnih nadzora, pokazalo se da u nadzorima u kojima je utvrđen možebitni prekršaj, represivni učinak nije dao željene rezultate. Problematičnom se pokazala primjena čl. 109. a Prekršajnog zakona koji je propisan izmjenama Prekršajnog zakona („Narodne novine“, broj 39/13.). Naime, ako obavijest propisana člankom 109.a Prekršajnog zakona nije dostavljena počiniteljima prekršaja i nije vraćena vlastoručno potpisana, sudovi ne uvažavaju takav način dostave. Navedeno je utjecalo na primjenu Zakona o javnoj nabavi i provedbu upravnog nadzora jer se obavijest o prekršaju kao procesna pretpostavka za pokretanje prekršajnog postupka zloupotrebljava na način da osobe namjerno ne zaprime obavijest te sudovi na temelju neispunjavanja procesne pretpostavke odbacuju optužne prijedloge.

Slijedom navedenog, potrebno je razmotriti, uz suradnju svih tijela koja sudjeluju u prekršajnim postupcima, izmjenu Prekršajnog zakona u svrhu unaprjeđenja odredbi koje se odnose na postupke javne nabave, uključujući davanje prioriteta postupcima u ovom području te revizije odredbi koje se odnose na dostavu obavijesti počinitelju prekršaja.

Mjera 4.4.8. Unaprjeđenje normativnog okvira vezanog za postupanje s obzirom na prekršaje u postupcima javne nabave

Zdravstvo

Potrebno je dodatne napore uložiti u području objedinjavanja javne nabave roba, radova i usluga u zdravstvenim ustanovama, educirati zaposlenike, posebno one koji sudjeluju u postupcima javne nabave, o lošem utjecaju korupcije te ujedno jačati njihov osobni integritet kako bi u konačnici postali otporni na korupciju. Što se tiče odnosa zdravstvenog sustava i farmaceutskih tvrtki koje dopremaju svoje proizvode (lijekove, medicinsku opremu itd.) postoji prostor za unaprjeđenje kako bi se postigla transparentnost i odgovornost i samim time smanjila mogućnost korupcijskih rizika. Potrebno je pomno analizirati tijek postupaka javnih nabava u zdravstvu radi povećanja njihove racionalnosti i transparentnosti, što uključuje i IKT nabavu, s ciljem postizanja kontinuiteta u podržavanju dobrih praksi javne nabave te učinkovitosti u cijelom postupku nabave.

„Smjernice za nabavu proizvoda informacijske i komunikacijske tehnologije“ Središnjeg državnog ureda za razvoj digitalnog društva iz listopada 2019. godine navode, između ostalog, da nabava proizvoda informacijske i komunikacijske tehnologije (IKT), koja se temelji na standardima dostupnim svim isporučiteljima, pomaže promicati konkurentnost među isporučiteljima i smanjuje rizik pretjerane ovisnosti tijela javne vlasti o pojedinom proizvođaču ili isporučitelju IKT proizvoda ili usluga izvan ugovorenog vremenskog roka, što je situacija poznata kao „IKT Lock“. Ako je javni naručitelj pretjerano ovisan o jednom isporučitelju za svoje IKT sustave ne može osigurati dovoljno konkurencije, te ne može dugoročno ispuniti zahtjev postizanja najbolje „vrijednosti za novac“.

IKT standardi igraju važnu ulogu u sprječavanju nepotrebne „IKT Lock“ situacije, jer osiguravaju da primjena nije ograničena na određeni proizvod. Proizvodi različitih proizvođača mogu, u načelu, pružiti interoperabilnost ako se temelje na standardima. Veći napor javnih naručitelja pri javnoj IKT nabavi koja se temelji na korištenju međunarodno (EU) prihvaćenih standarda, pomaže povećati otvorenost javnih IKT sustava i povećati broj „konkurentnih isporučitelja“ s mogućnosti sudjelovanja u javnoj nabavi. Postojanje ovisnosti i pretjeran utjecaj starih sustava, kao rezultat loše prakse, ograničava mogućnost sudjelovanja više dobavljača u postupcima javne nabave.

Mjera 4.4.9. Unaprjeđenje upravljanja korupcijskim rizicima u javnoj nabavi u području zdravstva

ESI fondovi

U svrhu daljnjeg jačanja okvira za sprječavanje nepravilnosti i prijevara u institucionalnom okviru za korištenje sredstvima iz ESI fondova, potrebno je nastaviti s implementacijom pravila postavljenog okvira te s održavanjem sastanaka uspostavljenih Mreža koordinatora iz područja javne nabave, državnih potpora i upravljanja nepravilnostima, za razmjenu dobre prakse i sprječavanja nepravilnosti.

Mjera 4.4.10. Daljnje jačanje okvira za sprječavanje nepravilnosti i prijevara u institucionalnom okviru za provođenje ESI fondova

Mjera 4.4.11. Jačanje usklađenosti pravne prakse u javnoj nabavi

4.5 Posebni cilj - Podizanje javne svijesti o štetnosti korupcije, nužnosti prijavljivanja nepravilnosti i jačanja transparentnosti

Pravo na pristup informacijama

Pristup građana i zaposlenika tijela javne vlasti svim važnim informacijama, jedan je od ključnih uvjeta dobrog upravljanja, a time i prevencije korupcije. Sami antikorupcijski alati, kao što su mehanizmi osiguranja transparentnosti ili upravljanja sukobom interesa, imaju manju učinak ako građani ne razumiju o čemu je riječ i ne vjeruju institucijama koje provode te politike.

U sljedećem razdoblju potrebno je nastaviti s aktivnostima i edukacijama koje se odnose na jačanje transparentnosti informacija i prava na njihov pristup. Nastavit će se aktivnostima usmjerenima na daljnje jačanje svijesti kod građana i kod dionika javne vlasti kako je transparentnost informacija o javnom sektoru, jedan od ključnih instrumenata za borbu protiv korupcije. Potrebno je dodatno jačanje mogućnosti ostvarivanja prava na pristup informacijama i uključivanje informirane javnosti u proces donošenja odluka što je temelj dobrog upravljanja i kreiranja boljeg, povoljnijeg i učinkovitijeg okvira za djelovanje svih društvenih dionika. Potrebno je nastaviti i s posebnim segmentom praćenja primjene članka 12. ZPPI-ja koji se odnosi na javnost rada kolegijalnih tijela i mogućnost ostvarivanja uvida i to putem nazočnosti na sjednicama. Budući da antikorupcijski učinak izostaje ako se u proces snažnije i kvalitetnije ne uključe i korisnici ovog prava, potrebno je planirati i one ciljeve koji će podizati svijest korisnika o podizanju razine znanja i svijesti o tome kako se efikasno koristiti ovim pravom.

Mjera 4.5.1. Jačanje svijesti građana o mehanizmima ostvarivanja prava na pristup informacijama kao antikorupcijskom alatu

Upravljanje trgovačkim društvima

Potrebno je održavati edukativne aktivnosti o antikorupcijskim mjerama u trgovačkim društvima u vlasništvu Republike Hrvatske i vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. U ovom kontekstu potrebno je provesti analizu potreba za edukacijskim aktivnostima i drugim aktivnostima podizanja svijesti o antikorupciji, koruptivnim rizicima, ugradnji antikorupcijskih alata u javne politike kod jedinica regionalne samouprave. U ovom trenutku potrebno je u svakom slučaju učiniti edukaciju o sukobu interesa obveznom za sve članove upravnih i nadzornih odbora trgovačkih društava na lokalnoj i državnoj razini tijekom preuzimanja dužnosti, a sve u skladu s namjeravanim širenjem kruga obveznika Zakona o sprječavanju sukoba interesa na navedene adresate. Osim toga, potrebno je provoditi edukacije zaposlenika o njihovim pravima temeljem Zakona o zaštiti prijavitelja nepravilnosti, kao i posebne edukacije povjerljivih osoba i njihovih zamjenika o postupanju po unutarnjim prijavama nepravilnosti.

Mjera 4.5.2. Podizanje svijesti o štetnosti korupcije u trgovačkim društvima u vlasništvu Republike Hrvatske i vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

Mediji

Na području medija potreban je dodatni angažman novinara i dubinsko istraživanje tema od javnog interesa, jačanje kritičkog kapaciteta i društvenog utjecaja elektroničkih publikacija, širenje broja tema i relevantnosti te istinito i razborito izvještavanje, profesionalizacija novinarskog i autorskog rada, nagrađivanje i motiviranje novinara za vrhunski autorski rad te jačanje autonomije novinara kao i osvještavanje javnosti i svih sfera društvenog života (političke, kulturne, gospodarske) o pravu novinara na kritičko izvještavanje i slobodu novinarskog izražavanja. To će se postići programima dodjele sredstava za poticanje kvalitetnog novinarstva - sredstva osigurana na temelju Uredbe o kriterijima za utvrđivanje korisnika i načinu raspodjele dijela prihoda od igara na sreću, organiziranjem radionica u kontekstu izvještavanja o problemu korupcije te organizacijom okruglih stolova i tiskanjem publikacija. Ključnu ulogu u provedbi trebali bi imati Agencija za elektroničke medije i Hrvatsko novinarsko društvo.

Mjera 4.5.3. Jačanje potencijala novinarstva s obzirom na antikorupcijsko djelovanje

Sukob interesa

Potrebno je podizanje razine svijesti građana o uspostavi učinkovitih mehanizama sprječavanja sukoba interesa. U tom smislu ostvarivat će se sljedeće intervencije i projekti: podizanje javne svijesti o funkcioniranju antikorupcijskih mehanizama, upoznavanje javnosti o sukobu interesa te dosadašnjem radu i praksi Povjerenstva s ciljem razumijevanja pojma sukoba interesa; upoznavanje stručnih službi tijela javne vlasti o obvezama dužnosnika i tijela javne vlasti sukladno odredbama Zakona o sukobu interesa.

Mjera 4.5.4. Jačanje razumijevanja javnosti i stručnih službi javne vlasti o upravljanju sukobom interesa

Građani

Kako bi se ojačala svijest građana o štetnosti korupcije, nužnosti njezina sprječavanja i suzbijanja te svijest o postojećim kanalima prijavljivanja i mehanizmima zaštite prijavitelja nepravilnosti odnosno kako bi se potaknulo građane na prijavljivanje nepravilnosti, planirana

je provedba nacionalne kampanje koja će, među ostalim, uključivati sadržaj kojim se zagovara odgovornost i transparentniji rad javne uprave te bi mogla obuhvatiti obavještanje o očekivanim standardima rada institucija, o mehanizmima komuniciranja s institucijama, o poduzetim antikoruptivnim aktivnostima u smjeru kreiranja kulture netolerancije prema korupciji. Uključivat će organiziranje konferencija i drugih događanja o temi iz ovog područja, okruglih stolova za državne dužnosnike i službenike na centralnoj razini i u lokalnoj samoupravi i predstavnike nevladinih udruga te organiziranje radionica za novinare, kao i edukacije za učenike.

Mjera 4.5.5. Provedba nacionalne kampanje podizanja svijesti građana o štetnosti korupcije, potrebi prijavljivanja korupcije te djelovanju antikorupcijskih mehanizama

Zdravstvo

Vezano za područje zdravstva učestalost davanja darova iz zahvalnosti stvara kod pacijenata osjećaj nepovjerenja u zdravstveni sustav. Stoga je potrebno, s jedne strane, informiranjem i podizanjem razine svijesti razvijati kod građana i zdravstvenih djelatnika shvaćanje o štetnosti koje za zdravstveni sustav i društvo ima učestalo davanje darova liječnicima i drugom medicinskom osoblju, a s druge strane, jačati integritet samih zdravstvenih djelatnika radi izgradnje njihove vlastite otpornosti na korupciju.

Mjera 4.5.6. Podizanje svijesti kod građana i zdravstvenih djelatnika o štetnosti neformalnih plaćanja liječnicima i drugom medicinskom osoblju

Civilno društvo

Snažno civilno društvo pridonosi učinkovitijoj borbi protiv korupcije i preduvjet je transparentnog i otvorenog društva, stoga je važno osigurati kvalitetan strateški okvir za razvoj i jačanje kapaciteta organizacija civilnoga društva. Organizacije civilnoga društva često su korektiv vlasti te se jačanjem njihove uloge i unaprjeđenjem kapaciteta pridonosi borbi protiv korupcije. S obzirom na nedovoljnu razinu političke pismenosti i demokratske kulture građana te zabrinjavajuće trendove ponašanja i stajališta mladih u društvu, potrebno je uložiti dodatne napore u neformalno obrazovanje o različitim temama koje su obuhvaćene međupredmetnom temom *Građanski odgoj i obrazovanje*, što uključuje i financijsku i medijsku pismenost, a s ciljem jačanja političke pismenosti i demokratske kulture. Organizacije civilnoga društva mogu pridonijeti provedbi građanskog odgoja i obrazovanja, s naglaskom na financijsku i medijsku pismenost, kao partneri u cjelokupnom procesu pripreme, provedbe i praćenja rezultata.

Mjera 4.5.7. Jačanje sposobnosti organizacija civilnog društva za aktivan doprinos provedbi antikorupcijskih mjera

Mjera 4.5.8. O snaživanje doprinosa organizacija civilnoga društva u odgoju i obrazovanju djece za aktivne i odgovorne građane

Obrazovanje

Potrebno je putem projekata i drugih inicijativa raditi na informiranju i edukaciji visokih učilišta, poticati mreže i rad tijela i asocijacija visokih učilišta radi razvoja međusobnog učenja i razmjene iskustva, redovito informirati i educirati visoka učilišta o odredbama propisa i standarda, pripremati smjernice, vodiče i brošure kao podršku radu visokih učilišta te medijski i drugim putem intenzivnije informirati dionike sustava o vrijednostima

akadenskog integriteta, osiguravanju kvalitete i borbi protiv korupcije. Neizostavno je potrebno u mjere uključiti nastavnike, zaposlenike i čelnike visokih učilišta, studente, studentske zborove i studentske predstavnike u podizanje svijesti u ovom području. Zatim, razvojem i unaprjeđenjem studijskih programa potrebno je poticati visoka učilišta na uvođenje edukacije o akademskim vještinama i standardima, kao i sličnim i primjerenim sadržajima za sve nastavnike i mentore. Također, potrebno je dodatno raditi i na uvođenju edukacija za učenike nižih razina obrazovanja, posebice u završne razrede srednjih škola.

MJERA 4.5.9. Osnaživanje kapaciteta sustava obrazovanja za edukativne i informativne aktivnosti o akademskom integritetu, osiguravanju kvalitete i borbi protiv korupcije

5. PRAĆENJE PROVEDBE I VRJEDNOVANJE REZULTATA STRATEGIJE

Provedbeni okvir strateških dokumenata uključuje akcijske planove s mjerama, aktivnostima i projektima predviđenim za provedbu u postavljenom strateškom razdoblju, kao i okvir za praćenje i vrjednovanje s pokazateljima ishoda za svaki poseban cilj te pokazateljima rezultata na razini mjera odnosno aktivnosti.

Što se tiče provedbe Strategije sprječavanja korupcije za razdoblje od 2021. do 2030. godine, planirano je da će se ista provoditi sukladno trogodišnjim Akcijskim planovima provedbe Strategije i to za razdoblje od 2022. do 2024. godine, zatim za razdoblje od 2025. do 2027. te posljednji provedbeni dokument u ovom strateškom razdoblju za razdoblje od 2028. do 2030. godine.

Strategija određuje osnovno usmjerenje te postavlja 5 posebnih ciljeva antikorupcijske intervencije u predstojećem strateškom razdoblju. Osim toga, pod svakim posebnim ciljem određene su mjere za postizanje postavljenih ciljeva, koje će biti temelj izradi budućih akcijskih planova.

Akcijski planovi sadržavat će konkretne aktivnosti za upravljanje korupcijskim rizicima u okviru prethodno strateški određenih posebnih ciljeva i mjera u pojedinim sektorskim prioritetnim područjima. Uz svaku planiranu aktivnost bit će potrebno odrediti nadležna tijela za provedbu, jasno naznačiti rokove provedbe, potrebna financijska sredstva te pokazatelje rezultata provedbe aktivnosti unutar svake pojedine mjere.

Što se tiče praćenja provedbe, Republika Hrvatska ima formiran institucionalni okvir za nadzor provedbe strateških i provedbenih dokumenata na području borbe protiv korupcije.

Ponajprije s ciljem praćenja provedbe navedenih dokumenata i formiranja nacionalnih antikorupcijskih politika na razini izvršne vlasti osnovan je Savjet za sprječavanje korupcije. Stručna i administrativna podrška Savjetu jest Sektor za sprječavanje korupcije Ministarstva pravosuđa i uprave.

Na temelju provedbe akcijskih planova bit će izrađena službena izvješća o provedbi od strane Ministarstva pravosuđa i uprave, s ciljem izvještavanja Vlade Republike Hrvatske što je u nadležnosti Savjeta za sprječavanje korupcije. Izvješća će, sukladno dosadašnjoj praksi, biti potvrđena od strane Savjeta za sprječavanje korupcije, a nakon prihvaćanja od strane Vlade Republike Hrvatske, objavljena na službenim mrežnim stranicama Ministarstva pravosuđa i uprave

Osim toga, na parlamentarnoj razini provedba Strategije pratit će se i kroz rad Nacionalnog vijeća za praćenje provedbe Strategije suzbijanja korupcije.

Također, osim navedenog mehanizma praćenja provedbe, na kraju razdoblja važenja, planirano je provesti i vanjsko vrjednovanje provedbe cjelokupne Strategije sa svim provedbenim dokumentima. Postupak vrjednovanja akata strateškoga planiranja jest neovisna usporedba i ocjena očekivanih i ostvarenih rezultata, ishoda i učinaka provedbe Strategije. Vrjednovanje će provoditi unutarnji i/ili vanjski stručnjaci koji su funkcionalno neovisni o tijelima nadležnima za izradu i provedbu akata strateškoga planiranja. Planirano je da na temelju vrjednovanja bude ocijenjen stupanj ostvarenja postavljenih posebnih ciljeva, mjera i aktivnosti te povezanih pokazatelja učinka, ishoda i rezultata, kao i definirane preporuke kao mogući doprinos pri budućem planiranju i donošenju odluka na području nacionalne antikorupcijske politike.

6. POKAZATELJI ZA PRAĆENJE USPJEŠNOSTI

Kako bi se omogućilo kvalitetno i učinkovito praćenje očekivanih i ostvarenih rezultata, ishoda i učinaka provedbe, definirani su pokazatelji ishoda posebnih ciljeva koji će se dugoročno moći koristiti u svrhu praćenja i vrjednovanja antikorupcijske politike u predstojećem strateškom razdoblju. Pokazatelji rezultata postavljenih mjera i aktivnosti bit će određeni u pratećim akcijskim planovima uz Strategiju.

Polazište za odabir pokazatelja ishoda bila je „Biblioteka pokazatelja“ koju je potrebno koristiti pri izradi akata strateškog planiranja sukladno zakonodavnom okviru o strateškom planiranju i smjernicama o izradi akata strateškog planiranja. Biblioteka pokazatelja bazira se na službenoj statistici Republike Hrvatske koja se vodi na nacionalnoj razini, razini NUTS II statističkih regija, razini jedinica regionalne (područne) samouprave i jedinica lokalne samouprave.

S obzirom na to, pristupilo se prilagodbi određenih pokazatelja navedenih u „Biblioteci pokazatelja“ te istraživanju drugih dostupnih administrativnih izvora podataka na temelju kojih se došlo do pokazatelja ishoda za praćenje posebnih ciljeva Strategije.

Potrebno je istaknuti kako će jedan od pokazatelja učinka biti i rezultati istraživanja Ministarstva pravosuđa i uprave o percepciji korupcije građana temeljeni na istraživanju koje se provodi paralelno s postupkom izrade Strategije na mrežnoj stranici Ministarstva pravosuđa i uprave, navedeno u poglavlju 2. *Percepcija korupcije (mjerenja korupcije i istraživanje percepcije u procesu izrade strategije)*. Planirano je da se, s ciljem praćenja rezultata, takvo istraživanje provede pri kraju razdoblja provedbe svakog od navedenih planiranih akcijskih planova, dakle krajem 2024., 2027. te 2030. godine.

USKLAĐENOST S OKVIROM NRS-a DO 2030.		
RAZVOJNI SMJER NRS-a 2030.	Razvojni smjer 1 „ODRŽIVO GOSPODARSTVO I DRUŠTVO“	
STRATEŠKI CILJ NRS-a 2030.	Strateški cilj 3 „Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom”	
	Prioritetno područje javnih politika: Borba protiv korupcije	
Ova Strategija doprinosi provedbi ciljeva Programa održivog razvoja za 2030. godinu (UN Agenda, SDG 16) u dijelu 16.5. Znatno smanjiti korupciju i podmićivanje u svim oblicima. Doprinos navedenom cilju pratit će se pomoću niže navedenih pokazatelja učinka.		
Pokazatelj učinka: Indeks globalne konkurentnosti (GCI) - Stup 1. Institucije - KOD: II.02.11.02, Upravno područje: 14. Javna uprava, upravljanje, vladavina prava	Polazna vrijednost: 2019. 77. mjesto	Ciljna vrijednost 2030.: 60. mjesto
Pokazatelj učinka: Indeks percepcije korupcije <i>Transparency International</i> (CPI) - KOD: II.02.10.09, Upravno područje: 14. Javna uprava, upravljanje, vladavina prava	Polazna vrijednost: 2020. 63. mjesto	Ciljna vrijednost 2030.: 45. mjesto
Pokazatelj učinka: Postotak percepcije građana o raširenosti korupcije u Republici Hrvatskoj (Istraživanje Eurobarometra na području borbe protiv korupcije) -KOD: II.02.14.35, Upravno područje: 14. Javna uprava, upravljanje, vladavina prava	Polazna vrijednost: 2019. 94 %	Ciljna vrijednost 2030.: 80 %
Pokazatelj učinka: Postotak raširenosti korupcije u Republici Hrvatskoj prema mišljenju građana (Istraživanje percepcije građana od strane Ministarstva pravosuđa i uprave na području borbe protiv korupcije) -KOD: II.02.14.36, Upravno područje: 14. Javna uprava, upravljanje, vladavina prava	Polazna vrijednost: 98,5 %	Ciljna vrijednost 2024.: 95 % Ciljna vrijednost 2027.: 90 % Ciljna vrijednost 2030.: 85 %
Pokazatelj učinka: Kontrola korupcije (WGI) - KOD: II.02.14.05, Upravno područje: 14. Javna uprava, upravljanje, vladavina prava	Polazna vrijednost: 2019.: 60,1 %	Ciljna vrijednost 2030.: 80 %

KLJUČNI POKAZATELJI ISHODA STRATEGIJE SPRJEČAVANJA KORUPCIJE ZA RAZDOBLJE OD 2021. DO 2030. GODINE		
Posebni cilj - Jačanje institucionalnog i normativnog okvira za borbu protiv korupcije		
Pokazatelj ishoda: Prosječni postotak povećanja sredstava predviđenih za rad tijela koja djeluju u područjima povezanim s borbom protiv korupcije - KOD: OI.02.14.45, Upravno područje: 14. Javna uprava, upravljanje, vladavina prava	Polazna vrijednost 2020.: od 2018. do 2020. : 20 %	Ciljna vrijednost 2030.: 60 %
Pokazatelj ishoda: Učestalost pojave korupcije prema Indeksu globalne konkurentnosti - KOD: II.02.4.02, Upravno područje: 14. Javna uprava, upravljanje, vladavina prava	Polazna vrijednost 2019.: 54. mjesto	Ciljna vrijednost 2030.: 40. mjesto
Pokazatelj ishoda: Broj bezuvjetnih mišljenja o usklađenosti poslovanja subjekata na državnoj i lokalnoj razini (Izvešće o radu državnog ureda za reviziju) - KOD: OI.02.14.46, Upravno područje: 14. Javna uprava, upravljanje, vladavina prava	Polazna vrijednost: 2020.: 83	Ciljna vrijednost 2030.: 120
Posebni cilj - Jačanje transparentnosti i otvorenosti rada tijela javne vlasti		
Pokazatelj ishoda: Postotak proaktivno objavljenih informacija tijela javne vlasti - KOD: OI.02.14.47, Upravno područje: 14. Javna uprava, upravljanje, vladavina prava	Polazna vrijednost 2020.: 50 %	Ciljna vrijednost 2030.: 70 %
Pokazatelj ishoda: Udio tijela koja se koriste sustavom e-savjetovanja na lokalnoj i područnoj (regionalnoj) razini - KOD: OI.02.14.48, Upravno područje: 14. Javna uprava, upravljanje, vladavina prava	Polazna vrijednost 2020.: 0 %	Ciljna vrijednost 2030.: 90 %

Pokazatelj ishoda: Udio poništenih rješenja tijela javne vlasti prema zahtjevima za pristup informacijama - KOD: OI.02.14.49, Upravno područje: 14. Javna uprava, upravljanje, vladavina prava	Polazna vrijednost 2019.: 61 %	Ciljna vrijednost 2030.: 40 %
Pokazatelj ishoda: Transparentnost proračuna prema Indeksu globalne konkurentnosti - KOD: II.02.4.02, Upravno područje: 14. Javna uprava, upravljanje, vladavina prava	Polazna vrijednost 2019.: 34. mjesto	Ciljna vrijednost 2030.: 27. mjesto
Pokazatelj ishoda: Istraživanje Eurobarometra o povjerenju u javne institucije – Udio građana koji ima povjerenja u javne institucije - KOD: II.02.14.31, Upravno područje: 14. Javna uprava, upravljanje, vladavina prava	Polazna vrijednost 2019.: 46 %	Ciljna vrijednost 2030.: 55 %
Posebni cilj - Jačanje sustava integriteta i upravljanje sukobom interesa		
Pokazatelj ishoda: Ocjena normativnog okvira na području upravljanja sukobom interesa prema Indeksu globalne konkurentnosti - KOD: II.02.4.02, Upravno područje: 14. Javna uprava, upravljanje, vladavina prava	Polazna vrijednost 2019.: 68. mjesto	Ciljna vrijednost: 2030.: 53. mjesto

Posebni cilj - Jačanje antikorupcijskih potencijala u sustavu javne nabave		
Pokazatelj ishoda: Udio dodijeljenih ugovora u postupcima s jednim ponuditeljem (sukladno Pregledu <i>Single Market Scoreboard</i> za Europske komisije za područje javne nabave) - KOD: II.02.14.53, Upravno područje: 14. Javna uprava, upravljanje, vladavina prava	Polazna vrijednost: 2019.: 17 %	Ciljna vrijednost 2030.: ≤ 14 %
Pokazatelj ishoda: Udio vrijednosti nabave koja se oglašava na TED -u (Tenders Electronic Daily) u okviru nacionalnog bruto domaćeg proizvoda (sukladno Pregledu <i>Single Market Scoreboard</i> za Europske komisije za područje javne nabave) KOD: II.02.14.52, Upravno područje: 14. Javna uprava, upravljanje, vladavina prava	Polazna vrijednost: 2019.: 5.4 %	Ciljna vrijednost 2030.: 7 %
Posebni cilj - Podizanje javne svijesti o štetnosti korupcije, nužnosti prijavljivanja nepravilnosti i jačanja transparentnosti		
Pokazatelj ishoda: Postotak građana koji su prijavili korupciju od onih koji su se osobno susreli s nekim od njezinih pojava (Istraživanje percepcije građana od strane Ministarstva pravosuđa i uprave na području borbe protiv korupcije) - KOD: OI.02.14.50, Upravno područje: 14. Javna uprava, upravljanje, vladavina prava	Polazna vrijednost: 6,7 %	Ciljna vrijednost 2024.: 10 % Ciljna vrijednost 2027.: 12 % Ciljna vrijednost 2030.: 15 %
Pokazatelj ishoda: Postotak korisnika upoznatih s mehanizmom ostvarivanja prava na pristup informacijama (koji znaju kako ostvariti svoje pravo te tko i kako štiti njihovo pravo na pristup informacijama) - KOD: OI.02.14.51, Upravno područje: 14. Javna uprava, upravljanje, vladavina prava	Polazna vrijednost 2020.: 20 %	Ciljna vrijednost 2030.: 40 %

DODATAK 1. Indikativni popis mjera za provedbu Strategije

4.1. JAČANJE INSTITUCIONALNOG I NORMATIVNOG OKVIRA ZA BORBU PROTIV KORUPCIJE

Mjera 4.1.1. Jačanje administrativnih i finansijskih kapaciteta te suradnje tijela javne vlasti zaduženih za borbu protiv korupcije

Mjera 4.1.2. Unaprjeđenje učinkovitosti normativnog okvira za ostvarivanje prava na pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija

Mjera 4.1.3. Unaprjeđenje transparentnosti vlasničkih struktura medija

Mjera 4.1.4. Daljnje sustavno financiranje neprofitnih medija od strane države i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

Mjera 4.1.5. Unaprjeđenje normativnog okvira u području djelovanja medija u svrhu lakšeg pristupa informacijama za predstavnike medija

Mjera 4.1.6. Unaprjeđenje normativnog okvira lokalne i područne (regionalne) samouprave radi smanjivanja mogućnosti koruptivnog ponašanja

Mjera 4.1.7. Daljnje jačanje i formiranje okvira za postupke izbora i/ili imenovanja te uvjeta za članove tijela trgovačkih društava u vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, javnih ustanova te drugih pravnih osoba koje osnivaju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave

Mjera 4.1.8. Unaprjeđenje transparentnosti podataka o jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave

Mjera 4.1.9. Jačanje antikorupcijskih mehanizama, učinkovitosti i korporativnog upravljanja u trgovačkim društvima u vlasništvu Republike Hrvatske te trgovačkim društvima u vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

Mjera 4.1.10. Unaprjeđenje unificiranog sustava planiranja i izvještavanja i unaprjeđenje pravnog okvira izbora kandidata za članove nadzornih odbora i uprava trgovačkih društava i pravnih osoba od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku

Mjera 4.1.11. Daljnji razvoj sustava i politika usklađenosti (*compliance*) u poslovnom sektoru

Mjera 4.1.12. Unaprjeđenje okvira za borbu protiv podmićivanja u međunarodnim poslovnim transakcijama

Mjera 4.1.13. Jačanje normativnog okvira u području financiranja političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referenduma

Mjera 4.1.14. Jačanje kapaciteta Državnog izbornog povjerenstva

Mjera 4.1.15. Edukacija subjekata nad kojima se provodi nadzor financiranja političkih aktivnosti izborne promidžbe i referenduma

Mjera 4.1.16. Jačanje kapaciteta vezano za komunikaciju pravosudnih dužnosnika i službenika s javnošću

Mjera 4.1.17. Unaprjeđenje kapaciteta i normativnog okvira rada Državnog sudbenog vijeća i Državnoodvjetničkog vijeća

Mjera 4.1.18. Unaprjeđenje sustava provjere imovinskih kartica pravosudnih dužnosnika

Mjera 4.1.19. Jačanje kvalitete provedbe stečajnog postupka

Mjera 4.1.20. Unaprjeđenje normativnog okvira za procesuiranje kaznenih djela korupcije u svrhu ubrzanja postupka

Mjera 4.1.21. Digitalizacija postupaka pravosudne suradnje s državama članicama Europske unije

Mjera 4.1.22. Daljnje unaprjeđenje normativnog okvira u području zaštite prijavitelja nepravilnosti

Mjera 4.1.23. Edukacije pravosudnih dužnosnika, povjerljivih osoba i zaposlenika u kontekstu zaštite prijavitelja nepravilnosti

Mjera 4.1.24. Unaprjeđenje sustava u području dodjele koncesija, kontrola obračuna i praćenja naplate naknada za koncesije za gospodarsko korištenje

Mjera 4.1.25. Daljnje jačanje provedbe inspeksijskih nadzora i drugih inspeksijskih poslova Državnog inspektorata

Mjera 4.1.26. Sustavno provođenje unutarnjeg i kontrolno instruktivnog nadzora nad radom inspektora Državnog inspektorata te edukacija inspektora s ciljem sprječavanja koruptivnih ponašanja

Mjera 4.1.27. Jačanje kapaciteta u inspeksijskim poslovima povezanim sa zakonitim upravljanjem proračunskim sredstvima

Mjera 4.1.28. Jačanje učinkovitosti i djelotvornosti carinskog sustava

Mjera 4.1.29. Jačanje razvojnih potreba i potencijala Porezne uprave u području financijskih i poreznih istraga

Mjera 4.1.30. Unaprjeđenje mehanizama upravljanja nepravilnostima u okviru sustava unutarnjih kontrola u javnom sektoru

Mjera 4.1.31. Uspostava sustava podrške planiranju nadzora s ciljem povećanja učinkovitosti planiranja i provođenja nadzora identificiranih na temelju rizika

Mjera 4.1.32. Unaprjeđenje sustava upravljanja u sportu

Mjera 4.1.33. Unaprjeđenje sustava kontrole plaćanja u zdravstvu

Mjera 4.1.34. Jačanje kapaciteta tijela represivnog aparata u području borbe protiv korupcije

Mjera 4.1.35. Unaprjeđenja antikorupcijskih mehanizama u radu policije

Mjera 4.1.36. Proširenje opsega normativnog okvira u provedbi sigurnosnih provjera

4.2. JAČANJE TRANSPARENTNOSTI I OTVORENOSTI RADA TIJELA JAVNE VLASTI

Mjera 4.2.1. Unaprjeđenje postojećeg normativnog okvira i informatičkih preduvjeta u području savjetovanja s javnošću

Mjera 4.2.2. Jačanje transparentnosti o sastavima radnih skupina za izradu nacrtu zakona, drugih propisa i akata te drugih povjerenstava i radnih tijela

Mjera 4.2.3. Uspostavljanje mreže službenika za informiranje s ciljem razmjene iskustava i prakse

Mjera 4.2.4. Praćenje primjene odredbi Zakona o pravu na pristup informacijama – proaktivne objave, savjetovanja s javnošću i javnosti rada tijela javne vlasti za pojedine grupe tijela javne vlasti

Mjera 4.2.5. Jačanje kapaciteta u primjeni Zakona o pravu na pristup informacijama (administrativnih, financijskih, pravni okvir)

Mjera 4.2.6. Daljnje jačanje proaktivne objave podataka od javnog interesa u otvorenom formatu za ponovnu uporabu

Mjera 4.2.7. Unaprjeđenje transparentnosti prihodovne i rashodovne strane proračuna posebno za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave

Mjera 4.2.8. Uvođenje integralnog sustava provedbe savjetovanja s javnošću na lokalnoj razini

Mjera 4.2.9. Unaprjeđenje transparentnosti, kvalitete i standarda u postupcima dodjele financijskih sredstava programima i projektima od interesa za opće dobro koje provode udruge u Republici Hrvatskoj

Mjera 4.2.10. Sustavna edukacija davatelja javnih sredstava o standardima dodjele financijskih sredstava programima i projektima od interesa za opće dobro koje provode udruge u Republici Hrvatskoj

Mjera 4.2.11. Jačanje transparentnosti odlučivanja o statusnim pitanjima i radu sudskih vještaka, procjenitelja i tumača

Mjera 4.2.12. Osiguravanje učinkovitog i transparentnog raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu Republike Hrvatske

Mjera 4.2.13. Osiguravanje transparentnosti procesa zakupa šumskog zemljišta i jačanje transparentnosti postupaka dodjele i nadzora namjenskog trošenja državnih potpora u poljoprivredi

Mjera 4.2.14. Jačanje transparentnosti i učinkovitosti provedbi ruralnog razvoja Republike Hrvatske

Mjera 4.2.15. Transparentna i učinkovita dodjela javnih ovlasti za obavljanje poslova službenih kontrola u veterinarstvu

Mjera 4.2.16. Jačanje transparentnosti u dodjeli koncesija, državnih ili sredstava iz Europske unije u području obnovljivih izvora energije i u području energetske učinkovitosti

Mjera 4.2.17. Jačanje transparentnosti i učinkovitosti upravljanja listama čekanja u zdravstvenom sustavu

Mjera 4.2.18. Jačanje transparentnosti dodjele i kontrole trošenja javnih sredstava u sportu

Mjera 4.2.19. Unaprjeđenje i razvoj Informacijskog sustava u sportu te usklađivanje i povezivanje javnih registara u sportu

Mjera 4.2.20. Jačanje transparentnosti rada i financijskog poslovanja institucija i tijela u sustavu visokog obrazovanja i znanosti

Mjera 4.2.21. Uspostavljanje digitalnih sustava evidencija u visokom obrazovanju

4.3. JAČANJE SUSTAVA INTEGRITETA I UPRAVLJANJA SUKOBOM INTERESA

Mjera 4.3.1. Jačanje etičkih standarda službenika u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi

Mjera 4.3.2. Jačanje etičkih standarda nositelja vlasti na lokalnoj, područnoj i središnjoj razini

Mjera 4.3.3. Unaprjeđenje mogućnosti podnošenja prigovora protiv službenika zaposlenih u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi te obvezno uzimanje takvih prigovora u obzir prilikom godišnje ocjene

Mjera 4.3.4. Unaprjeđenje upravljanja sukobom interesa državnih službenika i službenika u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi

Mjera 4.3.5. Jačanje etičke infrastrukture za državne službenike

Mjera 4.3.6. Unaprjeđenje etičke infrastrukture Carinske uprave

Mjera 4.3.7. Jačanje integriteta u upravljanju proračunskim sredstvima (interna revizija i zakonska kontrola proračuna)

Mjera 4.3.8. Daljnja edukacija zaposlenika Carinske i Porezne uprave o štetnosti korupcije

Mjera 4.3.9. Zakonska regulacija sustava lobiranja

Mjera 4.3.10. Nadogradnja postojećeg sustava provjere podataka iz izvješća o imovinskom stanju dužnosnika

Mjera 4.3.11. Unaprjeđenje normativnog okvira upravljanja sukobom interesa

Mjera 4.3.12. Jačanje razine razumijevanja svih kategorija i razina dužnosnika obuhvaćenih odredbama Zakona o sukobu interesa

Mjera 4.3.13. Jačanje integriteta u radu sportske inspekcije te integriteta djelatnika u sportu

Mjera 4.3.14. Jačanje mehanizama upravljanja sukobom interesa u pružanju zdravstvenih usluga

Mjera 4.3.15. Jačanje normativnog okvira u cilju preciziranja uvjeta za kandidiranje na izborima

Mjera 4.3.16. Ograničenje imuniteta članovima Vlade s obzirom na kaznena djela korupcije

Mjera 4.3.17. Jačanje integriteta pravosudnih dužnosnika

Mjera 4.3.18. Jačanje integriteta policijskih službenika

4.4. JAČANJE ANTIKORUPCIJSKIH POTENCIJALA U SUSTAVU JAVNE NABAVE

Mjera 4.4.1. Jačanje kapaciteta Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave

Mjera 4.4.2. Unaprjeđenje normativnog okvira javne nabave

Mjera 4.4.3. Unaprjeđenje sustava pravne zaštite na području javne nabave

Mjera 4.4.4. Unaprjeđenje mehanizama nadzora, transparentnosti i izbjegavanja sukoba interesa u sustavu javne nabave

Mjera 4.4.5. Jačanje transparentnosti postupaka jednostavne nabave

Mjera 4.4.6. Jačanje kapaciteta postojećih mehanizama nadzora u vezi s javnom nabavom

Mjera 4.4.7. Jačanje i unaprjeđenje stručne antikorupcijske edukacije stručnih osoba u sustavu javne nabave

Mjera 4.4.8. Unaprjeđenje normativnog okvira vezanog za postupanje s obzirom na prekršaje u postupcima javne nabave

Mjera 4.4.9. Unaprjeđenje upravljanja korupcijskim rizicima u javnoj nabavi u području zdravstva

Mjera 4.4.10. Daljnje jačanje okvira za sprječavanje nepravilnosti i prijevara u institucionalnom okviru za provođenje ESI fondova

Mjera 4.4.11. Jačanje usklađenosti pravne prakse u javnoj nabavi

4.5. PODIZANJE JAVNE SVIJESTI O ŠTETNOSTI KORUPCIJE, NUŽNOSTI PRIJAVLJIVANJA NEPRAVILNOSTI I JAČANJA TRANSPARENTNOSTI

Mjera 4.5.1. Jačanje svijesti građana o mehanizmima ostvarivanja prava na pristup informacijama kao antikorupcijskom alatu

Mjera 4.5.2. Podizanje svijesti o štetnosti korupcije u trgovačkim društvima u vlasništvu Republike Hrvatske i vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

Mjera 4.5.3. Jačanje potencijala novinarstva s obzirom na antikorupcijsko djelovanje

Mjera 4.5.4. Jačanje razumijevanja javnosti i stručnih službi javne vlasti o upravljanju sukobom interesa

Mjera 4.5.5. Provedba nacionalne kampanje podizanja svijesti građana o štetnosti korupcije, potrebi prijavljivanja korupcije te djelovanju postavljenih antikorupcijskih mehanizama

Mjera 4.5.6. Podizanje svijesti kod građana i zdravstvenih djelatnika o štetnosti neformalnih plaćanja liječnicima i drugom medicinskom osoblju

Mjera 4.5.7. Jačanje sposobnosti organizacija civilnog društva za aktivan doprinos provedbi antikorupcijskih mjera

Mjera 4.5.8. Osnaživanje doprinosa organizacija civilnoga društva u odgoju i obrazovanju djece za aktivne i odgovorne građane

Mjera 4.5.9. Osnaživanje kapaciteta sustava obrazovanja za edukativne i informativne aktivnosti o akademskom integritetu, osiguravanju kvalitete i borbi protiv korupcije

PRILOG - Izvješće o provedenom savjetovanju sa zainteresiranom javnošću

OBRAZAC IZVJEŠĆA O PROVEDENOM SAVJETOVANJU SA ZAINTERESIRANOM JAVNOŠĆU	
Naslov dokumenta	Nacrt prijedloga Strategije sprječavanja korupcije za razdoblje od 2021. do 2030
Stvaratelj dokumenta, tijelo koje provodi savjetovanje	Ministarstvo pravosuđa i uprave
Svrha dokumenta	Uz kontinuiranu provedbu i nadogradnju postojećih antikorupcijskih mehanizama svrha Strategije jest jačanje postojećih i stvaranje novih sustavnih rješenja za sprječavanje korupcije na svim razinama što treba podići svijest o štetnosti korupcije te je učiniti društveno neprihvatljivom.
Datum dokumenta	25.7.2021
Verzija dokumenta	-
Vrsta dokumenta	Strateški dokument
Naziv nacrta zakona, drugog propisa ili akta	Strategija sprječavanja korupcije za razdoblje od 2021. do 2030
Jedinstvena oznaka iz Plana donošenja zakona, drugih propisa i akata objavljenog na internetskim stranicama Vlade	-
Naziv tijela nadležnog za izradu nacrta	Ministarstvo pravosuđa i uprave
Koji su predstavnici zainteresirane javnosti bili uključeni u postupak izrade odnosno u rad stručne radne skupine za izradu nacrta?	Vrhovni sud RH, Ured za zakonodavstvo Vlade RH, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo financija, Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, Ministarstvo turizma i sporta, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Ministarstvo zdravstva, Ministarstvo poljoprivrede, Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, Ministarstvo kulture i medija, Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva, Državno odvjetništvo RH, Državno sudbeno vijeće, Državnoodvjetničko vijeće, Državni ured za reviziju, Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave, Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa, Povjerenik za informiranje, Ured za udruge Vlade RH, Ured pučke pravobraniteljice, Državno izborno povjerenstvo, Pravosudna akademija, Državni inspektorat, Udruga gradova, Hrvatska zajednica općina, Hrvatska zajednica županija, Hrvatska udruga poslodavaca, Hrvatska gospodarska komora, Institut za javnu upravu, Hrvatsko novinarsko društvo, GONG, Transparency International Hrvatska, Zelena akcija, Forum za slobodu govora, Nezavisni hrvatski sindikati, Savez samostalnih sindikata Hrvatske, Matica hrvatskih sindikata
Je li nacrt bio objavljen na internetskim stranicama ili na drugi odgovarajući način?	Bio je objavljen na internetskim stranicama.

<p>Ako jest, kada je nacrt objavljen, na kojoj internetskoj stranici i koliko je vremena ostavljeno za savjetovanje?</p> <p>Ako nije, zašto?</p>	<p>Nacrt je objavljen 25. lipnja 2021. godine na internetskoj stranici <i>e-Savjetovanja</i> te je savjetovanje bilo otvoreno mjesec dana, odnosno do 25. srpnja 2021. godine.</p>
<p>Koji su predstavnici zainteresirane javnosti dostavili svoja očitovanja?</p>	<p>Povjerenik za informiranje, Zelena akcija, Politiscope, GONG, Ured pučke pravobraniteljice, te fizičke osobe: Kristian Turkalj, Iva Rukavina, Dalija Orešković, Dalibor Barbarić i Grga K.</p>
<p>ANALIZA DOSTAVLJENIH PRIMJEDBI</p> <p>Primjedbe koje su prihvaćene</p> <p>Primjedbe koje nisu prihvaćene i obrazloženje razloga za neprihvatanje</p>	<p>Prihvaćene primjedbe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Politiscope</u>: - primjedba na poglavlje 4., točku 4.3. Posebni cilj-Jaćanje sustava integriteta i upravljanje sukobom interesa <p>Djelomično prihvaćene primjedbe (iz razloga navedenih u Izvješću):</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Kristian Turkalj</u>: - primjedba na Sadržaj Strategije • <u>Politiscope</u>: - primjedba na Poglavlje 3., točku 3.2. Prikaz trenutnog stanja i područja koja je potrebno dodatno adresirati s obzirom na provedbu Strategije <ul style="list-style-type: none"> - primjedba na Poglavlje 3, točka 3.3. Procjene međunarodnih tijela - primjedba na Poglavlje 4, točka 4.1. Posebni cilj-Jaćanje institucionalnog i normativnog okvira za borbu protiv korupcije • <u>Zelena akcija</u>: - primjedba na Poglavlje 4, točka 4.1. Posebni cilj-Jaćanje institucionalnog i normativnog okvira za borbu protiv korupcije • <u>Povjerenik za informiranje</u>: - primjedba na Poglavlje 4, točka 4.1. Posebni cilj-Jaćanje institucionalnog i normativnog okvira za borbu protiv korupcije • <u>GONG</u>: - primjedba na Poglavlje 4, točka 4.2. Posebni cilj-Jaćanje transparentnosti i otvorenosti rada tijela javne vlasti • <u>Ured pučke pravobraniteljice</u>: - primjedba na poglavlje 4., točku 4.3. Posebni cilj-Jaćanje sustava integriteta i upravljanje sukobom interesa <p>Primjedbe koje nisu prihvaćene (iz razloga navedenih u Izvješću):</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Zelena akcija</u>: - primjedba na cilj 4.4., podcilj ESI fondovi <ul style="list-style-type: none"> - primjedba na cilj 2. podcilj Infrastruktura, okoliš i promet <ul style="list-style-type: none"> - primjedba na Sadržaj Strategije - primjedba na poglavlje 4., točku 4.3. Posebni cilj-Jaćanje sustava integriteta i upravljanje sukobom interesa • <u>Dalija Orešković</u>: - primjedba na poglavlje 1., točku 1.5. Odabir prioriteta područja i usklađenost s NRS RH za razdoblje do 2030. <ul style="list-style-type: none"> - primjedba na poglavlje 4., točku 4.1. Posebni cilj-Jaćanje institucionalnog i normativnog okvira za borbu protiv korupcije - primjedba na poglavlje 4., točku 4.3. Posebni cilj-Jaćanje sustava integriteta i upravljanje sukobom interesa

	<ul style="list-style-type: none"> • <u>GONG</u>: - primjedba na poglavlje 4., točku 4.1. Posebni cilj- Jačanje institucionalnog i normativnog okvira za borbu protiv korupcije <ul style="list-style-type: none"> - primjedba na poglavlje 4., točku 4.3. Posebni cilj- Jačanje sustava integriteta i upravljanje sukobom interesa - primjedba na poglavlje 4., točku 4.4. Posebni cilj- Jačanje antikorupcijskih potencijala u sustavu javne nabave - primjedba na poglavlje 4., točku 4.5. Posebni cilj- Podizanje javne svijesti o štetnosti korupcije, nužnosti prijavljivanja nepravilnosti i jačanja transparentnosti • <u>Povjerenik za informiranje</u>: - primjedba na Poglavlje 4., točka 4.2. Posebni cilj- Jačanje transparentnosti i otvorenosti rada tijela javne vlasti
Troškovi provedenog savjetovanja	-

Izvešće o provedenom savjetovanju - Savjetovanje o Nacrtu prijedloga Strategije sprječavanja korupcije za razdoblje od 2021. do 2030. godine

Redni broj	Korisnik/Sekcija/Komentar	Odgovor
1	<p>Povjerenik za informiranje NACRT PRIJEDLOGA STRATEGIJE SPRJEČAVANJA KORUPCIJE ZA RAZDOBLJE OD 2021. DO 2030. GODINE</p> <p>Analizu stanja u području ostvarivanja prava na pristup informacijama ne prate na odgovarajući način aktivnosti kojima bi se uklonile uočene slabosti i ostvario napredak, a na što je ukazano i u prvom Izvešću Europske komisije o vladavini prava. Nadalje, Povjerenik za informiranje je u godišnjim izvješćima o provedbi Zakona o pravu na pristup informacijama za 2019. i 2020. ponudio mehanizme za uklanjanje slabosti normativnog okvira radi jačanja efikasnosti i učinkovitosti, a isto je raspravljano i na Radnoj grupi Ministarstva pravosuđa i uprave za izmjenu ZPPI-ja (i dijelom unošeno u radne verzije izmjena ZPPI-ja). Prijedlozi Povjerenika razrađuju se u nastavku teksta, kod opisa mjera.</p>	<p>Primljeno na znanje Primljeno na znanje</p>

<p>2 Grga K. NACRT PRIJEDLOGA STRATEGIJE SPRJEČAVANJA KORUPCIJE ZA RAZDOBLJE OD 2021. DO 2030. GODINE</p> <p>Korupcija se može spriječiti uvođenje procedura (protokola) koje se strogo moraju poštivati po unaprijed precizno i detaljno utvrđenim pravilima. Nadalje, posebna pozornost mora se posvetiti kako bi državne institucije poštivale stvarno, a ne deklaratorno propise koji uređuju njihov rad. Nepotrebno je donošenje ove strategija, i svih ostalih propisa dok god se isti ne poštuju od samog vrha upravljanjanj; ministarstva te nadležnih institucija. Izvješća koja moraju podnositi tijela u propisanoj formi i po definiranim specifikacijama se ne dostavljaju ili nisu transparentna i pregledna. Kao primjer Hrvatske vode, koje upravljaju milijardama kuna, odnosno iste troše nenamjenski, lažiraju isprave, a DORH koji ima saznanja o tome, ne poduzima potrebne radnje za utvrđivanje i kažnjavanje odgovornih. Konkretno g. Gordan Gašparović voditelj Vodnogospodarskog odjela za slivove sjevernoga Jadrana, čije široke ovlasti omogućavaju razne manipulacije službenim ispravama i dokumentima te malverzacijama. Izvješća o radovima i planovima ne postoje, barem ne u propisanom obliku i nisu dostupne na propisan način (radovi se navode općenito, nepregledno te je upitno na kojim dijelovima vodotokova; stacionažama, su izvedeni, a često se više puta navode i plaćaju već izvedeni radovi), financiraju se "intelektualne usluge" koje se stvarno ne izvode, te projekti koji su protivni samoj svrhi Hrvatskih voda itd. O malverzacijama, natječajima, isplatama neizvršenih radova, neizvršavanje radova koji su obveza Hrvatskih voda i sl. je ŽDO i ODO upoznat, ali još uvijek, nakon godina nedjela, g. Gordan Gašparović i dalje je na funkciji koja mu omogućava upravljanje milijardama kuna, a koje nisu iskorištene namjenski dok nadležno ministarstvo ne izvršava propisane kontrole i nadzore (konkretno gđa Elizabeta Kos, ravnateljica Uprave vodnoga gospodarstva i zaštite mora, koja je također upoznata s nedjelima g. Gordana Gašparović, i koja je ista pokušala prikriti te je već duži niz godina imenovana na funkcije u sukobu interesa, o čemu se i nadležno povjerenstvo očitovalo te kaznilo gđu Kos, ali bez učinka).</p>	<p>Primljeno na znanje Primljeno na znanje</p>
---	--

3	<p>ZELENA AKCIJA NACRT PRIJEDLOGA STRATEGIJE SPRJEČAVANJA KORUPCIJE ZA RAZDOBLJE OD 2021. DO 2030. GODINE, Sadržaj</p> <p>- Cilj 4., podcilj: ESI fondovi Kod ESI fondova je primjećena neujednačena praksa kontrole i sprječavanja dvostrukog financiranja. Konkretno, dok je primjerice za obrazovne ustanove u uvjetima natječaja te kasnije u provedbi projekata propisano kako materijalni troškovi osoblja moraju biti preknjiženi za slučaj da su ti isti troškovi osigurani iz javnih sredstava isto nije uređeno za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave kada su oni korisnici ESI fondova. U onim situacijama kada to nije eksplicitno navedeno jasno je da se time stvara dvostruki izvor prihoda za isti trošak, a tako primljena sredstva mogu se koristiti nenamjenski slobodnom odlukom čelnika JLP(R)S-a. Izdaci za plaće (bruto 2) koje su već osigurane iz drugih javnih izvora (državnog proračuna) mogu biti prihvatljive za financiranje iz bespovratnih sredstava samo uz obvezu preknjiženja sredstava u okviru državnog proračuna. Dokaz za preknjiženje sredstava je računovodstvena evidencija (nalog za preknjiženje) iz koje je vidljivo na koji način su knjiženi troškovi. U slučaju da korisnik ne dostavi dokaze o povratu sredstava, navedeno se može smatrati dvostrukim financiranjem. Predlažemo stoga dodavanje sljedeće mjere: "Zabrana financiranja izdataka za plaće (bruto 2) koje su već osigurane iz drugih javnih izvora (lokalnog ili regionalnog proračuna) iz EU fondova"</p>	<p>Nije prihvaćen</p> <p>Predložena mjera odnosi se na područje provedbe projekata, odnosno regulacija i stavki koje se u njima smatraju prihvatljivima. Shodno tome, ista se ne odnosi na postavljene ciljeve u okviru jačanja antikorupcijskog aparata.</p>
4	<p>ZELENA AKCIJA NACRT PRIJEDLOGA STRATEGIJE SPRJEČAVANJA KORUPCIJE ZA RAZDOBLJE OD 2021. DO 2030. GODINE, Sadržaj</p> <p>- Cilj 2., podcilj: Infrastruktura, okoliš i promet Predlažemo dodati mjeru: „Uskladiti Zakondavstvo iz područja prostornog uređenja i graditeljstva sa zahtjevima Arhuške Konvencije o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša.”</p>	<p>Nije prihvaćen</p> <p>Predložena mjera odnosi se na područje razvoja u prostoru te smatramo da se ista ne odnosi na postavljene ciljeve u okviru jačanja antikorupcijskog aparata. Također, napominjemo da je u ovom kontekstu usmjerenja postavila Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj 106/17) kao temeljni državni dokument za usmjerenja razvoja u prostoru. Strategija je predmetnu temu posebno obradila u poglavlju 5. Okvir za provedbu, podpoglavlju 5.2.5. Razvoj participacijskog modela, a svakako se mogu primijeniti i usmjerenja podpoglavlja 5.3. Praćenje provedbe i izvještavanje. Slijedom tih usmjerenja Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine će kroz prijedlog izmjena i dopuna Zakona o prostornom uređenju ("Narodne novine", broj 153/13, 67/17, 114/18, 39/19, 98/19) provesti savjetovanje s javnošću o dopuni odredbi toga Zakona kojima bi se unaprijedila participacija u dijelu postupka izrade prostornih planova. Napominje se također da Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine od donošenja Zakona o prostornom uređenju 2013. godine razvija Informacijski sustav prostornog uređenja s njegovim modulima (ISPU) kojima je podignuta razina transparentnosti u postupcima izrade i donošenja prostornih planova, podataka o planovima na snazi I podataka o izdanim aktima za gradnju.</p>
5	<p>ZELENA AKCIJA NACRT PRIJEDLOGA STRATEGIJE SPRJEČAVANJA KORUPCIJE ZA RAZDOBLJE OD 2021. DO 2030. GODINE, Sadržaj</p> <p>Uvodno, smatramo da je dokument u cjelini</p>	<p>Nije prihvaćen</p> <p>Provedbeni okvir strateških dokumenata uključuje akcijske planove s mjerama, aktivnostima i projektima predviđenim za provedbu u postavljenom strateškom razdoblju, kao i okvir za praćenje i vrjednovanje s</p>

pregledan te zadovoljavajuće dužine. Uvodne dijelove i objašnjenja nalazimo korisnima i potrebnima. Smatramo da je uz minimalni dodatni napor proces izrade dokumenta mogao biti usmjereniji i kvalitetniji. Naime, u skladu s modernom teorijom upravljanja i razvoja javnih politika, smatramo da bi bilo korisno da je postizanje postavljenih ciljeva stavljeno u odnos prema subjektima javnih politika kojima se ti ciljevi nastoje ostvariti. Primjerice, kako će se pojedini cilj ostvariti na razini pojedinca, na razini organizacije te na razini sustava. Vjerujemo da je pravovremeno uključivanje takve metodologije moglo doprinjeti koherentnosti i preglednosti dokumenta te njenoj logici, a stručnim službama bi u značajnoj mjeri olakšalo rad na kompiliranju pristiglih doprinosa. Metodologiju rada po kojoj su upravo tijela javne vlasti koja su adresati normi, dakle tijela u kojima treba prepoznati koruptivne rizike i predvidjeti mehanizme njihova sprječavanja, glavni izvor informacija i analize o navedenim koruptivnim rizicima te načinima na koji ih riješiti smatramo neprimjerenom. U tom smislu potrebno je značajno ojačati analitičke kapacitete tijela nadležnog za anti-korupcijsku politiku, a neovisnost ojačati kroz značajno bitnije sudjelovanje dionika van sustava javne vlasti (civilnog društva, akademске zajednice, poslovne zajednice, sindikata itd.). Zadovoljni smo činjenicom da je na više mjesta u dokumentu prepoznata važnost uloge civilnog društva. U odnosu na ulogu civilnog društva u sveukupnim naporima u borbi s korupcijom napomenuli bi da se uloga civilnog društva u borbi protiv korupcije ne može iscrpiti kroz sudjelovanje nekoliko predstavnika civilnog društva u radnim skupinama poput ove. U tom smislu potrebno je planirati ulogu civilnog društva u strukturi sustava borbe protiv korupcije (primjerice pri jačanju institucionalnog i normativnog okvira za borbu protiv korupcije te jačanju sustava integriteta i upravljanja sukobom interesa). Svakako pozdravljamo prepoznavanje civilnog društva u okviru ciljeva "Jačanje transparentnosti i otvorenosti rada tijela javne vlasti" i "Podizanje javne svijesti o štetnosti korupcije i nužnosti prijavljivanja", međutim, napominjemo da uloga građana organiziranih kroz organizacije civilnog društva nije samo "posrednička" uloga od tijela javne vlasti ka široj javnosti. Organizirano civilno društvo svojom autonomijom u odnosu na aktere koji se natječu za političku moć u predstavničkim tijelima mogu biti odlučujući instrument "kontrola i kočnica" (eng. Checks and Balances) u obavljanju javne vlasti, a time i značajan faktor u smanjivanju koruptivnih rizika. Na tom tragu potrebno je predmetnom strategijom nedvosmisleno se izjasniti za takav model koji će se kasnije implementirati kroz akcijske planove te normativne akte. Konkretno, među mjerama za postizanje ciljeva strategije potrebno je predvidjeti stvaranje mehanizama suodlučivanja (participacije) građanki_a u donošenju odluka u stvarima od njihovog neposrednog interesa, a ne samo njihovog informiranja o već usvojenim odlukama. Upravljanje komunalnim uslugama jedno je od glavnih područja gdje se kroz modele participacije građana mogu postići znatni napretci u kvaliteti usluga i kvaliteti

pokazateljima ishoda za svaki poseban cilj te pokazateljima rezultata na razini mjera odnosno aktivnosti. Što se tiče provedbe Strategije sprječavanja korupcije za razdoblje od 2021. do 2030. godine, planirano je da će se ista provoditi sukladno trogodišnjim Akcijskim planovima provedbe Strategije i to za razdoblje od 2022. do 2024. godine, zatim za razdoblje od 2025. do 2027. te posljednji provedbeni dokument u ovom strateškom razdoblju za razdoblje od 2028. do 2030. godine. Strategija određuje osnovno usmjerenje te postavlja 5 posebnih ciljeva antikorupcijske intervencije u predstojećem strateškom razdoblju. Osim toga, pod svakim posebnim ciljem određene su mjere za postizanje postavljenih ciljeva, odnosno način na koji će se postavljeni ciljevi ostvariti, a koje će biti temelj izradi budućih akcijskih planova. Akcijski planovi sadržavat će konkretne aktivnosti za upravljanje korupcijskim rizicima u okviru prethodno strateški određenih posebnih ciljeva i mjera u pojedinim sektorskim prioritetnim područjima. Uz svaku planiranu aktivnost bit će potrebno odrediti nadležna tijela za provedbu, jasno naznačiti rokove provedbe, potrebna financijska sredstva te pokazatelje rezultata provedbe aktivnosti unutar svake pojedine mjere. Nadalje, Republika Hrvatska ima mrežu nadležnih institucija koje djeluju na području borbe protiv korupcije odnosno na području formiranja antikorupcijske politike, represije te na posebnim područjima prevencije korupcije. Područje formiranja antikorupcijske politike u nadležnosti je Ministarstva pravosuđa i uprave, Vlade Republike Hrvatske i Hrvatskog sabora, a provedba te politike u nadležnosti je svih državnih tijela. Kroz rad Sektora za sprječavanje korupcije, svoje unutarnje ustrojstvene jedinice zadužene za obavljanje poslova na ovom području, Ministarstvo pravosuđa i uprave, predstavlja središnje tijelo za prevenciju korupcije koje koordinira izradom, provedbom i nadzorom provedbe nacionalnih strateških i provedbenih dokumenata vezanih za sprječavanje korupcije u Republici Hrvatskoj te surađuje sa zainteresiranim dionicima na svim razinama društva. Uredbom o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva pravosuđa i uprave ("Narodne novine", broj 97/2020) ojačani kapaciteti unutarnje ustrojstvene jedinice unutar Uprave za europske poslove, međunarodnu i pravosudnu suradnju i sprječavanje korupcije - Sektora za sprječavanje korupcije te je isti dobio i dvije službe, Službu za strateško planiranje, koordinaciju provedbe nacionalnih dokumenata i podizanje javne svijesti te Službu za međunarodnu suradnju i izradu i unaprjeđenje normativnog okvira. Osim toga, na području prevencije korupcije, u Republici Hrvatskoj djeluje mreža specijaliziranih institucija koje djeluju u pojedinim područjima preventivne antikorupcijske politike: Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa, Povjerenik za informiranje, Pučki pravobranitelj, ali i niz drugih institucija čije djelovanje ima bitan antikorupcijski učinak, kao što su Državno izborno povjerenstvo, Državna komisija za javnu nabavu, Državni ured za reviziju i druga tijela. Što se tiče kapaciteta, u posljednjih nekoliko godina vidljiv je rast sredstava u državnom proračunu predviđenih za rad navedenih tijela. Također, važnost jačanja kapaciteta tijela koja djeluju u područjima povezanima

upravljanja (mnogi uspješni primjeri postoje u europskim zemljama, npr. Francuska- Grenoble, Paris; gradovi sjeverne Italije, Španjolska – Barcelona itd.). Osim modela participacije potrebno je razvijati i modele građanske kontrole upravljanja javnim sredstvima. Primjerice, kroz predviđene predstavnike građana_ ki u nadzornim tijelima tijela javnih vlasti, tijela s javnim ovlastima, ustanova, pravnih osoba u javnom vlasništvu itd. Takvi modeli moraju osigurati mehanizam osiguravanja autonomije tako izabranih predstavnika, a o čemu također postoje uspješne prakse. Strategijom je potrebno predviđeti jačanje civilnog društva i za provedbu tih aktivnosti, a kako bi se osigurala ključna prednost organiziranog civilnog društva- njegova autonomnost i neovisnost o političkim akterima predstavničke demokracije. Međutim, nažalost moramo ukazati na značajne nedostatke u odnosu na uključivanje civilnog društva u proces izrade ovog dokumenta. Naime, član radne skupine za izradu strategije iz Zelene akcije pravovremeno je poslao argumentirane komentare na nacrt strategije te ih je dodatno ukratko obrazložio na sastanku radne grupe. Iako je na sastanku upućen kako su neke sugestije, radi mogućnosti njihova usvajanja, prosljeđene Uredu za zakonodavstvo te kako će o svemu primiti pisano očitovanje, navedeni član radne skupine nikada nije dobio navedeno očitovanje. Dapače, ovo javno savjetovanje prva je je i jedina prilika na kojoj je navedeni član radne skupine imao priliku ponovno sudjelovati u procesu izrade predmetnog dokumenta. Ne osporavajući iznimnu važnost “mekih mehanizama” u borbi protiv korupcije (jačanje svijesti, edukacija, kodeksi postupanja) ipak ocjenjujemo da je, s obzirom na nesporno lošu ocjenu trenutnog stanja, potrebno staviti veći naglasak na sankcioniranje nedopuštenog ponašanja i jačanje kapaciteta nadzornih tijela. Naime, sankcije osim represivne funkcije postižu i preventivni učinak – specijalni (u odnosu na počinitelja) i generalni (u odnosu na društvo u cjelini). Pri tome je za postizanje preventivne svrhe propisanih sankcija ključan stupanj vjerojatnosti da će počinitelji koruptivnih djela biti otkriveni, procesuirani i osuđeni, a taj stupanj vjerojatnosti je moguće povećati jedino jačanjem kapaciteta nadzornih tijela. Ova strategija mora se jasno opredijeliti za povećanje sredstava u odnosu na postojeće stanje za ključne dionike antikorupcijske politike. U odnosu na poglavlje 3.2. Prikaz trenutnog stanja uzimajući u obzir područja koja je potrebno dodatno adresirati s obzirom na prethodnu Strategiju, poglavlje Institucionalni i zakonodavni okvir ukazali bi na značajnu “slijepu točku” sustava kontrole javnih sredstava. Slažemo se s ocjenom da trgovačka društva u većinskom državnom vlasništvu te trgovačka društva u vlasništvu jedinica lokalne i područne samouprave te društva kćeri navedenih trgovačkih društava predstavljaju izuzetno osjetljivo područje. Naime, dok su čelnici jedinica lokalne samouprave ograničeni u vrijednosti o kojoj mogu odlučivati samostalno, bez potvrde predstavničkog tijela, isti ti čelnici bez ikakvog ograničenja su po svojoj funkciji često i jedini članovi skupština društava kojima je osnivač jedinica lokalne samouprave. Iako kao članovi skupštine ne

s borbom protiv korupcije prepoznata je u novom strateškom okviru te je u okviru posebnog cilja 4.1. predviđena mjera Jačanje administrativnih i financijskih kapaciteta te suradnje tijela javne vlasti zaduženih za borbu protiv korupcije. Imajući u vidu važnost rada represivnog aparata za učinkovitu borbu protiv korupcije u predstojećem razdoblju planirano je daljnje unaprjeđenje normativnog okvira za procesuiranje kaznenih djela korupcije u svrhu ubrzanja postupka te jačanje kapaciteta represivnih tijela. Nadalje, Ustavom Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14) građanima se jamči pravo na lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu, pravo koje se ostvaruje preko lokalnih, odnosno područnih (regionalnih) predstavničkih tijela koja su sastavljena od članova izabranih na slobodnim i tajnim izborima na temelju neposrednog, jednakog i općega biračkog prava. Ujedno, temeljem Ustava građani mogu neposredno sudjelovati u upravljanju lokalnim poslovima, putem zborova, referendumu i drugih oblika neposrednog odlučivanja u skladu sa zakonom i statutom. Slijedom navedenih ustavnih odredbi sustavnim propisom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi – Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi („Narodne novine“, br. NN 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19 i 144/20), u posebnom poglavlju (Glavi IV) uređeno je pitanje neposrednog sudjelovanja građana u odlučivanju. Sukladno odredbama tog Zakona građani mogu neposredno sudjelovati u odlučivanju o lokalnim poslovima putem referendumu i zbora građana, u skladu sa zakonom i statutom jedinice. Dakle, važećim propisima građanima je zajamčeno pravo sudjelovanja u odlučivanju o pitanjima iz lokalnog djelokruga, a koja su od posebnog interesa za njihov svakodnevni život. Pored toga pravo na odlučivanje ostvaruju i preko neposredno izabranih članova predstavničkih tijela. Što se tiče modela participacije, odnosno sudjelovanja građana/ki u „nadzornim tijelima tijela javnih vlasti, tijela s javnim ovlastima, ustanova, pravnih osoba u javnom vlasništvu“, nije jasno na koji način bi se takav model inkorporirao u hrvatski pravni sustav. Prije svega, potrebno je imati na umu da se Ustavom RH jamči pravo vlasništva te da vlasništvo obvezuje. Suodlučivanje (participacija) građanki/a u donošenju odluka u stvarima od njihovog neposrednog interesa ne znači a priori sudjelovanje u upravljanju (javnim) trgovačkim društvima i ustanovama ili članstvom u nadzornim tijelima. Po prirodi stvari, dobro upravljanje trgovačkim društvom i ustanovom te nastavno nadzor nad istim, primarno je u interesu svakog vlasnika trgovačkog društva i osnivača ustanove. U pogledu ustanova, ukazuje se na to da ustanove u pravilu nemaju „nadzorna tijela“. Prema Zakonu o ustanovama („Narodne novine br. 76/93, 29/97, 47/99, 35/08, 127/19), ustanovom upravlja upravno vijeće ili drugo kolegijalno ako posebnim zakonom nije drugačije određeno (primjerice da ustanovom upravlja ravnatelj), s tim da se sastav, način imenovanja odnosno izbora članova i trajanje mandata upravnog vijeća i način donošenja odluka, utvrđuju (posebnim) zakonom, odnosno aktom o osnivanju i statutom

donose odluke izravno njihov utjecaj na takve odluke je nesumnjiv. Time se de facto zaobilazi navedeno ograničenje, a bez postojanja robustnog sustava kontrole takvih odluka, takva praksa funkcioniranja pravnih osoba pod kontrolom izvršne vlasti potkopava povjerenje u sustav, povećava koruptivne rizike te "hrani" percepciju korupcije. Modeli participacije građana u donošenju odluka i/ili građanskog nadzora učinkoviti su instrument u smanjenju navedenih koruptivnih rizika.

ustanove. Kad je riječ o ustanovama kojima je osnivač, ili jedan od osnivača javnopravno tijelo (Republika Hrvatska ili jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave), predstavnike osnivača u upravno vijeće ustanove imenuje: 1) Vlada Republike Hrvatske (ako zakonom nije drukčije određeno) ili nadležno ministarstvo (prema posebnom zakonu) - za ustanove kojima je osnivač Republika Hrvatska - primjerice javne ustanove za upravljanje nacionalnom parkom ili parkom prirode, ili pak javna veleučilišta ili visoke škole, s tim da Republika Hrvatska može biti osnivač i osnovne škole, srednje škole, učeničkog doma, muzeja, kazališta, javne knjižnice itd. 2) izvršno tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (dakle župan, gradonačelnik ili općinski načelnik, koji se pak biraju na slobodnim neposrednim izborima tajnim glasovanjem) - za ustanove kojima je osnivač jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave – primjerice dječji vrtić, osnovna škola, srednja škola, muzej, kazalište, knjižnica itd. Gore navedeno ne znači da sve članove upravnog vijeća takve ustanove imenuje osnivač, s tim da se razina participacije uređuje posebnim zakonima (kojima se u pravilu uređuje način obavljanja odnosno javne službe ili druge djelatnosti od javnog interesa), pa je tako posebnim zakonom propisano, primjerice, da najmanje polovicu članova upravnog vijeća dječjeg vrtića imenuje osnivač iz reda javnih radnika, jednog člana biraju roditelji djece korisnika usluga, a ostali članovi upravnog vijeća biraju se tajnim glasovanjem iz reda odgojitelja i stručnih suradnika dječjeg vrtića. S druge strane, kad je riječ o ustanovama kojima osnivač, ili jedan od osnivača nije javnopravno tijelo nego druga pravna ili fizička osoba (s obzirom na to da ustanovu može osnovati svaka domaća i strana pravna i fizička osoba), „stvaranje mehanizama suodlučivanja (participacije) građanki/a“ je bespredmetno jer takve ustanove nisu pravne osobe javnog nego privatnog prava. Ustanova dakako može imati stručno vijeće ili drugo kolegijalno stručno tijelo, kao i druga nadzorna, stručna i savjetodavna tijela, čiji se sastav, način osnivanja, djelokrug i nadležnost utvrđuju statutom ustanove sukladno zakonu (posebnom zakonu kojim se uređuje obavljanje određene djelatnosti) i aktu o osnivanju ustanove. Što se tiče nadzora nad zakonitošću rada i općih akata ustanove, ako zakonom kojim se uređuje obavljanje određene djelatnosti nije drukčije propisano, nadzor obavlja tijelo državne uprave u čijem je djelokrugu djelatnost ustanove, dok obavljanje povjerenih poslova državne uprave podliježe upravnom nadzoru sukladno zakonu kojim se uređuje sustav državne uprave. Nad financijskim poslovanjem ustanove nadzor obavlja nadležno tijelo državne uprave, odnosno pravna osoba koja ima za to javnu ovlast. U pogledu navoda o „nadzornim tijelima tijela javnih vlasti“, odnosno „tijela s javnim ovlastima“ i „pravnih osoba u javnom vlasništvu“, ukazuje se neodređenost citiranih pojmova, koji nemaju uvriježeno/općeprihvaćeno značenje koje bi se podrazumijevalo u hrvatskom pravnom poretku, a iz kojih razloga nije moguće sa sigurnošću utvrditi ni intenciju predlagatelja, što pak onemogućava davanje preciznog odgovora. Nejasno je i na koje se „uspješne prakse“ korisnik referira vezano uz „mehanizam

		<p>osiguravanja autonomije tako izabranih predstavnika“ jer ne navodi nikakve primjere niti ukazuje po čemu su te prakse uspješne. Zaključno, nije jasno čije bi interese građanin/ka kao pojedinac zastupao u predloženom modelu, kao ni koji bi to građanin/ka mogao biti imenovan za člana takvih tijela, tko bi mogao izvršiti odabir, kao ni koliko bi građanina/ki trebalo biti u pojedinom tijelu. Što se tiče komentara u dijelu koji se odnosi na čelnike JLP(R)S da bez ikakvog ograničenja su po svojoj funkciji često i jedini članovi skupština društava kojima je osnivač jedinica lokalne samouprave te da je, iako kao članovi skupštine ne donose odluke, izravno njihov utjecaj na takve odluke nesumnjiv, ukazuje se da je skupština trgovačkog društva organ društva preko kojeg se primarno ostvaruju i štite interesi vlasnika te, neovisno o tome tko ju čini, zasigurno i donosi odluke od utjecaja na zaštitu interesa vlasnika.</p>
6	<p>Kristian Turkalj NACRT PRIJEDLOGA STRATEGIJE SPRJEČAVANJA KORUPCIJE ZA RAZDOBLJE OD 2021. DO 2030. GODINE, Sadržaj Poštovani pohvalno je da se Vlada RH odlučila za višegodišnji strateški okvir za borbu protiv korupcije. Također, izbor mnogih prioriteta i ciljeva je za pohvalu. No, da bi Strategija bila uspješna i da bi dovela do promjene ona mora predstavljati odgovor na probleme koji se žele riješiti. Svjedoci smo da se korupcija probila ne samo u pravosuđe, nego ono što je puno ozbiljnije u uskočke odjele - dakle upravo u srce sustava za suzbijanje korupcije. Strategije ne sadrži niti jednu mjeru kojom bi se ovo stanje adresiralo i spriječilo buduće probijanje sustava. Stoga predlažem da se predvidi uvođenje redovitih temeljnih sigurnosnih provjera uskočkih sudaca i državnih odvjetnika na godišnjoj razini i bez potrebe podnošenja zahtjeva predsjednika sudova i državnih odvjetnika. Također, da se sigurnosne provjere uvedu za ona pravosudna mjesta koja su se pokazala kao više izložena korupcijskim rizicima. Primjera radi stečajni suci na trgovačkim sudovima koji su u dogovoru sa stječajnim upraviteljima manipulirali stečajnom masom. Nadam se da će te ove komentare shatiti kao iskrene, dobronamjerne te da će te barem nešto staviti u strategiju po pitanju sprječavanja korupcije u pravosuđu. doc.dr. sc. Kristian Turkalj</p>	<p>Djelomično prihvaćen Nacrt prijedloga je djelomično usklađen s predmetnim prijedlogom. Također, ističemo kako Nacrt prijedloga Strategije u vezi s jačanjem kapaciteta pravosudnog sustava predviđa više mjera koje pridonose otpornosti pravosudnog sustava na koruptivna rizike, među ostalim i sljedeće mjere: Jačanje kapaciteta vezano za komunikaciju pravosudnih dužnosnika i službenika s javnošću, Jačanje integriteta pravosudnih dužnosnika, Unaprjeđenje kapaciteta i normativnog okvira rada Državnog sudbenog vijeća i Državnoodvjetničkog vijeća Unaprjeđenje sustava provjere imovinskih kartica pravosudnih dužnosnika Jačanje kvalitete provedbe stečajnog postupka Unaprjeđenje normativnog okvira za procesuiranje kaznenih djela korupcije u svrhu ubrzanja postupka. Navodimo da će se u okviru predmetnih mjera definirati konkretne aktivnosti u postupku izrade pratećih provedbenih dokumenata uz Strategiju, sukladno prijedlozima nadležnih tijela.</p>
7	<p>Dalija Orešković 1.UVOD, 4.4.Postupak izrade Strategije Hrvatsko društvo već duže vrijeme prolazi kroz ekonomsku, demografsku i opću društvenu krizu, kojoj se barem za sada ne nazire kraj. Stručnjaci i međunarodni forumi ukazuju kako je za oporavak nužno provesti strukturne reforme, no one se ne provode, jer za njihovo provođenje ne postoji politička volja, kao što ne postoji niti za rješavanje problema korupcije. Suprotno ciljevima iz prethodne Strategije, politička stvarnost pokazuje da je korupcija postala nosivi stup svih grana državne vlasti te da takvo stanje ugrožava stabilnost sustava, ostvarivanje temeljnih ljudskih prava i sloboda te ekonomski napredak. Prethodna Strategija nije dobro detektirala korupcijske rizike niti je uspostavila integritet odgovornost i transparentnost u radu</p>	<p>Primljeno na znanje U cilju nastavka kontinuiranog strateškog provođenja i nadograđivanja sustava antikorupcijskih mjera u Republici Hrvatskoj, nakon isteka razdoblja važenja Strategije suzbijanja korupcije za razdoblje od 2015. do 2020. godine („Narodne novine“ , br. 26/15), izrađena je nova Strategija sprječavanja korupcije za razdoblje od 2021. do 2030. godine. U postupku izrade Strategije, uzeta je u obzir interna analiza provedbe prethodne Strategije koja naglasak stavlja na područja korupcijskih rizika identificiranih u prethodnoj Strategiji, a koja su nedovoljno adresirana u pratećim provedbenim dokumentima prethodnog strateškog razdoblja te na mjere koje je s obzirom na njihovu relevantnost u smislu umanjivanja prepoznatih korupcijskih rizika, bez obzira na do sad provedene aktivnosti, potrebno nadalje kontinuirano jačati.</p>

državnih tijela i institucija. Korupcija u Hrvatskoj je sistemske naravi, stoga je nova Strategija po svom konceptu i sadržaju trebala rješavati probleme koje generira sam sustav, počevši od klijentelističke i koruptivne mreže koja proizlazi iz prethodne i neracionalne teritorijalne rascjepkanosti pa do nužnosti reforme izbornog sustava. No umjesto snažnijeg iskoraka, nacrt ove Strategije suzbijanja korupcije predstavlja recikliranje ideja iz prethodne, bez jasnih mjera, i bez ikakve ambicije usmjerene na jačanje institucija, bolju prevenciju i učinkovitiju represiju koruptivne prakse, koja je prožela sve pore države i društva.

Također, pri formuliranju posebnih ciljeva Strategije, uzeta su u obzir i identificirana područja korupcijskih rizika u sljedećim dokumentima međunarodne procjene: - Izvješće V. evaluacijskog kruga GRECO-a za Republiku Hrvatsku - Izvješća Europske komisije za Republiku Hrvatsku i Posebne preporuke Vijeća u okviru Europskog semestra u razdoblju provedbe prethodne Strategije - preporuke Izvješća OECD Investment Policy Reviews - Izvješće o vladavini prava Europske komisije 2020. - Analitičke podloge Grupacije Svjetske banke izrađene u okviru postupka pripreme prijedloga NRS-a. - preporuke Izvješća OECD-a Review of the Corporate Governance of SOEs in Croatia Također, u obzir su uzeti i rezultati istraživanja koje se provodilo na mrežnoj stranici Ministarstva pravosuđa i uprave paralelno s postupkom izrade Strategije s ciljem dobivanja procjene postojećeg stanja percepcije korupcije kod građana kao polaznih rezultata prije početka provedbe mjera u okviru novoga strateškog okvira. Rezultati istraživanja jedna su od referentnih točaka u formiranju intervencije sprječavanja korupcije u Strategiji te će biti važni za praćenje učinka njezine provedbe. Osim toga, u svrhu izrade Strategije osnovana je Radna skupina sastavljena od širokog kruga predstavnika tijela javne vlasti i zainteresiranih dionika iz civilnog sektora, medija, akademske zajednice, privatnog sektora i sindikata koji su bili zaduženi za identifikaciju koruptivnih rizika u pojedinim područjima te definiranje prioriteta antikorupcijskih mjera u predstojećem strateškom razdoblju. Osim Radne skupine, svoj doprinos izradi Strategije dali su i članovi Savjeta za sprječavanje korupcije. Slijedom navedenog, Strategija postavlja 5 posebnih ciljeva antikorupcijske intervencije u predstojećem strateškom razdoblju. Pod svakim posebnim ciljem određene su mjere za postizanje postavljenih ciljeva, koje su među ostalim usmjerene i na jačanje institucija, bolju prevenciju i učinkovitiju represiju koruptivne prakse. Definirane mjere temelj su izradi budućih akcijskih planova koji će sadržavati konkretne aktivnosti za upravljanje korupcijskim rizicima u okviru prethodno strateški određenih posebnih ciljeva i mjera u pojedinim sektorskim prioriteta područjima. Uz svaku planiranu aktivnost bit će potrebno odrediti nadležna tijela za provedbu, jasno naznačiti rokove provedbe, potrebna financijska sredstva te pokazatelje rezultata provedbe aktivnosti unutar svake pojedine mjere.

8 **Dalija Orešković**
1.UVOD, 5.5.Odabir prioriteta područja i usklađenost s Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske za razdoblje do 2030. godine

Osim loše detekcije korupcijskih rizika, osnovni problem svih Strategija i pratećih Akcijskih planova do sada je taj što je prilikom osmišljavanja institucija koje sudjeluju u borbi protiv korupcije izostalo strateško planiranje. Sveobuhvatan antikorupcijski sustav ima nekoliko komponenti. Prije svega, ustavnim uređeni odnos između različitih grana i nositelja vlasti mora održavati sustav uzajamnih kočnica i ravnoteža kao i smislenu suradnju. Nedorečene i nerazrađene ovlasti predsjednika

Nije prihvaćen

Prethodni strateški dokument za razdoblje od 2015. do 2020. godine također je bio usredotočen na prevenciju korupcije, a identificirao je ciljeve i mjere u sedam horizontalnih područja (integritet unutar političkog sustava i uprave, lokalna i područna (regionalna) samouprava, javna nabava, trgovačka društva u većinskom državnom vlasništvu, sprječavanje sukoba interesa, pravo na pristup informacijama i uloga civilnog društava i medija u suzbijanju korupcije) te u sedam sektorskih područja (pravosuđe, gospodarstvo, javne financije, poljoprivreda, zdravstvo, znanost, obrazovanje i sport te infrastruktura, okoliš i promet). Strategija se provodila kroz pripadajuće dvogodišnje akcijske

republike u odnosu na ovlasti i odgovornosti Vlade, predstavljaju prepreku za uspostavu funkcionalne demokracije. Ukoliko za nositelje vlasti ne postoje jasna pravila, obaveze, ovlasti i ograničena, nema niti provođenja demokratske kontrole radi utvrđivanja njihove pravne i političke odgovornosti. Zbog toga je nužno da se u Strategiji suzbijanja korupcije ukaže i na potrebne izmjene Ustava Republike Hrvatske. Korupciju je teško otkriti, a još teže uspješno procesuirati i sankcionirati te vratiti otuđena sredstva u javni proračun, stoga se ključ uspjeha sve više oslanja na prevenciju korupcije i na transparentnost. Dobro osmišljena prevencija korupcije podrazumijeva izgrađen institucionalan i zakonodavni okvir u kojem je mogućnost pojave korupcije svedena na najmanju moguću mjeru i u okviru kojeg se izgrađuje kultura odgovornosti, etike i integriteta kod osoba koje obavljaju javne dužnosti. U okviru prevencije, utvrđuju se i izriču javne osude i sankcije za one povrede koje predstavljaju povredu uspostavljenog sustava etičkih vrijednosti ili administrativnih pravila čije je poštivanje osmišljeno kao dio sustava ranog upozorenja na mogućnost pojave koruptivnih rizika ili na nepravilno postupanje u onim situacijama u kojima postoji rizik od pojave korupcije. U sustavu prevencije nužno je ustaviti jače ovlasti preventivnih, nadzornih i kontrolnih tijela i uspostaviti suradnju između različitih institucija čije se ovlasti nadopunjuju. Upravo je jačanje ovlasti i snažnije sankcioniranje u području prevencije korupcije i sprječavanja sukoba interesa izostalo u konceptu ove Strategije. Protiv pojava oblika korupcije koji nisu spriječeni prevencijom, nužno je uspostaviti učinkovitu represiju koja se temelji na neovisnom i nepristranom pravosuđu. Probleme iz kojih proizlazi loša javna percepcija o učinkovitosti i neovisnosti pravosuđa, nacrt ove Strategije ne adresira, niti predlaže mjere i rješenja za ključna pitanja. U dosadašnjem pristupu, antikorupcijske politike promatrala su se prije svega kao dio reformi u području pravosuđa. Do sada se u okviru Strategija suzbijanja korupcije nije sagledavalo na koji način postojeći državni ustroj, prije svega teritorijalna organizacija, a potom i izborni sustav te broj izbornih jedinica, utječu ili mogu utjecati na pojavljivanje i raširenost korupcije. Preveliki broj i razmrvljenost jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave s jedne strane, te postojeće izborni zakonodavstvo s druge, stvaraju plodno tlo i utječu na kapilarnu raširenost korupcije na svim razinama, stoga bi se Strategijom suzbijanja korupcije nužno morale preuzeti obveze rješavanja ove problematike, s ciljem smanjivanja koruptivnih rizika.

planove u okviru kojih su provedene brojne aktivnosti te ostvarena mnoga poboljšanja u smislu zakonodavnih izmjena i jačanja institucija u području borbe protiv korupcije od kojih se neka navode u poglavlju 3.1. predmetnog Nacrta prijedloga. Uzimajući u obzir sva iskustva iz provedbe prethodne Strategije suzbijanja korupcije za razdoblje od 2015. do 2020. godine te u skladu s općom javnom percepcijom korupcije u Republici Hrvatskoj, očito je kako novi strateški okvir za borbu protiv korupcije treba preusmjeriti prioritete kako bi se pojačali napori u sprječavanju odnosno prevenciji korupcije. Aktualni pristup borbi protiv korupcije naglašava važnost preventivnih mehanizama, dakle, mehanizama koji detektiraju koruptivne čimbenike kao nedostatke u normativnom okviru, funkcioniranju institucija ili procesima donošenja odluka koji mogu dovesti do pojave koruptivnog ponašanja te kojima je cilj neutralizirati takve rizike. Rad neovisnih institucija u području borbe protiv korupcije izuzetno je bitan u primjeni relevantnog zakonodavstva, ali i izradi odgovarajućih smjernica te davanju mišljenja pri formiranju okvira postupanja u svim područjima u kojima su definirani koruptivni rizici. Svrha djelovanja tih tijela ne odnosi se na kažnjavanje onih koji su povrijedili neki zakon na tom području, već u promociji vrijednosti transparentnosti, integriteta i vladavine prava definirajući tako očekivanja javnosti o prihvatljivom ponašanju. Tako se formira podloga za društvenu raspravu o ponašanju dužnosnika i institucija međusobno i u odnosu na građane čime se jača vladavina prava i demokratski proces. Nadalje, sadržaj Strategije sprječavanja korupcije usklađen je s Nacionalnom razvojnom strategijom do 2030. godine (NRS 2030.) Što se tiče područja borbe protiv korupcije u NRS-u, intervensijsko usmjerenje definirano je u okviru Razvojnog smjera „Održivo gospodarstvo i društvo“. Unutar prioritarnog područja „Borba protiv korupcije“, učinkovito djelovanje antikorupcijskih mehanizama planirano je ostvariti jačanjem institucionalnog i normativnog okvira za borbu protiv korupcije, jačanjem transparentnosti rada tijela javne vlasti, unaprjeđenjem i formiranjem sustava integriteta u javnoj upravi te podizanjem javne svijesti o štetnosti korupcije, kao i funkcioniranjem antikorupcijskih mehanizama. Navedena područja predstavljaju i temeljne stupove prevencije korupcije te su, uz ostale, postavljeni kao polazni prioritete ove Strategije, oko kojih se oblikuju ciljevi i daljnje provedbene mjere. Prema tome, Strategija je generalno usmjerena na prevenciju korupcije odnosno na područja jačanja institucionalnoga i normativnog okvira za borbu protiv korupcije, jačanja transparentnosti i otvorenosti rada tijela javne vlasti, unaprjeđenja sustava integriteta i upravljanja sukobom interesa, jačanje antikorupcijskih potencijala u javnoj nabavi i podizanje javne svijesti o štetnosti korupcije. Strategija postavlja antikorupcijske mjere unutar javne uprave, političkog sustava, pravosuđa, gospodarstva, u upravljanju državnom imovinom i javnim financijama te sektorima poljoprivrede, zdravstva, znanosti, kulture, obrazovanja, sporta, infrastrukture, zaštite okoliša, energetike, prometa i infrastrukture, privatnog sektora i drugim prepoznatim prioritarnim područjima. Što se tiče predložene

izmjene Ustava RH smatramo kako nije u dovoljnoj mjeri obrazložen njen antikorupcijski učinak te da ista ne odgovara planiranom sadržaju i svrsi predmetne Strategije. Također, potrebno je reći da ne nalazimo relevantne podatke, studije ili druge podloge za donošenje zaključka da način državnog ustroja odnosno teritorijalna organizacija generira koruptivne rizike.

9 **Iva Rukavina**

3.1. ANALIZA STANJA, 3.1. Ostvareni rezultati Strategije suzbijanja korupcije za razdoblje od 2015. do 2020. godine

Smatram kako je nadzor nad radom službenika državne inspekcije preslab. Prijavitelj zaslužuje dobiti odgovor državnog tijela na prijavu tj. mora imati pravo saznati kako je njegova prijava riješena. Osobno imam iskustvo prijave državnom inspektoratu (konkretno sanitarna i građevinska inspekcija) prošle godine kada inspekcija uopće nije izašla na teren jer su se iste stvari nastavile dalje događati. Bez kažnjavanja onih koji sudjeluju u raznim oblicima korupcije (bilo sudionika korupcije, bilo nadzornih inspekcija), ovaj je zakon mrtvo slovo na papiru. Također smatram da je za suzbijanje korupcije vrlo loš potez bio ukidanje Časnog suda HGK što se dogodilo prošle godine. Taj sud je funkcionirao i obavljao svoj posao korektno. Prebacivanjem posla na Državni inspektorat, poduzetnici su postali zaštićeni budući da Državni inspektorat ne regira na svaku prijavu. Vezano za zaštitu prijavitelja nepravilnosti, kada nekoga prijavite financijskoj inspekciji, nudi vam se mogućnost anonimne i neanonimne prijave. Ja sam shvatila da se ta kategorizacija odnosi na službenike financijske inspekcije. Na koncu me osoba koju sam prijavila poslje zbog tog maletretirala jer je financijska inspekcija njoj rekla da sam ju ja prijavila. Mislim da se bar onda treba u obrascu pojasniti ljudima da će njihov identitet ukoliko prijavu prijave neanonimno biti otkriven počinitelju, a ne samo zaposlenicima Porezne uprave. Uputila sam tu primjedbu Poreznoj upravi, ali nisam dobila odgovor. Smatram da je daleko efikasnije za prevenciju korupciju energiju trošiti na učinkovito kažnjavanje nego na edukaciju ljudi o tome kako ne smiju činiti kaznena djela. Kada ljude netko opali po dzepu, vrlo brzo nauče. Dok god nema kazni koje se provode u praksi, svatko će raditi što hoće. Vezano za zaštitu okoliša, moraju se definirati ingerencije takvih inspekcija i rokovi njihovog djelovanja. Primjerice, ako prijavite nepravilnost Zavodu za zaštitu spomenika i okoliša Grada Zagreba, neće se dogoditi uglavnom ništa. Tako su primjerice aktivisti akcije Spasimo magnoliju godinu dana slali dopise spomenutom Zavodu i tek su onda dobili odgovor tj odluku Zavoda. Ako prijavite nepravilnosti vezano za radnje na zgradama koje su kulturno dobro, morati ćete barem desetak puta pisati prijavu i zvati Zavod da do inspekcije uopće dođe. Na koncu vam kažu da oni mogu napisati odluku da se neke stvari promjene, ali da sve ovisi na ljudima da li će ih poslušati??? Gotovo svi uslužni djelatnici koji rade na terenu, majstori, fotografi, snimatelji.... u našoj državi ne izdaju račun, odnosno uvrijede se ako ga slučajno zatražiš.

Primljeno na znanje

Predmetna Strategija, među ostalim predviđa i mjere daljnjeg jačanja provedbe inspekcijskih nadzora. Nadzorni postupci i drugi inspekcijski poslovi u naravi su aktivnosti koje u interakciji s dionicima izvan toga tijela predstavljaju osjetljive poslovne procese za koje također postoji određeni stupanj percepcije o korupcijskim praksama. Kako bi se izbjegle moguće zlouporabe tijekom planiranja provođenja inspekcijskih nadzora i drugih inspekcijskih poslova, u daljnjem djelovanju Državnog inspektorata potrebno je razviti sustav podrške planiranju provođenja sustavnih i koordiniranih inspekcijskih nadzora metodom identificiranja subjekata nadzora na temelju rizika te jasnije urediti primjenu načela oportuniteta prilikom poduzimanja prekršajnih mjera. To će pridonijeti učinkovitijem korištenju raspoloživim kapacitetima i izbjegavanju neuravnoteženog planiranja nadzora. Analizom poslovnih procesa u području zaštite okoliša ustanovljeno je da su koruptivnom riziku podložne aktivnosti povezane osobito s organizacijom sustava gospodarenja otpadom, financiranjem programa i projekata zaštite okoliša i energetske učinkovitosti, pripremom postupaka javne nabave i realizacijom predmeta javne nabave i njihovom realizacijom, izdavanjem dozvola za obavljanje djelatnosti u području zaštite okoliša te provedbom inspekcijskih nadzora obveznika primjene propisa. S ciljem smanjenja rizika od nepravilnosti na svim razinama u sustavu zaštite okoliša, prometa i infrastrukture potrebno je daljnje unaprjeđivanje, a posebno u radu nadležnih inspekcija, jačanju njihovih administrativnih kapaciteta te povećanju broja inspekcijskih nadzora. Osim toga, potreban je i kontinuirani nadzor od strane Državnog inspektorata ovlaštenika koji obavljaju stručne poslove zaštite okoliša. Nadalje, u okviru Strategije planirano je i daljnje unaprjeđenje okvira za zaštitu prijavitelja nepravilnosti. Međutim, u odnosu pitanje anonimnog prijavljivanja nepravilnosti, potrebno je podsjetiti da postojeći Zakon o zaštiti prijavitelja nepravilnosti, u članku 15. stavku 1. propisuje da prijava nepravilnosti sadrži podatke o prijavitelju nepravilnosti, naziv poslodavca prijavitelja, podatke o osobi i/ili osobama na koje se prijava odnosi, datum prijave i opis nepravilnosti koja se prijavljuje. Iako, sukladno tome, Zakon nije izričito predvidio mogućnost zaštite anonimnih prijavitelja, sama nepravilnost može se prijaviti i anonimno te ukoliko povjerljiva osoba, odnosno pučki pravobranitelj iz zaprimljenih informacija smatra da je prijava istinita, postupiti će po istoj u okviru svojih ovlasti te prosljediti nadležnim tijelima ovisno o sadržaju prijave. Međutim, u slučaju podnošenja anonimne prijave, neće biti moguće ostvariti prava zaštite prijavitelja, a s obzirom da nije poznato koga je potrebno zaštititi. Također, sukladno članku. 21.

Gotovinu treba maknuti iz opticaja za te djelatnosti. To je jedini način suzbijanja korupcije jer pretpostavljam da nikada neće biti dovoljno inspektora koji njih mogu pratiti za vrijeme obavljanja radne djelatnosti. Vezano za suzbijanje korupcije prilikom zapošljavanja na fakultete je također potrebno više angažmana. Potrebno je revidirati kriterije koje moraju zadovoljiti kandidati tj. tablice koje se vezano za to ispunjavaju prilikom zaposlenja. Primjerice na Medicinskom fakultetu u Zagrebu su složene tako da je jednako jesi napisao 4 ili 44 znanstvena rada jer je po kategoriji jako ograničen broj radova koji se boduju. Takve stvari ostavljaju puno mjesta za malverzacije. Nadalje, ne postoji Časni sud Sveučilišta u Zagrebu, postoji Etičko povjerenstvo koje se bavi nepravilnostima oko znanstvene djelatnosti, a ne i nepravilnostima oko zapošljavanja. Postoje Časni sudovi na pojedinim fakultetima, ali su uglavnom mrtvo slovo na papiru. Ti profesori se međusobno poznaju i neće niti jedan nešto napraviti protiv onog drugog da mu se ne zamjeri. Tako da prijave navedenima uglavnom stoje u ladici. Nad radom dekana fakulteta se također ne vrši dovoljno nadzora. Ako se čovjeku obratite 5-10 puta i on ne poduzme ništa, ne znam u koju kategoriju to spada i tko to treba nadzirati. Majke troje djece u Zagrebu koje su na trogodišnjim bolovanjima masovno primaju i naknadu za bolovanje i naknadu kao majka odgajateljica. U Zagrebu očito ne postoji tijelo koje to provjerava pa bi ga bilo dobro osnovati te vratiti novac poreznih obveznika u proračun koji je u tu svrhu bespravno isplaćen. Ako se neka žena odluči biti majka odgajateljica i za to primati naknadu, ne može istovremeno otvoriti trogodišnji porodiljni dopust. Ako si na dopustu, ne možeš raditi.

Zakona, prijava nepravilnosti može se podnijeti izravno tijelima ovlaštenim na postupanje prema sadržaju prijave sukladno posebnom zakonu i uspostavljenim sustavima otkrivanja i postupanja po nepravilnostima. U kontekstu mehanizama zaštite prijavitelja koju Zakon predviđa, potrebno je istaknuti da osoba kojoj prijavitelj nepravilnosti prijavi nepravilnosti i svaka druga osoba koja sudjeluje u postupku po prijavi nepravilnosti, dužne štiti podatke koje saznaju u prijavi (zaštita povjerljivosti prijave), kao i identitet prijavitelja nepravilnosti, u skladu s člancima 11. i 12. Zakona. Borba protiv korupcije vodi se na dva načina suzbijanjem kaznenih djela korupcije odnosno represivnim djelovanjem i sprječavanjem ili prevencijom korupcije. Iako je vrlo važno represivno suzbijanje koje ima naravno i svoju preventivnu ulogu, represivni pristup predstavlja uglavnom postupanje u odnosu na posljedice. Tendencija je danas sve više ojačati sustavnu prevenciju kako bi se u začetku spriječili uzroci korupcije. Suvremeni trendovi suzbijanja korupcije sve se više okreću prevenciji tako da se prepoznaju rizici nastanka korupcije, te izgradnjom institucija, usvajanjem zakona i osvješćivanjem građana i medija nastoji spriječiti korupciju prije nego do nje dođe. Jedan od osnovnih elemenata prevencije korupcije je postavljanje adekvatnog zakonodavnog okvira, prije svega u pravosuđu, a kako bi se omogućio efikasan rad represivnih institucija. U tom kontekstu, u predstojećem strateškom razdoblju će se pristupiti unaprjeđenju odredbi Zakona o kaznenom postupku koje bi doprinijele efikasnosti postupaka, odnosno njihovom okončanju u razumnom roku. Osim toga, u planu je unaprjeđenje odredbi Zakona o USKOK-u s ciljem jačanja kapaciteta USKOK-a i time omogućavanja efikasnijeg rada USKOK-a, posebice u odnosu na kaznene postupke za kaznena djela korupcije visokog profila uz odgovarajuće procesne mogućnosti za sudove i državna odvjetništva kako bi se postupci okončali u razumnom roku.

<p>10 Politiscope 3.1. ANALIZA STANJA, 1.1.Prikaz trenutnog stanja i područja koja je potrebno dodatno adresirati s obzirom na provedbu Strategije suzbijanja korupcije za razdoblje od 2015. do 2020. godine Predlaže se izmjena rečenice koja se fokusira na buduće strateško razdoblje. "U sljedećem strateškom razvoju potrebno je uložiti dodatne napore kako bi se u okviru ESF natječaja osigurala adekvatna sredstva za samostalnu provedbu aktivnosti organizacija civilnog društva kojim se doprinosi ostvarenju ciljeva strategije." Naime, spomenuti okvir natječaja je primorao organizacije civilnog društva da projekte prijavljuju isključivo u partnerstvu s lokalnim jedinicama, iako su antikorupcijske aktivnosti organizacija civilnog društva u lokalnim zajednicama ponajprije usmjerene na dokidanje nelegitimnih, nezakonitih i netransparentnih korupcijskih praksi te je stoga nametanje suradnje s lokalnim jedinicama, kao uvjeta za podnošenje prijave, posve neprihvatljivo. Stoga je u novoj formulaciji potrebno istaknuti termin "samostalna provedba aktivnosti". Također, ovakva formulacija potiče da se prilikom programiranja ESF natječaja dodatna sredstva izdvoje za organizacije civilnog društva, umjesto da jedini cilj kojeg strategije stavlja u fokus bude ugovaranje projekata jedinog i iznimno spornog natječaja. Također, Strategija bi trebala uključivati informacije o ESF natječaju za organizacije civilnog društva za građanski odgoj i obrazovanje, koje je trebalo biti raspisano tokom provedbe prethodne strategije. Neprovedba ovog natječaja je iznimno bitna s obzirom na ulogu GOO u formiranju demokratske političke kulture koju čine aktivni i odgovorni građani, s nultom stopom tolerancije na korupciju. Pozivamo Sektor za antikorupciju da relevantne informacije o natječaju zatraži od Ureda za udruge te ih uvrsti u buduće nacрте strategije. Također, potrebno je direktno istaknuti važnost financiranja istraživačkog novinarstva putem ESF natječaja kako bi strategija drugim javnim tijelima dala poticaj za kreiranje natječaja kojim se podupire ovaj vid novinarskog rada, iznimno relevantnan za ostvarivanje ciljeva strategije.</p>	<p>Djelomično prihvaćen Nacrт Prijedloga djelomično je usklađen s prijedlogom u dijelu 3.1 Analiza stanja, 1.1.Prikaz trenutnog stanja i područja koja je potrebno dodatno adresirati s obzirom na provedbu Strategije suzbijanja korupcije za razdoblje od 2015. do 2020. godine. Nadalje, Strategija navodi relevantnost uloge civilnoga društva i nužnost jačanja provedbe natječaja te dodjele sredstava OCD. Kao jedan od mehanizama postizanja ciljeva Strategije za suzbijanje korupcije za razdoblje od 2015. do 2020. godine navodi se jačanje uloge i suradnje s civilnim društvom u području suzbijanja korupcije. Aktivnosti civilnoga društva u promicanju vrijednosti sudioničke demokracije, osiguravanju transparentnosti i borbi protiv korupcije u upravljanju javnim sredstvima i donošenju političkih odluka uključuju brojna područja djelovanja. Prethodna Strategija kao mehanizme za postizanje svojih ciljeva, između ostalog navodi i jačanje uloge i suradnje s civilnim društvom u području suzbijanja korupcije. Civilno društvo sa svojim akumuliranim znanjem i iskustvom, organizacijskim strukturama i kapacitetima svakako predstavlja važnu polugu uspješne provedbe naznačenih mehanizama. Civilno društvo tako ima trojaku ulogu aktivnog aktera: ono pridonosi podizanju svijesti o suzbijanju korupcije, sudjeluje u formiranju antikoruptivnih mjera te prati njihovu provedbu. Resursi kojima raspolažu organizacije civilnoga društva komplementarne su resursima i mehanizmima koji stoje na raspolaganju tijelima javne vlasti. Što se tiče procesa programiranja za financijsko razdoblje 2021.-2027. isti je odvojen od procesa donošenja Strategije suzbijanja korupcije te u ovom trenutku nisu poznati okviri raspoloživih sredstava iz ESF+ za organizacije civilnoga društva. Vlada RH će u svom djelokrugu osigurati primjerena sredstva za poticanje organizacija civilnoga društva za borbu protiv korupcije. Isto tako, ističe se da je ESF tek u izradi te nije sigurno hoće li se kroz posebne ciljeve definirane Uredbom za ESEF+ UREDBA (EU) 2021/1057 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 24. lipnja 2021. o uspostavi Europskog socijalnog fonda plus (ESF+) i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1296/2013 moći financirati aktivnost za podupiranje istraživačkog novinarstva.</p>
---	--

<p>11 Politiscope 3.1. ANALIZA STANJA, 2.2. Procjene međunarodnih tijela Trenutan nacrt strategije u potpunosti ignorira neke od ključnih analiza i preporuka V GRECO evaluacije te u potpunosti ignorira IV rundu evauluacije, što je posve neprimjereno, a može se dodatno ocijeniti i kao tendenciozni pristup jer se može stvoriti dojam da se namjerno prešućuju preporuke koje RH nije ispunila. Predlaže se direktno navođenje neispunjenja preporuke o usvajanju kodeksa ponašanja zastupnika Hrvatskog sabora te uključenje relevantnih podataka koji ukazuju na potrebu donošenja takvog podzakonskog akta. Predlaže se navođenje broja saborskih zastupnika kojima je ukinut imuniteta temeljem zahtjeva DORH-a/USKOK-a te navođenje prvog slučaja u kojem novosnovana europska institucija - Europski državni tužitelj - traži ukidanje imuniteta zastupniku nacionalnog parlamenta. Trenutne korupcijske i medijske afere ukazuju da svi pomaci napravljeni u razvoju etike u državnom odvjetništvu i pravosuđu jednostavno nisu dostatni. Iako, evaluacijski izvještaj IV runde navodi "It was said that judges have been seen having coffee with parties to litigation", nedavno su objavljene video zapisi sudaca osječkog suda na privatnim druženjima sa strankama u kaznenim postupcima. Nadalje, funkciju glavnog državnog odvjetnika je obnašala osoba koja je smatrala da ne mora deklarirati postojanje relevantnih privatnih veza, ako one proizlaze iz zajedničkog članstva tajnom društvu. Kakvi god pomaci ostvareni u radu Državnoodvjetničkih vijeća i sudačkih vijeća te neovisno o unaprjeđenjima etičkih dokumenata za suce i državne odvjetnike, navedeni slučajevi ukazuju da je potrebno napraviti dodatne institucionalne i normativne zahvata u uspostavi funkcionalne i učinkovite etičke infrastrukture. Potrebno je navesti očite etičke probleme te izostanak polaganja računa za vlastiti rad i ponašanje u pravosudnoj grani vlasti koji su rezultat nedovoljno robusne etičke infrastrukture. U nacrt strategije je potrebno uključiti ključne preporuke GRECO-a koji se tiču izvršne razine vlasti, odnosno Vlade. Predlaže se izričito navođenje preporuke za usvajanjem kodeksa ponašanja članova vlade te uspostavu institucionalnog okvira za provedbu, odnosno kreiranje neovisnog etičkog tijela. Također, potrebno je navesti kako bi se kreiranjem ovog tijela mogle ispuniti druge GRECO preporuke, poput one da se za članove vlade uvede osobno savjetovanje prilikom preuzimanja dužnosti ili mogućnost povjerljivog savjetovanja tokom obnašanja dužnosti. Novosnovano tijelo bi moglo preuzeti ove uloge, dok bi se GRECO prepruka o uvođenju obveze ad hoc deklariranja sukoba interesa (odnosno čim se dužnosnici nađu u takvoj situaciji) mogla provesti kroz usvajanje kodeksa ponasanja. Potrebno je jasno navesti ključne preporuke GRECO-a koje se tiču najviše razine izvršene vlasti, odnosno Vlade RH.</p>	<p>Djelomično prihvaćen Nacrt prijedloga Strategije izričito navodi kako uzima u obzir izvješće V. kruga te predviđa mjere u skladu s istim vezano uz područja sukoba interesa, formiranja i jačanja etičke infrastrukture te lobiranja, prava na pristup informacijama i jačanja antikorupcijskih mehanizama u policiji. U području 3.2 izričito se navodi sljedeće "Međutim, za saborske zastupnike i ostale državne dužnosnike nije donesen etički kodeks kojim bi se regulirali etički standardi i pravila ponašanja prilikom obnašanja javnih dužnosti u cijelosti" Također, Nacrt prijedloga definira mjeru Jačanje etičkih standarda nositelja vlasti na lokalnoj, područnoj i središnjoj razini. Iako je Zakonom o sprječavanju sukoba interesa regulirano područje sukoba interesa kao jedno od područja integriteta dužnosnika, potrebno je donijeti sveobuhvatne etičke kodekse javnih dužnosnika kao preventivni instrument izgradnje kulture integriteta s ciljem povećanja povjerenja javnosti u obavljanje javnih dužnosti. Osim toga, Strategija prepoznaje potrebu jačanja integriteta pravosudnih dužnosnika nastavno na već provedene aktivnosti u okviru prethodne Strategije vezane i uz provedbu preporuka Izvješća IV Evaluacijskog kruga GRECO-a. S ciljem osiguranja transparentnoga, neovisnoga i nepristranog pravosudnog sustava, potrebno je sustavno jačati integritet pravosudnih dužnosnika. Tako su provedene aktivnosti jačanja kapaciteta rada Etičkog povjerenstva Državnog odvjetništva. Osim toga, Državnoodvjetničko vijeće je krajem 2015. godine izdalo knjižicu koja sadržava Etički kodeks i Smjernice te je u veljači 2016. godine Vijeće predsjednika svih sudačkih vijeća u Republici Hrvatskoj donijelo Smjernice za tumačenje i primjenu Kodeksa sudačke etike. Jednako tako, u ožujku 2019. godine donesen je novi Etički kodeks državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika. Smatramo da navedenom kontekstu podatak o imunitetima nije relevantan, a s obzirom da je ukidanje imuniteta saborskim zastupnicima vezano uz vođenje kaznenih postupaka, a ne funkcioniranje elemenata etičke infrastrukture. Opseg imuniteta saborskih zastupnika ne predstavlja prepreku procesuiranju kaznenih djela, s obzirom da se zahtjevi državnog odvjetništva za ukidanjem imuniteta zbog kaznenih djela vezanih uz korupciju u pravilu uvijek odobravaju. Shodno tome, imunitet nije predstavljao prepreku sudskom progonu i donošenju presude za kaznena djela korupcije koja bi uslijedila.</p>
---	---

12 **Dalija Orešković**
4.PRIORITETI JAVNE POLITIKE BORBE PROTIV KORUPCIJE I POSEBNI CILJEVI, 1.1.Posebni cilj - Jačanje institucionalnoga i normativnog okvira za borbu protiv korupcije
U Republici Hrvatskoj ne postoji niti je ikada postojalo tijelo koje bi profesionalno obavljalo kvalitetnu analizu korupcijskih rizika. Takva analiza ne provodi se na razini bilo kojeg javnopravnog tijela pojedinačno, niti postoji jedno centralno tijelo koje bi bilo zaduženo da na temelju praćenja iskustava u provedbi pojedinog zakona utvrdi da u određenim situacijama postoji pravna praznina, nedorečenost ili da se u praksi pojavljuju koruptivni obrasci ponašanja. Sustavnu analizu korupcijskih rizika koji proizlaze iz postojećih zakona ili zakona koji su u postupku usvajanja, kao i korupcijskih rizika koji proizlaze iz prakse u postupanju pojedinog tijela ili iz potpunog izostanka potrebne regulacije, mogao bi obavljati Ured za prevenciju korupcije, koji bi se formirao umjesto postojećeg Povjerenstva za sprječavanje sukoba interesa. U analizi korupcijskih rizika koristili bi se izvještaji različitih državnih tijela, pritužbe građana, savjetovanja za udrugama civilnog društva i predstavnicima medija kao i drugi dostupni podatci i dokumentacija, s ciljem ocjene postojećeg stanja, utvrđivanja korupcijskih rizika i predlaganja konkretnih mjera za otklanjanje uočenih nedostataka.

Primljeno na znanje
Za učinkovitu borbu protiv korupcije potrebno je, najprije, prepoznati njezine uzroke odnosno područja koja predstavljaju korupcijske rizike, a kako bi se njima moglo upravljati u smislu sužavanja prostora za pojavu koruptivnog djelovanja. Upravo stoga, Radna skupina za izradu Strategije bila je zadužena za procjenu postojećeg stanja na temelju identifikacije korupcijski osjetljivih područja na razini pojedinih institucija odnosno u pojedinim područjima. Identifikacija korupcijski osjetljivih područja od strane Radne skupine sastojala se od detekcije „osjetljivih poslovnih procesa“ odnosno slabosti u organizacijskoj strukturi koje omogućuju pojavu korupcijskih rizika. Osim toga, u obzir je uzeta i procjena pravnog okvira koji regulira područja osjetljiva na korupciju odnosno eventualni nedostaci u pravnoj regulaciji koji pogoduju pojavi korupcijskih rizika. S obzirom da se korupcijski rizici razlikuju od sektora do sektora, procjenu stanja i identifikaciju rizičnih područja provodili su, ponajprije, službenici zaposleni u sustavu u okviru svojih kompetencija, ali i predstavnici ostalih dionika koji pružaju vrijedan pogled „izvana“ na područja rizika u djelovanju javne vlasti, a s ciljem formuliranja što učinkovitije antikorupcijske intervencije. Što se tiče formiranja institucionalnih okvira u ovom području može se primijetiti kako nema isključivo jednog određenog načina koji bi jamčio njegovu učinkovitost. Različite države preuzimaju različite modele formiranja antikorupcijskih mehanizama, od centraliziranih s jednim središnjim tijelom koje obavlja poslove u svim represivnim i preventivnim područjima antikorupcijske politike do decentraliziranih koji podrazumijevaju više specijaliziranih tijela s različitim opsezima nadležnosti u pojedinim područjima preventivnih politika te zasebnih represivnih tijela. U okviru izgradnje institucionalnog okvira RH se odlučila za decentralizirani model za koji smatramo da je u ovom trenutku adekvatan. Hrvatska nema jednu centralnu instituciju za borbu protiv korupcije, već ima mrežu nadležnih institucija koje djeluju u području formiranja antikorupcijske politike, području represije te posebnim područjima u okviru prevencije korupcije. Što se tiče neovisnosti u radu, većina tijela koje djeluju u ovom području su neovisna državna tijela. Tijelo koje djeluje u formiranju i provedbi nacionalne politike je dio izvršne vlasti. No, unatoč postojanju potrebnog okvira za učinkovitu borbu protiv korupcije u javnom sektoru te umreženosti državnih tijela čime se pridonosi oblikovanju antikorupcijskih politika u svim granama vlasti, u normativnom i institucionalnom okviru za borbu protiv korupcije postoji prostor i potreba za daljnjim unaprjeđenjima. U ovom kontekstu Strategija stoga planira jačanje administrativnih i financijskih kapaciteta te suradnje tijela javne vlasti zaduženih za borbu protiv korupcije.

13	<p>Dalija Orešković 4.PRIORITETI JAVNE POLITIKE BORBE PROTIV KORUPCIJE I POSEBNI CILJEVI, 1.1.Posebni cilj - Jačanje institucionalnoga i normativnog okvira za borbu protiv korupcije Puno koruptivnih praksi proizlazi iz manjkavih zakona. Velik broj osoba koje donose odluke ili provode neki propis, ili imaju bitnu ulogu u određenim procedurama i postupcima nisu obuhvaćene nadležnošću bilo kojeg tijela koje bi provjeravalo jesu li u sukobu interesa odnosno jesu li na donesenu odluku utjecali privatni interesi koji su u suprotnosti s javnim. Na temelju iskustava Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa u predmetima u kojima su podnesene prijave odbačene zbog nenadležnosti, kao i na temelju iskustava drugih tijela koja nisu postupala u određenim slučajevima zbog toga što prijavljen slučaj nije bio obuhvaćen njihovom nadležnošću, proizlazi da je nužno umjesto postojećeg Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa, uspostaviti, novo, jače tijelo – Ured za prevenciju korupcije. U odnosu na postojeće Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa, novi Ured za prevenciju korupcije imao bi značajno širi djelokrug rada i nadležnosti, u smislu osoba koje su obuhvaćene ovlastima tog tijela, kao i nove zadaće koje u postojećem institucionalnom i normativnom okviru nitko ne provodi.</p>	<p>Nije prihvaćen Što se tiče formiranja institucionalnih okvira u ovom području može se primijetiti kako nema isključivo jednog određenog načina koji bi jamčio njegovu učinkovitost. Različite države preuzimaju različite modele formiranja antikorupcijskih mehanizama, od centraliziranih s jednim središnjim tijelom koje obavlja poslove u svim represivnim i preventivnim područjima antikorupcijske politike do decentraliziranih koji podrazumijevaju više specijaliziranih tijela s različitim opsezima nadležnosti u pojedinim područjima preventivnih politika te zasebnih represivnih tijela. U okviru izgradnje institucionalnog okvira RH se odlučila za decentralizirani model za koji smatramo da je u ovom trenutku adekvatan. Hrvatska nema jednu centralnu instituciju za borbu protiv korupcije, već ima mrežu nadležnih institucija koje djeluju u području formiranja antikorupcijske politike, području represije te posebnim područjima u okviru prevencije korupcije. Što se tiče neovisnosti u radu, većina tijela koje djeluju u ovom području su neovisna državna tijela. Tijelo koje djeluje u formiranju i provedbi nacionalne politike je dio izvršne vlasti. No, unatoč postojanju potrebnog okvira za učinkovitu borbu protiv korupcije u javnom sektoru te umreženosti državnih tijela čime se pridonosi oblikovanju antikorupcijskih politika u svim granama vlasti, u normativnom i institucionalnom okviru za borbu protiv korupcije postoji prostor i potreba za daljnjim unaprjeđenjima. U ovom kontekstu Strategija stoga planira jačanje administrativnih i financijskih kapaciteta te suradnje tijela javne vlasti zaduženih za borbu protiv korupcije</p>
14	<p>Dalija Orešković 4.PRIORITETI JAVNE POLITIKE BORBE PROTIV KORUPCIJE I POSEBNI CILJEVI, 1.1.Posebni cilj - Jačanje institucionalnoga i normativnog okvira za borbu protiv korupcije Imovina obnašatelja javnih dužnosti ne nalazi se samo unutar granica jedne države, stoga je za potrebe učinkovitog provođenja anti-korupcijskih programa potrebno uspostavljati i trajno jačati izravnu suradnju kontrolnih i nadzornih tijela različitih država. Strategijom suzbijanja korupcije trebalo bi se stoga preuzeti obveza pridruživanja međudržavnom sporazumu poput onog kojeg je uspostavio Regional Anticorruption Initiative, ili nekom drugom po smislu i sadržaju istovjetnom međunarodnom sporazumu koji predviđa mogućnost razmjene podataka o imovini koja se nalazi u inozemstvu za osobe koje podliježu provjeri imovinskog stanja, izravno između nacionalnih tijela koja provode provjere imovinskih kartica za svoje državljane.</p>	<p>Nije prihvaćen U odnosu na predmetni Sporazum RAI-a koji predviđa mogućnost razmjene podataka o imovini koja se nalazi u inozemstvu, ističemo kako komunikacija Europske komisije iz 2018. godine o politici proširenja EU prepoznaje napore za postizanje dogovora o regionalnom instrumentu za razmjenu podataka o imovini i sukobu interesa koji bi mogli doprinijeti poboljšanju rezultata rješavanja slučajeva korupcije u zemljama regije Zapadnog Balkana, ali s obzirom na namjeru sklapanja navedenog Sporazuma između država članice EU te država članica koje nisu članice EU, skreće pozornost na sljedeće pravne prijemore. Prema članku 3. stavku 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) i sudsku praksu Suda Europske unije, države članice moraju se suzdržati od preuzimanja međunarodnih obveza, koje bi mogle ugroziti ujednačenu i dosljednu primjena prava Unije i pravilno funkcioniranje sustava uspostavljenog time. Europska unija već je donijela zakonodavne mjere koje uglavnom obuhvaćaju pitanja uređena nacrtom Ugovora.</p>
15	<p>Dalija Orešković 4.PRIORITETI JAVNE POLITIKE BORBE PROTIV KORUPCIJE I POSEBNI CILJEVI, 1.1.Posebni cilj - Jačanje institucionalnoga i normativnog okvira za borbu protiv korupcije Sukladno postojećem zakonodavstvu, na temelju podataka iz imovinskih kartica mogu se otkriti povrede propisanih administrativnih pravila koja se na određenu dužnost odnose, no imovinske kartice, u sustavu kakav imamo danas, same po sebi ne</p>	<p>Nije prihvaćen U odluci Ustavnog suda 2715, 7. studenog 2012. godine navedeno je kako ocjenjuje ustavnopravno neprihvatljivim zakonsko rješenje o ovlastima Povjerenstva da ocjenjuje je li dužnosnik opravdao ili nije opravdao »nesklad ili nerazmjer« između prijavljene imovine iz podnesenog izvješća dužnosnika i stanja njegove imovine kako proizlazi iz podataka koje je Povjerenstvo pribavilo od Porezne uprave i drugih nadležnih tijela Republike Hrvatske.</p>

služe otkrivanju korupcije ili nesklada / nerazmjera u imovinskom stanju, niti se na temelju imovinskih kartica utvrđuje porijeklo ili (ne)zakonitost stjecanja imovine. Tijela koja provode provjere imovinskih kartica ne surađuju međusobno u razmjeni znanja i iskustava u cilju eventualnog otkrivanja korupcije, niti postoji sustav suradnje između različitih državnih tijela s ciljem povezivanja nadležnosti u radu na konkretnom predmetu. U Zakonu o sprječavanju sukoba interesa nije propisana obveza podnošenja kaznene prijave ukoliko iz postupka provjere imovinskih kartica proizlazi osnovana sumnja da se radi o imovini koja nije stečena zakonito, tim više što iz podataka do kojih Povjerenstvo može doći u postupku provjere ne proizlaze sva relevantna saznanja o mogućem počinjenju kaznenog djela koja bi bila potrebna za podnošenje kaznene prijave. Nužno je u slučaju sumnje o izvorima i načinu stjecanja imovine popisati obvezu upućivanja predmeta na Poreznu upravu radi provođenja posebnog poreznog nadzora, kao i obvezu Porezne uprave da nadzor provede u propisanom roku te da o tome obavijesti tijelo koje je zaduženo za provjeru imovinskih kartica. U zakone treba uvesti obvezu svih državnih tijela, primjerice Ureda za sprječavanje pranja novca, PNUŠKOK-a, USKOK-a i DORH-a, Porezne uprave i drugih tijela koja provode istrage ili nadzor, da tijelima koja provode provjere imovinskih kartica samoinicijativno dostavljaju saznanja, podatke i dokumentaciju stečenu u provođenju postupka iz njihove nadležnosti, a koje bi mogle biti od interesa i utjecaja na postupke iz nadležnosti tijela koja provode kontrolu imovinskih kartica, kao i održavanje periodičnih sastanaka na kojima se raspravlja o mogućnostima i planovima konkretne međuinstitucionalne suradnje. U praksi suradnja postoji sa represivnim tijelima, no sustav proaktivnog dojavljivanja informacija nije u dovoljnoj mjeri razvijen sa tijelima koja djeluju u preventivnoj sferi, stoga su u tom dijelu potrebne jače zakonodavne intervencije. Informatičkim povezivanjem baza podataka s kojima raspoložu različita državna tijela stvoreni su uvjeti za izravnu provjeru sadržaja imovinskih kartica i neposredno dohvaćanje potrebnih dokaza za utvrđivanje povreda, no i nadalje ne postoji sustavna, kontinuirana analiza korištenjem informatičkih algoritama, odnosno sustav provjera imovinskih kartica još uvijek se u praksi ne provodi u punoj mjeri, pa time niti ne može postići svoju svrhu.

Prema Zakonu o sprječavanju sukoba interesa ("Narodne novine" br. 26/11, 12/12, 126/12, 48/13, 57/15, 98/19, dalje: ZSSI)) pretpostavlja se, naime, da je dužnosnik izvršio svoju obvezu da u roku dostavi Povjerenstvu pisano očitovanje odnosno da priloži odgovarajuće »dokaze« potrebne za usklađivanje prijavljene s utvrđenom imovinom. Međutim, iz spornih odredaba dalje proizlazi da je samo Povjerenstvo ocijenilo kako to očitovanje odnosno ti »dokazi« jesu opravdali (članak 26. stavak 3.) odnosno nisu opravdali (članak 27.) utvrđeni »nesklad ili nerazmjer« između podataka o imovini koju je dužnosnik prijavio u izvješću i podataka koje je pribavilo samo Povjerenstvo »od Porezne uprave i drugih nadležnih tijela Republike Hrvatske« (članak 24. ZSSI). Ustavni sud upozorava da se tako formuliranim zakonskim odredbama otvara neprihvatljivo područje arbitrarnosti u postupanju Povjerenstva. Razlika između podataka navedenih u izvješću i podataka Porezne uprave i drugih nadležnih tijela Republike Hrvatske može proizlaziti i iz načina na koji se prikupljaju, obrađuju, sistematiziraju, prezentiraju i/ili tumače pojedini podaci i ne mora uvijek značiti »nesklad ili nerazmjer« koji bi automatski značio i povredu ZSSI-ja. Drugačije rečeno, Povjerenstvo nije tijelo specijalizirano u poreznim, financijskim, knjigovodstvenim i računovodstvenim poslovima da bi moglo donositi konačne odluke o tome je li dužnosnik opravdao ili nije opravdao razliku između podataka navedenih u izvješću i podataka Porezne uprave i drugih nadležnih tijela Republike Hrvatske i znači li ta razlika ujedno i »nesklad ili nerazmjer« zbog kojeg je potrebno poduzeti odgovarajuće mjere. Povjerenstvo nije tijelo kvalificirano za davanje stručne ocjene o tome. Zakonske odredbe u tom pitanju stoga ne osiguravaju dovoljan stupanj pravne sigurnosti i otvaraju mogućnost arbitrarnih ocjena pa nisu suglasne sa zahtjevima koje postavlja načelo vladavine prava (članak 3. Ustava). Nadalje, davanjem ovlasti Povjerenstvu za traženje provođenja postupka poreznog nadzora nad pojedinim osobama na temelju pretpostavljenog nerazmjera između prijavljenih prihoda i imovine stečene za vrijeme trajanja mandata narušilo bi se načelo odabira poreznih obveznika za porezni nadzor. Također, objava rezultata poreznog nadzora bila bi suprotna odredbi članka 8. Općeg poreznog zakona koji propisuje da je porezno tijelo dužno kao poreznu tajnu čuvati sve podatke koje porezni obveznik iznosi u poreznom postupku te sve druge podatke u vezi s poreznim postupkom kojima raspoložuje, kao i podatke koje razmjenjuje s drugim državama u poreznim stvarima. Obveza čuvanja porezne tajne odnosi se na sve službene osobe porezne tijela, vještake i druge osobe koje su uključene u porezni postupak. Što se tiče suradnje tijela, prijedlog Nacrta Strategije predviđa i mjere jačanja suradnje tijela koja djeluju u antikorupcijskom aparatu te će se u budućim akcijskim planovima definirati konkretne aktivnosti u navedenom kontekstu (Mjera Jačanje kapaciteta tijela represivnog aparata u području borbe protiv korupcije, Mjera Unaprjeđenja antikorupcijskih mehanizama u radu policije). Što se tiče dostavljanja podataka, zakoni koji reguliraju navedeno već određuju obvezu dostavljanja podataka

		<p>tijelima koja vrše provedbu (primjerice ZSSI čl.8.st.13) Osim toga, nije razvidna svrha proaktivnosti s obzirom da Povjerenstvo direktno dohvaća relevantne podatke nadležnih tijela, postupa i na temelju prijave kao i napisa u sredstvima priopćavanja. Također, potrebno je navesti kako su u cilju jačanja sustava provjere imovinskih kartica u sklopu Nacionalnog plana oporavka i otpornosti predviđene mjere koje će dodatno ojačavanje postojećih informatičkih rješenja POSI-a, DSV-a i DOV-a.</p>
16	<p>Dalija Orešković 4.PRIORITETI JAVNE POLITIKE BORBE PROTIV KORUPCIJE I POSEBNI CILJEVI, 1.1.Posebni cilj - Jačanje institucionalnoga i normativnog okvira za borbu protiv korupcije Kao posebni cilj i konkretnije definirana mjera, Strategija suzbijanja korupcije trebala bi propisati obvezu provođenja pune fiskalne transparentnosti, po uzoru na one jedinice lokalne samouprave koje su to već provele. Pot time se podrazumijeva uvođenje potpune otvorenosti državnog proračuna te proračuna svih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave kao i svih drugih javnopravnih tijela i korisnika koji se financiraju proračunskim sredstvima ili na temelju nameta propisanih posebnim zakonima, odnosno obvezivanje svih javnopravnih tijela, kao i svih korisnika koji se isključivo ili pretežno financiraju proračunskim sredstvima, da na svojim internetskim stranicama, a u slučaju da pojedino javnopravno tijelo ili korisnik proračunskih sredstava ne raspolaže s vlastitom internetskom stranicom, tada na internetskim stranicama državnog tijela koji će biti nositelj objedinjene baze podataka, prikaže u preglednom i strojno pretraživom formatu prikaz svih uplata i isplata novčanih sredstava (državna tijela, javne ustanove, jedinice LPRS, sva druga javnopravna tijela i tijela koja se financiraju na temelju nameta propisanih posebnim zakonima poput Hrvatske gospodarske komore, turističke zajednice i dr.) Radi provedbe ove mjere mož se formirati stručna radna skupina u kojoj će biti predstavnici nadležnih institucija poput Povjerenika za informiranje, AZOP-a, ministarstva financija, ministarstva uprave te po potrebi i drugih državnih tijela, kao i neovisnih pravnih i informatičkih stručnjaka koji će pripremiti program nužnih zakonodavnih izmjena kako bi se provela ova mjera uz uvažavanje obveze zaštite nacionalne sigurnosti i zaštite osobnih podataka koji se ne bi smjeli objavljivati te drugih podataka kod kojih postoji opravdan javni interes da se ne objavljuju u cijelosti ili djelomično.</p>	<p>Primljeno na znanje Vezano za transparentnost lokalne i područne (regionalne) samouprave upućujemo kako je Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi („Narodne novine“, broj 144/20) dodana odredba članka 68.a kojom je propisano da su općina, grad i županija dužne javno objaviti informacije o trošenju proračunskih sredstava na svojim mrežnim stranicama tako da te informacije budu lako dostupne i pretražive, a objava tih informacija obavlja se u skladu s odredbama zakona kojim se uređuje planiranje, izrada, donošenje i izvršavanje proračuna te uputa i drugih akata ministarstva nadležnog za financije. Također, Strategija u ovom kontekstu određuje potrebu adresiranja pitanja transparentnosti trošenja financijskih sredstava na lokalnoj razini te osnaživanja okvira za prevenciju netransparentnog trošenja javnih sredstava te predviđa mjeru Unaprjeđenje transparentnosti prihodovne i rashodovne strane proračuna posebno za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.</p>

<p>17 Dalija Orešković 4.PRIORITETI JAVNE POLITIKE BORBE PROTIV KORUPCIJE I POSEBNI CILJEVI, 1.1.Posebni cilj - Jačanje institucionalnoga i normativnog okvira za borbu protiv korupcije Izvešća o radu za proteklu godinu kojeg podnose različita državna tijela, uglavnom Hrvatskom saboru, važan su dio informacija i saznanja o tome kakav je učinak pojedinih zakonodavnih rješenja koje Hrvatski sabor kao zakonodavno tijelo donosi i kakvi se problemi, trendovi i tendencije pojavljuju u praksi. Prije raspravljanja njima u Hrvatskom saboru, ista se upućuju Vladi na dostavljanje mišljenja. Na žalost, glavnina rasprava o tim izvješćima usmjerena je na ocjenu rada samog tijela koje je izvješće podnijelo, a ne na analizu koja bi mogla poslužiti kao povod za daljnje zakonodavne intervencije ili kao povod za poduzimanje drugih mjera kako bi se adresirali oni problemi na koje podnesena izvješća često ukazuju. Izvješća jednog tijela se često nadovezuju na rad drugih, na što je prilikom njihovog razmatranja nužno obratiti posebnu pažnju. Kada bi se uvažavali argumenti na koje različita državna tijela kao podnositelji izvješća ukazuju, na vrijeme bi se otklonile zapreke uspješnoj borbi protiv korupcije. Za definiranje načina na koji bi se mogao i trebao unaprijediti okvir za borbu protiv korupcije, bilo bi korisno kada bi se propisala obveza radnih tijela Hrvatskog sabora i Vlade da u određenom roku rasprave probleme na koja ukazuju nadležna državna tijela u svojim izvješćima koja podnose izvršnoj ili zakonodavnoj vlasti u cilju pronalaženja rješenja, putem predlaganja potrebnih izmjena zakona ili poduzimanja drugih mjera. Iskustvo pokazuje da godinama upravo tijela koja se navode pod točkom 1.1. podnose Izvješća čiji sadržaj Hrvatski sabor ignorira. Primjerice, problemi na koje u svojim Izvješćima ukazuje DORH, ukazujući na neadekvatne uvjete rada, zastarjeli vozni park, pa i na sporne procesne odredbe u zakonima, u nekoliko uzastopnih godina su isti, no unatoč tome, niti Vlada, niti resorno ministarstvo, niti Hrvatski sabor po tom pitanju ne poduzimaju ništa. Igoniranje Povjerenstva za sukob interesa proizlazi iz činjenice da njihova nisu raspravljena Izvješća podnesena za 2018., 2019. i 2020. godinu.</p>	<p>Nije prihvaćen Smatramo kako za predloženu mjeru nije u dovoljnoj mjeri obrazložen antikorupcijski učinak te da ista ne odgovara planiranom sadržaju i svrsi predmetne Strategije, odnosno kako je potrebu i mogućnost njezine implementacije potrebno razmatrati u okviru postupaka formiranja dokumenata, propisa ili politika za regulaciju organizacije rada tijela zakonodavne i izvršne vlasti.</p>
<p>18 ZELENA AKCIJA 4.PRIORITETI JAVNE POLITIKE BORBE PROTIV KORUPCIJE I POSEBNI CILJEVI, 1.1.Posebni cilj - Jačanje institucionalnoga i normativnog okvira za borbu protiv korupcije - Cilj 1, podcilj: Unaprjeđenje zakonodavnog okvira za pristup informacijama Podcilj predlažemo preformulirati u "Unaprjeđenje normativnog okvira za pristup informacijama". Mjeru "Unaprjeđenje učinkovitosti zakonodavnog okvira za ostvarivanje prava na pristup podacima i ponovnu uporabu podataka" predlažemo preformulirati u "Unaprjeđenje učinkovitosti normativnog okvira za ostvarivanje prava na pristup podacima i ponovnu uporabu podataka uključujući jasne i odvrćajuće kazne za kršenja". Naime, tijela javne vlasti ne trpe nikakve sankcije za nezakonito donesena rješenja. Mjera predviđena nacrtom strategije preporučena je pod</p>	<p>Djelomično prihvaćen Ne prihvaćaju se prijedlozi utvrđivanja sadržaja normativnog okvira za ostvarivanje prava na pristup informacijama u Nacrtu prijedloga Strategije budući da se istim preudicira uređenje određenih instituta, bez rasprave, odnosno prethodnog usuglašavanja radne grupe za izradu predmetnog Zakona. U odnosu na prijedlog vezan uz sudjelovanja predstavnika građana u upravljanju pravnim osobama na lokalnoj razini upućujemo na odgovor na komentar pod brojem 5. Dodatno, unaprjeđenje normativnog okvira radi smanjivanja mogućnosti koruptivnog ponašanja ne podrazumijeva isključivo propisivanje sankcija već se propisivanjem određenih procedura, protokola i obveza može unaprijediti sustav, a što se uzima u obzir u okviru definiranih mjera. Osim toga, u odnosu na prijedloge vezane za uvođenje modela participacije građana u donošenju odluka i participacije</p>

pretpostavkom da su nezakonita rješenja prvenstveno posljedice nesposobnosti tijela javne vlasti za donošenje zakonitih rješenja. To može biti točno u određenom broju slučajeva i svakako treba raditi na podizanju kapaciteta tijela javnih vlasti za zakonito postupanje, međutim, sasvim se zanemaruje mogućnosti da tijela javne vlasti nezakonita rješenja donose namjerno (pa i pogodujući nekom pretpostavljeno nedopuštenom interesu) jer zbog toga neće trpjeti nikakve posljedice. Zbog toga je potrebno propisati jasan sustav sankcija koji će postići svoju preventivnu svrhu. Predlažemo na isti način izmjeniti i mjeru "Unaprjeđenje normativnog okvira lokalne i područne (regionalne) samouprave radi smanjivanja mogućnosti koruptivnog ponašanja" na način da glasi "Unaprjeđenje normativnog okvira lokalne i područne (regionalne) samouprave, utemeljenog na jasnim i odvraćajućim sankcijama, radi smanjivanja mogućnosti koruptivnog ponašanja". - Cilj 1., podcilj: Lokalna i područna (regionalna) samouprava. Na tragu već iznesenog gore smatramo da je mjeru "Uspostava okvira za postupke izbora i/ili imenovanja te uvjetima za članove nadzornih odbora i upravnih odbora pravnih osoba koje osnivaju JLPRS i trgovačkih društava u vlasništvu JLPRS" potrebno preformulirati na način da glasi: "Uspostava okvira za postupke izbora i/ili imenovanja te uvjetima za članove nadzornih odbora, uključujući mogućnost sudjelovanja predstavnika građana, te upravnih odbora pravnih osoba koje osnivaju JLPRS i trgovačkih društava u vlasništvu JLPRS". Predlažemo izmjenu mjere "Unaprjeđenje transparentnosti podataka o JLPRS i o trošenju proračunskih sredstava" tako da ista glasi: "Uspostava potpune transparentnosti podataka o JLP(R)S i o trošenju proračunskih sredstava" - Cilj 1., podcilj: Upravljanje trgovačkim društvima Na tragu već iznesenog gore smatramo da je mjeru "Jačanje antikorupcijskih mehanizama, učinkovitosti i korporativnog upravljanja u trgovačkim društvima u vlasništvu Republike Hrvatske te društva u vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave" potrebno preformulirati da glasi: "Jačanje antikorupcijskih mehanizama, učinkovitosti i korporativnog upravljanja u trgovačkim društvima u vlasništvu Republike Hrvatske te društva u vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, uključujući modele participacije građana u donošenju odluka", a mjeru "Jačanje sustava izvještavanja o financijama i izboru kandidata za članove nadzornih odbora i uprava trgovačkih društava i pravnih osoba od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku" preformulirati da glasi: "Jačanje sustava izvještavanja o financijama i izboru kandidata za članove nadzornih odbora, koji bi uključivali i predstavnike organizacija civilnog društva, te uprava trgovačkih društava i pravnih osoba od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku". - Cilj 1. podcilj: pravosuđe Uz propisane mjere predlažemo dodati i sljedeće: "Osiguranje pune javnosti nominalno javnih sudskih postupaka, uz propisane iznimke gdje je to opravdano (npr. zaštita maloljetnika), snimanjem i prijenosom uživo sudskih rasprava". Nadalje, s obzirom da je na većini sudova u Hrvatskoj

predstavnik organizacija civilnog društva u upravljanju trgovačkim društvima u vlasništvu države i trgovačkim društvima u vlasništvu JLP(R)S ističemo kako predlagatelj ne objašnjava na koji način bi organizacije civilnoga društva participirale u ovom kontekstu niti po kojem pravnom osnovu. Također, ne navodi se kakav oblik participacije građana u donošenju odluka se predviđa. Zakonima je propisano koja tijela donose kakve odluke i propise, a u onim najvažnijima (zakoni, uredbе, izbor članova nadzornih odbora) građani mogu participirati kroz obvezni postupak savjetovanja s javnošću. Nadalje, odredbama članka 3. Zakona o trgovačkim društvima ("Narodne novine" br. 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15, 40/19) propisano je da je trgovac osoba koja samostalno trajno obavlja gospodarsku djelatnost radi ostvarivanja dobiti proizvodnjom, prometom robe ili pružanjem usluga na tržištu. Međutim, Jedinice lokalne samouprave i Jedinice područne (regionalne) samouprave osnivaju javne ustanove i druge pravne osobe za obavljanje gospodarskih, društvenih, komunalnih i drugih djelatnosti od interesa za JLS, odnosno JPRS iz čega proizlazi da stjecanje dobiti na tržištu nije njihova primarna zadaća, već izvršavanje djelatnosti od interesa za JLS. Kod trgovačkih društava čiji su osnivači JLS, odnosno JPRS, je osobitost ta da je njihov osnivač pravna osoba javnog prava i da je njihova djelatnost od općeg interesa za građane i pravne osobe na području JLS odnosno JPRS. Svrha i cilj osnivanja takvih trgovačkih društava je ostvarivanje javnog interesa JLS, odnosno JPRS, a utvrđuje ga izvršno tijelo tih jedinica, odnosno predstavničko tijelo (gradska i općinska vijeća, odnosno županijska skupština) odlukom o osnivanju. Načelno je potrebno ponajprije raspraviti ulogu trgovačkih društava koje osnivaju JLS, odnosno JPRS, za obavljanje usluga od općeg interesa za građane i pravne osobe, kao i mogućnosti obavljanja tržišnih djelatnosti od strane tih trgovačkih društava, te u tom smislu njihovo mjesto i ulogu na slobodnom tržištu. Shodno tome, smatramo da ne treba usvojiti navedeni prijedlog, jer u duhu trgovačkog prava nema potrebe ograničavati osnivanje i upravljanje društvima u vlasništvu JLPRS i u vlasništvu RH (participativnim upravljanjem), budući da se na navedena trgovačka društva primjenjuje jednaki pravni režim kao i za sva ostala trgovačka društva. Osim toga, samom mjerom 4.1.7. već je predviđeno daljnje jačanje okvira za postupke izbora i/ili imenovanja te uvjetima za članove tijela trgovačkih društava u vlasništvu JLPRS, javnih ustanova te drugih pravnih osoba koje osnivaju JLPRS i trgovačkih društava u vlasništvu JLPRS. Vezano za transparentnost lokalne i područne (regionalne) samouprave upućujemo kako je Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi („Narodne novine“, broj 144/20) dodana odredba članka 68.a kojom je propisano da su općina, grad i županija dužne javno objaviti informacije o trošenju proračunskih sredstava na svojim mrežnim stranicama tako da te informacije budu lako dostupne i pretražive, a objava tih informacija obavlja se u skladu s odredbama zakona kojim se uređuje

provedena mjera automatizirane dodjele spisa u rad sudaca smatramo da je neupitna korisnost i potreba takve mjere. Međutim, isto nije provedeno u upravnom sudovanju gdje se spisi još uvijek dodjeljuju u rad sucima odlukom predsjednika suda. Ovo je naročito problematično u svjetlu činjenice da su upravni postupci, povodom kojih se vode upravni sporovi, postupci u kojima je naglašena autoritativna funkcija države te im je „imanentan [je] određeni stupanj rizika od pojave nejednakosti u procesnom položaju tužitelja te od zapostavljanja značaja principa neovisnosti i nepristranosti u suđenju” (Odluka Ustavnog suda U-III-6002/2011 od 11. listopada 2012). Slijedom navedenog predlažemo sljedeću mjeru: „Hitna provedba automatske elektroničke dodjela spisa u upravnom sudovanju.” - Cilj 1. podcilj: Infrastruktura, okoliš, promet i inspekcijski poslovi Sustav procjene utjecaja na okoliš važan je instrument planiranja razvoja i postizanja ciljeva očuvanja okoliša i prirode. S obzirom na visoku normiranost pravnom stečevinom Europske unije propisani su i visoki standardi sudjelovanja javnosti u navedenim postupcima. Međutim, sustav procjene utjecaja na okoliš svejedno se susreće s velikom razinom nepovjerenja ključnih aktera za funkcioniranje sustava- javnosti i zainteresirane javnosti. To za posljedicu ima smanjenje razine sudjelovanja vaninstitucionalnih aktera (javnosti) te slabi antikorupcijski potencijal postojećih mehanizama nadzora. Mnogi su razlozi slabog povjerenja u sustav procjene utjecaja na okoliš- slaba provedba nadzora nad radom ovlaštenika koji obavljaju stručne poslove zaštite okoliša na što je u svojem izvještaju upozorila i Pučka pravobraniteljica, posebne odredbe u okolišnom zakonodavstvu kojima se propisuje odgovornost za štetu u slučaju zlouoptrebe propisanih prava (čl. 171. Zakona o zaštiti okoliša), a koja odgovornost je ionako propisana općim propisima te u kontekstu okolišnih slučajeva djeluje obeshrabujuće za sudjelovanje javnosti, otežavanja javnosti sudjelovanja u radu stručnih savjetodavnih povjerenstava (neobjavlivanjem mjesta i vremena održavanja sastanaka), neprovedba Arhuške konvencije o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša u sektoru prostornog uređenja (npr. Izdavanje lokacijskih dozvola), itd. Slijedom navedenog predlažemo pod navedenim ciljem dodavanje sljedećih mjera: > “Uspostava sustava kontinuiranog nadzora ovlaštenika koji obavljaju stručne poslove zaštite okoliša” (preporuka iz izvješća Pučke pravobraniteljice: Pravo na zdrav život i klimatske promjene u RH 2013. – 2020.) > „Unaprijediti sustav sudjelovanja javnosti u postupcima iz područja zaštite okoliša uklanjanjem odredbi koje odvrćuće djeluju na široko sudjelovanje javnosti i zainteresirane javnosti te dosljednom provedbom Arhuške konvencije u svim sektorima” > „Unaprijediti praćenje kvalitete zraka, posebice emisije lebdećih čestica, uspostavljanjem svih mjernih postaja u Državnoj mreži za praćenje kvalitete zraka” (preporuka iz izvješća Pučke pravobraniteljice: Pravo na zdrav život i klimatske promjene u RH 2013. – 2020.

planiranje, izrada, donošenje i izvršavanje proračuna te uputa i drugih akata ministarstva nadležnog za financije. Također, Strategija u ovom kontekstu određuje potrebu adresiranja pitanja transparentnosti trošenja financijskih sredstava na lokalnoj razini te osnaživanja okvira za prevenciju netransparentnog trošenja javnih sredstava. te predviđa mjeru Unaprjeđenje transparentnosti prihodovne i rashodovne strane proračuna posebno za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Uz prijedloge vezane za pravosuđe, ističemo da je Informacijski sustav eSpis uveden je na svim sudovima u RH, uključujući i upravne sudove zaključno s 28. lipnjem 2021. godine. Sustav eSpis koristi algoritam nasumične automatske dodjele predmeta u rad čime je navedeni zahtjev u upravnom sudovanju proveden. Nadalje, postupovni propisi osiguravaju mehanizme osiguranja javnosti te detaljno uređuju isključenje javnosti. Člankom 5. stavkom 6. Sudskog poslovnika propisano je da predsjednik suda odlučuje o davanju odobrenja za filmsko, televizijsko i fotografsko snimanje sudskih rasprava kada je to u javnom interesu, ako posebnim zakonom nije drugačije propisano. Odredbom članka 4. Zakona o parničnom postupku (“Narodne novine” 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19 (dalje: ZPP) propisano je da sud odlučuje o tužbenom zahtjevu, u pravilu na temelju usmene, neposredne i javne rasprave. Članak 306. ZPP-a propisuje da su glavne rasprave javne. Člankom 307. ZPP-a je propisano da sud može isključiti javnost za cijelu glavnu raspravu ili jedan njezin dio ako to zahtjevaju interesu morala, javnog reda ili državne sigurnosti, ili radi čuvanja vojne tajne, službene i poslovne tajne odnosno radi zaštite privatnog živora stranaka, ali samo u opsegu koji je po mišljenju suda bezuvjetno potreban u posebnim okolnostima u kojima bi javnost mogla biti štetna za interese pravde. U postupku u kojem se odlučuje o statusnim stvarima, stvarima o roditeljskoj skrbi, osobnim odnosima i mjerama za zaštitu prava i dobrobiti djeteta te uzdržavanju djeteta javnost je isključena. Na sporove proizašle iz ugovora između trgovačkih društava primjenjuje se podredno ZPP. Uz prijedloge vezane za područje infrastruktura okoliš i promet napominjemo da je Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine”, broj 118/18) osigurao preduvjete za unaprjeđenje i nadzor sustava ovlašćivanja te Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja kroz izradu podzakonskih propisa nastavlja aktivno raditi na njegovom unapređenju. U postupku izrade su dva podzakonska propisa: pravilnik o uvjetima koje mora ispunjavati pravna osoba i fizička osoba – obrtnik za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša i prirode te pravilnik kojim se propisuje program, uvjeti i način polaganja stručnih ispita za stručne poslove iz područja zaštite okoliša i prirode koji se do sada nisu provodili. Smatramo da će novi podzakonski propisi poboljšati sustav ovlašćivanja. Nadzor ispunjavanja propisanih uvjeta ovlaštenika predmet je inspekcijskog nadzora. Također, navodimo da će se relevantne aktivnosti u okviru mjera povezanih s područjima unaprjeđenja antikorupcijskih mehanizama u gospodarstvu i području zaštite okoliša definirati u

okviru izrade pratećih provedbenih dokumenata uz Strategiju, sukladno prijedlozima nadležnih tijela. Osim toga, inspekcija zaštite okoliša DIRH-a ovisno o svojim kapacitetima i prioritetima svake godine predlaže tematske nadzore u okviru godišnjeg plana rada DIRH-a. Tako je prema godišnjem planu rada u 2020. godini inspekcija zaštite okoliša provela nadzor ovlaštenika za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša u okviru tematske cjeline, kojom je obuhvaćen nadzor 74 ovlaštenika. Što se tiče predložene mjere u kontekstu pitanja okoliša u sektoru prostornog uređenja (npr. izdavanje lokacijskih dozvola), smatramo da se predložena mjera odnosi na područje razvoja u prostoru, a ne na postavljene ciljeve u okviru jačanja antikorupcijskog aparata. Napominjemo da je u ovom kontekstu usmjerenja postavila Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj 106/17) kao temeljni državni document za usmjerenja razvoja u prostoru. Strategija je predmetnu temu posebno obradila u poglavlju 5. Okvir za provedbu, podpoglavljju 5.2.5. Razvoj participacijskog modela, a svakako se mogu primijeniti i usmjerenja podpoglavlja 5.3. Praćenje provedbe i izvještavanje. Slijedom tih usmjerenja, Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine će kroz prijedlog izmjena i dopuna Zakona o prostornom uređenju ("Narodne novine", broj 153/13, 67/17, 114/18, 39/19, 98/19) provesti savjetovanje s javnošću o dopuni odredbi toga Zakona kojima bi se unaprijedila participacija u dijelu postupka izrade prostornih planova. Napominje se također da Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine od donošenja Zakona o prostornom uređenju 2013. godine razvija Informacijski sustav prostornog uređenja s njegovim modulima (ISPU) kojima je podignuta razina transparentnosti u postupcima izrade i donošenja prostornih planova, podataka o planovima na snazi i podataka o izdanim aktima za gradnju. U odnosu na prijedlog mjere za unaprjeđenje praćenja kvalitete zraka, posebice emisije lebdećih čestica, uspostavljanjem svih mjernih postaja u Državnoj mreži za praćenje kvalitete zraka smatramo da nije u dovoljnoj mjeri obrazložen njen antikorupcijski učinak te da je mogućnost implementacije iste potrebno raspraviti u okviru postupaka izrade politika, propisa ili akata planiranja u navedenom području.

19	<p>Povjerenik za informiranje 4.PRIORITETI JAVNE POLITIKE BORBE PROTIV KORUPCIJE I POSEBNI CILJEVI, 1.1.Posebni cilj - Jačanje institucionalnoga i normativnog okvira za borbu protiv korupcije Komentar na Mjeru 4.1.2. Unaprjeđenje učinkovitosti normativnog okvira za ostvarivanje prava na pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija i opis iste koji se nalazi iznad naziva mjere: U trećem odjeljku predlažemo, osim preciziranja odredbi Zakona koje se odnose na obvezu provedbe savjetovanja s javnošću, dodati i preciznije određivanje obveze proaktivne objave informacija po kategorijama tijela javne vlasti ili brisati jer je unaprjeđenje postojećeg normativnog okvira u području savjetovanja s javnošću obuhvaćeno mjerom 4.2.1. Četvrti odjeljak nije dovoljno jasan – tko će izraditi informatički sustav za informiranje korisnika prava na pristup informacijama i čemu će točno služiti. Predlažemo njegovo brisanje ili preciziranje tog dijela mjere 4.1.2. Predlažemo dodati mehanizme za uklanjanje slabosti normativnog okvira, koje je Povjerenik za informiranje istaknuo u Izvešćima o provedbi Zakona o pravu na pristup informacijama za 2019. i 2020. godinu i o kojima je raspravljano na Radnoj grupi Ministarstva pravosuđa i uprave za izmjenu Zakona o pravu na pristup informacijama: • definiranje čelnika tijela javne vlasti, odnosno osobe zadužene za predstavljanje i zastupanje, odgovornom osobom u smislu Zakona • osiguranje prinudnog izvršenja odluka Povjerenika, odnosno potreba da se institut izvršavanja pravomoćnih rješenja o pristupu informacijama učini efikasnijim • izravno sankcioniranje tijela javne vlasti i odgovorne osobe radi nepostupanja po Zakonu. Dodatno predlažemo, radi veće efikasnosti ostvarivanja prava na pristup informacijama, uvesti praksu izvještavanja (i javne objave) o tijelima javne vlasti koja se oglašuju ili ne provode naloge Povjerenika (članak 35. stavak 3. točka 8. Zakona i članak 21. stavak 1. i 2. Poslovnika Povjerenika).</p>	<p>Djelomično prihvaćen Nacrtr prijedloga je usklađen s prijedlogom u dijelu 4.1.2. Ne prihvaćaju se prijedlozi utvrđivanja sadržaja normativnog okvira za ostvarivanje prava na pristup informacijama u Nacrtu prijedloga Strategije budući da se istim prejudicira uređenje određenih instituta, bez rasprave, odnosno prethodnog usuglašavanja radne grupe za izradu predmetnog Zakona.</p>
20	<p>Politiscope 4.PRIORITETI JAVNE POLITIKE BORBE PROTIV KORUPCIJE I POSEBNI CILJEVI, 1.1.Posebni cilj - Jačanje institucionalnoga i normativnog okvira za borbu protiv korupcije Analiza stanja za pravosuđe je neadekvatna jer ignorira ozbiljne probleme u funkcionalnosti i učinkovitosti postojeće etičke infrastrukture u pravosudnoj grani vlasti koja je vidljiva u nedavnim korupcijskim i medijskim aferama. Čini se očitim da postojeći etički akti i etička tijela u nedovoljnoj mjeri oblikuju ponašanje sudaca i državnih odvjetnika. GRECO evaluacijsko izvješće iz 2014. navodi problem da se suci viđaju na privatnim druženjima s moćnicima i strankama u postupku. Ovakvo ponašanje koje drastično urušava povjerenje građana još uvijek nije dokinuto (slučaj osječkih sudaca, slučaj Kerumove zabave za suce) što ukazuje na to da su potrebni novi, snažniji i hrabriji zahvati u institucionalni i normativni etički okvir za pravosudnu granu vlasti.</p>	<p>Djelomično prihvaćen U ovom kontekstu ističemo kako su u okviru implementacije preporuka Izvešća IV evaluacijskog kruga GRECO-a implemntirane aktivnosti s ciljem jačanja etičke infrastrukture pravosudnih dužnosnika. Među ostalim, provedene su aktivnosti jačanja kapaciteta rada Etičkog povjerenstva Državnog odvjetništva. Osim toga, Državnoodvjetničko vijeće je krajem 2015. godine izdalo knjižicu koja sadržava Etički kodeks i Smjernice te je u veljači 2016. godine Vijeće predsjednika svih sudačkih vijeća u Republici Hrvatskoj donijelo Smjernice za tumačenje i primjenu Kodeksa sudačke etike. Jednako tako, u ožujku 2019. godine donesen je novi Etički kodeks državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika. Nastavno, s ciljem nastavka kontinuiranog rada na jačanju predmetnog područja te u skladu s predmetnim komentarom u Nacrt prijedloga Strategije dodana je mjera 4.3.17. Jačanja integriteta pravosudnih dužnosnika.</p>
21	<p>Gong</p>	<p>Nije prihvaćen</p>

4.PRIORITETI JAVNE POLITIKE BORBE PROTIV KORUPCIJE I POSEBNI CILJEVI, 1.1.Posebni cilj - Jačanje institucionalnoga i normativnog okvira za borbu protiv korupcije

Pod mjerom 4.1.1. smatramo važnim predvidjeti uvođenje sankcija za čelnike TJV kada se oglašuju na rješenja (sudska i Povjerenika za informiranje) o objavi podataka. U mjeri 4.1.5. predvidjeti imenovanje tijela koje će pratiti provedbu zakona. U mjeri 4.1.7. predvidjeti uspostavu participativnog upravljanja za trgovačka društva u vlasništvu JLPRS i za trgovačka društva u vlasništvu države Uz mjere 4.1.13. i 4.1.14. dodati Jačanje normativnog okvira za sprečavanje zloupotrebe javnih sredstava u izbornim kampanjama Uz mjere 4.1.16.-4.1.21. dodati Mjeru: Poboljšanje transparentnosti imenovanja sudaca

Ne prihvaćaju se prijedlozi utvrđivanja sadržaja normativnog okvira za ostvarivanje prava na pristup informacijama u Nacrtu prijedloga Strategije budući da se istim prejudicira uređenje određenih instituta, bez rasprave, odnosno prethodnog usuglašavanja radne grupe za izradu predmetnog Zakona. Odredbama članka 3. Zakona o trgovačkim društvima propisano je da je trgovac osoba koja samostalno trajno obavlja gospodarsku djelatnost radi ostvarivanja dobiti proizvodnjom, prometom robe ili pružanjem usluga na tržištu. Međutim, Jedinice lokalne samouprave i Jedinice područne (regionalne) samouprave osnivaju javne ustanove i druge pravne osobe za obavljanje gospodarskih, društvenih, komunalnih i drugih djelatnosti od interesa za JLS, odnosno JPRS iz čega proizlazi da stjecanje dobiti na tržištu nije njihova primarna zadaća, već izvršavanje djelatnosti od interesa za JLS. Kod trgovačkih društava čiji su osnivači JLS, odnosno JPRS, osobitost je ta da je njihov osnivač pravna osoba javnog prava i da je njihova djelatnost od općeg interesa za građane i pravne osobe na području JLS odnosno JPRS. Svrha i cilj osnivanja takvih trgovačkih društava je ostvarivanje javnog interesa JLS, odnosno JPRS, a utvrđuje ga izvršno tijelo tih jedinica, odnosno predstavničko tijelo (gradska i općinska vijeća, odnosno županijska skupština) odlukom o osnivanju. Načelno je potrebno ponajprije raspraviti ulogu trgovačkih društava koje osnivaju JLS, odnosno JPRS, za obavljanje usluga od općeg interesa za građane i pravne osobe, kao i mogućnosti obavljanja tržišnih djelatnosti od strane tih trgovačkih društava, te u tom smislu njihovo mjesto i ulogu na slobodnom tržištu. Shodno tome, smatramo da ne treba usvojiti navedeni prijedlog, jer u duhu trgovačkog prava nema potrebe ograničavati osnivanje i upravljanje društvima u vlasništvu JLPRS i u vlasništvu RH (participativnim upravljanjem), budući da se na navedena trgovačka društva primjenjuje jednaki pravni režim kao i za sva ostala trgovačka društva. Osim toga, samom mjerom 4.1.7. već je predviđeno daljnje jačanje okvira za postupke izbora i/ili imenovanja te uvjetima za članove tijela trgovačkih društava u vlasništvu JLPRS, javnih ustanova te drugih pravnih osoba koje osnivaju JLPRS i trgovačkih društava u vlasništvu JLPRS. Što se tiče prijedloga uz mjeru 4.1.5. ističemo kako iz predmetnog komentara proizlazi da je uz postojanje Zakona o medijima te Zakona o pravu na pristup informacijama potrebno izraditi neki novi zakon koji bi bio vezan samo i isključivo za medije. Mišljenja smo da bi ovo pitanje trebalo raspraviti u okviru izrade Zakona o medijima, a ne donositi nove zakone. Osim toga, ne prihvaćaju se prijedlozi utvrđivanja sadržaja normativnog okvira u Nacrtu prijedloga Strategije budući da se istim prejudicira uređenje određenih instituta, bez rasprave, odnosno prethodnog usuglašavanja radne grupe za izradu predmetnog Zakona. Nadalje, Nacrt prijedloga Strategije predviđa jačanje normativnog okvira u području financiranja političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumata. Činjenica jest da je Zakon o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumata („Narodne novine“, br. 29/19 i 98/19) unaprijedio način provedbe nadzora financiranja u odnosu prema nadzoru financiranja koji je bio proveden prema

ranijem Zakonu o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe. Međutim, tijekom prvih 18 mjeseci primjene Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendum, prepoznata je potreba za unaprjeđenjem pojedinih njegovih odredbi, posebice u dijelu koji se odnosi na provedbu nadzora financiranja referendumske aktivnosti i organizacijskog odbora i na lokalnom referendumu i na poslove vođenja evidencije o političkim strankama i nezavisnim vijećnicima zastupljenim u predstavničkim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. U odnosu na prijedlog poboljšanja transparentnosti imenovanja sudaca ističemo da se sukladno važećem normativnom okviru termini za razgovore s kandidatima i imenovanje sudaca objavljuju na mrežnim stranicama Vijeća 8 dana ranije, kao i redoslijed kandidata prema utvrđenim bodovima ostvarenima na temelju završne ocjene u Državnoj školi za pravosudne dužnosnike, odnosno ocjene o obnašanju pravosudne dužnosti, kao i bodovi ostvareni na razgovoru. Također, ZDSV-om i Poslovníkom o radu Vijeća propisano je da su postupci imenovanja sudaca javni, razgovori s kandidatima u postupku imenovanja sudaca mogu se snimati audiovizualnim uređajima te se snimke nakon donošenja odluka mogu objaviti na internetskim stranicama Vijeća. Propisana je i mogućnost snimanja tona i slike na javnim sjednicama Vijeća na temelju posebne odluke Vijeća. Odluke DSV-a donesene na sjednici isti dan se javno objavljuju na stranicama Vijeća, a odluke o imenovanju sudaca objavljuju se i u službenom glasilu RH. Imajući u vidu sve navedeno, smatramo da je transparentnost dovoljno zastupljena. Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o Državnom sudbenom vijeću („Narodne novine“, broj 67/18) pored navedenog, uvedena su jasnija pravila imenovanja sudaca kao što je uvođenje bodovnog praga koji omogućuje imenovanje samo izvrsno ocijenjenih sudaca te smanjenje broj bodova koji se mogu ostvariti na razgovoru pred Vijećem, kako bi se prednost dala objektivnijem kriteriju za imenovanje. Nadalje, ovim je Zakonom propisana i obveza Vijeća da se pridržava redoslijeda kandidata prema ostvarenom broju bodova, uz uvažavanje samostalnosti i neovisnosti Vijeća i ostavljanje mogućnosti diskrecijskog odlučivanja između 10 najboljih kandidata i unutar raspona od najviše 10 bodova pri donošenju odluke o imenovanju. Ovim je Zakonom posebno utvrđena i obveza cjelovitog obrazloženja odluke o imenovanju sudaca, naročito u situacijama u kojima je prema utvrđenom redoslijedu više kandidata ostvarilo isti broj bodova te u kojima je za suca Vijeće imenovalo kandidata koji nije ostvario najveći broj bodova, kada je Vijeće u odluci o imenovanju posebno dužno obrazložiti razloge zbog kojih je prednost dalo izabranom kandidatu u odnosu na kandidate s istim odnosno većim brojem bodova. Iz navedenog proizlazi kontinuiran napor da se i normativnim mjerama smanjenjuje arbitrarnost te jača objektivnost i transparentnost u postupku imenovanja sudaca.

22	<p>Povjerenik za informiranje 4.PRIORITETI JAVNE POLITIKE BORBE PROTIV KORUPCIJE I POSEBNI CILJEVI, 2.2.Posebni cilj - Jačanje transparentnosti i otvorenosti rada tijela javne vlasti Predložemo dodati mjeru 4.2.7. Uvođenje jedinstvenog sustava e-upisnika za evidenciju zaprimljenih zahtjeva i načina njihova rješavanja te njegovo povezivanje s aplikacijom za dostavu godišnjih izvješća o primjeni Zakona o pravu na pristup informacijama. Povjerenik za informiranje svake godine prikuplja podatke o provedbi Zakona od strane 5.800 tijela javne vlasti. Praksa ukazuje na dugogodišnje probleme u ispravnoj primjeni ove odredbe od strane velikog broja tijela, stoga bi digitalizacija službenog upisnika o zahtjevima i načinu njihova rješavanja značajno doprinijela pravilnoj primjeni Zakona. Ujedno bi se ojačala i Zakonom uspostavljena nadzorna ovlast Povjerenika.</p>	<p>Nije prihvaćen Člankom 14. Stavkom 1. Zakona o pravu na pristup informacijama ("Narodne novine" br. 25/13 i 85/15) propisano je da je tijelo javne vlasti dužno voditi poseban službeni upisnik o zahtjevima, postupcima i odlukama o ostvarivanju prava na pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija. Slijedom toga držimo da uvođenje centraliziranog (jedinstvenog) e-upisnika nije sukladno navedenoj odredbi Zakona, te da bi utvrđivanje navedene mjere prejudiciralo uređenje određenih instituta bez prethodne rasprave, odnosno usuglašavanja radne grupe za izradu predmetnog Zakona.</p>
23	<p>Politiscope 4.PRIORITETI JAVNE POLITIKE BORBE PROTIV KORUPCIJE I POSEBNI CILJEVI, 2.2.Posebni cilj - Jačanje transparentnosti i otvorenosti rada tijela javne vlasti Izraziti je problem što se putem ESF natječaja ne financiraju antikorupcijske aktivnosti OCD-a koje mogu doprinijeti ostvarenju ciljeva strategije, istraživačko novinarstvo neprofitnih i komercijalnih medija te aktivnosti OCD-a koje kroz provedbu građanskog odgoja i obrazovanja doprinose stvaranju aktivnog i odgovornog građanstva koje ima nultu stopu tolerancije korupcije. Potrebno je navesti da je za ovakve aktivnosti potrebno osigurati adekvatna sredstva koja bi se putem natječaja dijelile odabranim projektima s najvećim predviđenim pozitivnim učincima i doprinosu provedbe strategije. Također, posve je neprimjereno da su jedine mjere vezane uz civilno društvo, one usmjerene na korupcijske rizike u sustavu financiranja OCD-a te sadržaj mjera ne ukazuje da su OCD-i partneri u suzbijanju korupcije, već isključivo izvor korupcije kojeg će se suziti povećanjem transparentnosti i edukacijom.</p>	<p>Primljeno na znanje Proces programiranja za financijsko razdoblje 2021.-2027. je odvojen od procesa donošenja Strategije sprječavanja korupcije te u ovom trenutku nisu poznati okviri raspoloživih sredstava iz ESF+ za organizacije civilnoga društva. Vlada RH će u svom djelokrugu osigurati primjerena sredstva za poticanje organizacija civilnoga društva za borbu protiv korupcije.</p>
24	<p>Gong 4.PRIORITETI JAVNE POLITIKE BORBE PROTIV KORUPCIJE I POSEBNI CILJEVI, 2.2.Posebni cilj - Jačanje transparentnosti i otvorenosti rada tijela javne vlasti Uz mjeru 4.2.6. propisati koje podatke TJV mora proaktivno objavljivati na svojim stranicama u otvorenom formatu Uz mjeru 4.2.9. predvidjeti osiguravanje sredstava ili financiranje antikorupcijskih programa (natječaja) koje bi provodilo civilno društvo</p>	<p>Djelomično prihvaćen Nacrt prijedloga djelomično je usklađen s prijedlogom u dijelu 4.2. Posebni cilj - Jačanje transparentnosti i otvorenosti rada tijela javne vlasti.</p>

25	<p>Dalija Orešković 4.PRIORITETI JAVNE POLITIKE BORBE PROTIV KORUPCIJE I POSEBNI CILJEVI, 3.3.Posebni cilj - Jačanje sustava integriteta i upravljanje sukobom interesa Lobiranje može doprinijeti boljem definiranju interesa i boljoj informiranosti vlasti, time i kvalitetnijim odlukama i propisima te efikasnijoj javnoj politici. Neregulirano lobiranje može dovesti do neprimjerenog utjecaja na donošenje odluka te ostvarenju posebnog i/ili privatnog interesa na štetu javnog interesa. Umjesto načelne najave o potrebi reguliranja lobiranja, korisna mjera bila bi uspostava Registra lobističkih aktivnosti, koji podrazumijeva bazu svih podataka o sastancima koje su održali predstavnici javnih tijela sa lobistima ili drugim osobama koje zagovaraju donošenje određenih odluka. Informatički sustav na kojem se Registar lobističkih aktivnosti temelji, može osmisliti da bazu podataka pune izravno obnašatelji javnih dužnosti i lobisti.</p>	<p>Primljeno na znanje U ovom kontekstu ističe se kako je planirani proces formiranja regulacije lobiranja u tijeku. Cilj regulacije lobiranja je uspostaviti lobističko djelovanje kao transparentnu, legalnu i legitimnu profesiju prema najvišim etičkim standardima, a s ciljem transparentnosti rada, efikasnog upravljanja rizicima korupcije i pozitivnog utjecaja na kvalitetu propisa i odluka koje donosi zakonodavna i izvršna vlast. Namjera je regulirati relevantne elemente vezane za provedbu lobističke djelatnosti, među ostalim i uspostavu Registra lobista.</p>
----	--	--

26 **Dalija Orešković**
4.PRIORITETI JAVNE POLITIKE BORBE PROTIV KORUPCIJE I POSEBNI CILJEVI, 3.3.Posebni cilj - Jačanje sustava integriteta i upravljanje sukobom interesa
Donacije, sponzorstva i oglašavanje u medijima, osobito na lokalnoj i područnoj (regionalnoj) razini, često su osnovna poluga zarobljavanja javnih interesa u korist privatnih. Korisna mjera bila bi uspostava i javna objava Registra svih donacija, sponzorstava i plaćenih objava u medijima. Ovakva mjera podrazumijeva obvezivanje svih javnopravnih tijela i trgovačkih društava u kojima država ili jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave imaju udjele u vlasništvu ili upravljačka prava na objavu podataka i dokumentacije o donacijama, sponzorstvima i plaćenim oglasima u jedinstvenom javno dostupnom Registru.

Nije prihvaćen
Predmetno područje uređeno je Zakonom o fiskalnoj odgovornosti („Narodne novine“, broj 111/18), odnosno Uredbom o sastavljanju i predaji Izjave o fiskalnoj odgovornosti i izvještaja o primjeni fiskalnih pravila („Narodne novine“, broj 95/19) u kojima je propisana obveza nadležnih ministarstava i trgovačkih društava da vode evidenciju o dodijeljenim sponzorstvima i donacijama ili drugim pomoćima, uključujući popis korisnika i visinu iznosa te obvezu objave informacija o istima na mrežnoj stranici na lako pretraživ način i u strojno čitljivom obliku. Prilog 2.b navedene Uredbe - „Upitnik o fiskalnoj odgovornosti za trgovačka društva i druge pravne osobe utvrđene u Registru trgovačkih društava i drugih pravnih osoba obveznika davanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti“, u području „Transparentnost“ navodi kao pitanje sljedeće: 43.3. „Na mrežnoj stranici na lako pretraživ način i u strojno čitljivom obliku objavljene su informacije o dodijeljenim bespovratnim sredstvima, sponzorstvima, donacijama ili drugim pomoćima, uključujući popis korisnika i visinu iznosa.“ Kao referenca na odgovor traži se poveznica na mrežnu stranicu, gdje je isto objavljeno. Također se ističe da je Zakonom o fiskalnoj odgovornosti propisano da predsjednici uprava trgovačkih društava u vlasništvu Republike Hrvatske ili nekog državnog tijela kao i čelnici drugih pravnih osoba kojima je osnivač Republika Hrvatska ili državno tijelo dostavljaju Izjavu o fiskalnoj odgovornosti i druge propisane akte nadležnom ministarstvu, radi provjere njihova sadržaja. Nadalje, predsjednici uprave trgovačkih društava u vlasništvu jedne jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, kao i čelnici drugih pravnih osoba kojima je osnivač jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, Izjavu o fiskalnoj odgovornosti i ostale propisane akte dostavljaju nadležnoj jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave, radi provjere njihova sadržaja. Uzimajući u obzir navedeno, smatramo kako je u okviru postojećih propisa u predmetnom području postignut visok stupanj transparentnosti te učinkovit sustav kontrola nadležnih JLP(R)S, nadležnih ministarstava te Ministarstva financija.

27 **Dalija Orešković**
4.PRIORITETI JAVNE POLITIKE BORBE PROTIV KORUPCIJE I POSEBNI CILJEVI, 3.3.Posebni cilj - Jačanje sustava integriteta i upravljanje sukobom interesa
Učinkovito sprječavanje sukoba interesa i upravljanje koruptivnim rizicima nije moguće bez prethodne uspostave niza međusobno komplementarnih javnih registara te jasno definiranih nadležnosti kontrolnih tijela koja sustavno analiziraju podatke iz javno dostupnih registara. Prvi među registrima čije bi uspostava trebala biti predviđena u Strategiji suzbijanja korupcije je registar svih poslovnih odnosa, sa svim tijelima javne vlasti. U Registru sklopljenih ugovora i poslovnih odnosa bili bi javno objavljeni svi akti na temelju kojeg je nastao bilo koji poslovni odnos sa državom, jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave kao i sa svakim drugim državnih i javnopravnim tijelom. U tom Registru bili bi navedeni podaci o načinu sklapanja ugovora, o predmetu, vrijednosti ugovora i rokovima izvršenja, a od javne objave mogu se izuzeti oni ugovori kod kojih se javni interes štiti upravo zaštitom tajnosti samog ugovora ili nekog njegovog dijela. Sustavan pregled svih poslovnih odnosa razotkrio bi mrežu klijentelističkih veza između određene političke opcije na vlasti koja se stvara kroz poslovne odnose određenih tvrtki i onih javnopravnih tijela u kojima politička opcija s kojom su ta trgovačka društva povezana nosi vlast. Ujedno bi se objektivizirali i uskladili sa tržišnim uvjetima sadržaj, u smislu predmeta ugovora i uvjeta ispunjavanja ugovora, cijene i dr., te bi se ojačali mehanizmi kontrole načina njegova izvršavanja i korisnosti te racionalnosti utrošenih sredstava. Registar poslovnih odnosa jača sustav odgovornosti u upravljanju javnim sredstvima i javnom imovinom.

Primljeno na znanje
U tijeku je postupak izrade novog Zakona o sprječavanju sukoba interesa. S ciljem izrade oformljena je Radna skupina koje su članovi predstavnici Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa, predstavnici akademske zajednice i organizacija civilnoga društva, Ureda predsjednika Vlade RH, Ministarstva graditeljstva, prostornog uređenja i državne imovine, Agencije za zaštitu osobnih podataka, Hrvatske zajednice županija te Ministarstva pravosuđa i uprave, (popis članova dostupan je na mrežnoj stranici Ministarstva pravosuđa i uprave: <https://mpu.gov.hr/pristup-informacijama-6341/savjetovanja-s-javnoscju/radne-skupine-za-izradu-nacrta-prijedloga-zakona-drugih-propisa-i-akata/nacrt-prijedloga-zakona-o-sprjecavanju-sukoba-interesa/24977>). Tijekom izrade novog Zakona, u obzir će biti uzeti svi prijedlozi i preporuke relevantnih procjena međunarodnih organizacija u ovom području te sve što Radna skupina smatra relevantnim za unaprjeđenje okvira za upravljanje sukobom interesa. Potrebno je reći kako Nacrt prijedloga Strategije u kontekstu potrebe jačanja okvira za upravljanje sukobom interesa ističe potrebu za donošenjem kodeksa ponašanja članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te uvođenja obveze prijavljivanja poslovnih odnosa članova predstavničkih tijela na lokalnoj i područnoj (regionalnoj) razini.

28	<p>Dalija Orešković 4.PRIORITETI JAVNE POLITIKE BORBE PROTIV KORUPCIJE I POSEBNI CILJEVI, 3.3.Posebni cilj - Jačanje sustava integriteta i upravljanje sukobom interesa</p> <p>Na žalost, i ova Strategija suzbijanja korupcije kao i prethodna, pretjerani naglasak daje na etiku i izgradnju integriteta, uz zapostavljanje ostalih segmenata koji su nužni da bi etička načela djelovanja mogla ispuniti svoju svrhu. Primjerice, i nadalje izostaje svijest o nužnosti uvođenja jednostavnih, a važnih preventivnih pravila, kao što su to primjerice, zabrane stupanja u poslovne odnose. Postojeći sustav zabrana i ograničenja ostavlja širok prostor bujanju klijentelizma i korupcije jer se odnosi samo na ono tijelo u kojem dužnosnik obnaša javnu dužnost. U novom normativnom uređenju, nužno je zabraniti sklapanje poslova između svih tvrtki koje su povezane sa osobom koja obnaša javnu dužnost, sa svim tvrtkama i drugim pravnim osobama u odnosu na koje osoba koja obnaša javnu dužnost ima mogućnost utjecaja. Primjerice, tvrtka povezana sa ministrom ne može sklapati poslove sa trgovačkim društvima koja su u državnom vlasništvu, a u nadležnosti su tog ministra kao čelnika resornog ministarstva. Za članove uprava i nadzornih odbora trgovačkih društava u javnopravnom vlasništvu, nužno je propisati zabranu stupanja u poslovne odnose njihovih privatnih tvrtki ili tvrtki njihovih obitelji sa svim povezanim trgovačkim društvima. Na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave nužno je propisati zabranu stupanja u poslovne odnose između tvrtki u vlasništvu članova uprava i nadzornih odbora sa svim ostalim drugim pravnim osobama u vlasništvu iste jedinice lokalne ili područne (regionalne) samouprave, kako ne bi dolazilo do uvjetovanja donošenja određenih odluka sa dobivanjem poslova u drugim pravnim osobama.</p>	<p>Nije prihvaćen</p> <p>U tijeku je postupak izrade novog Zakona o sprječavanju sukoba interesa. Tijekom izrade novog Zakona raspravljat će se, među ostalim i ograničenjima poslovanja obveznika Zakona, kao i o svemu što Radna skupina smatra relevantnim za unaprjeđenje okvira za upravljanje sukobom interesa.</p>
----	---	--

29	<p>Dalija Orešković 4.PRIORITETI JAVNE POLITIKE BORBE PROTIV KORUPCIJE I POSEBNI CILJEVI, 3.3.Posebni cilj - Jačanje sustava integriteta i upravljanje sukobom interesa</p> <p>U jedinicama lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave važno je propisati etička pravila i pravila o sprječavanju sukoba interesa koja obvezuju članove predstavničkih tijela (općinske i gradske vijećnike, članove županijskih skupština), tim više što ova skupina obnašatelja javnih dužnosti trenutno nije obuhvaćena Zakonom o sprječavanju sukoba interesa niti nadležnošću Povjerenstva te ne podliježe preventivnom nadzoru iako je u nadležnosti predstavničkih tijela donošenje brojnih važnih javnopravnih odluka, kao što je to primjerice usvajanje prostornih planova uređenja. Iskustvo pokazuje da članovi predstavničkih tijela u županijama, gradovima i općinama učestalo odlučuju o pitanjima s kojima su izravno interesno povezani, primjerice, kod donošenja prostornih planova uređenja u odnosu na nekretninu u njihovom vlasništvu ili vlasništvu povezanih osoba, prilikom usvajanja proračuna ili odobravanja stupanja u poslovne odnose u okolnostima u kojima su njihove tvrtke stjecatelji sredstava, pri dodjeli zakupa ili najma, koncesija, provođenja različitih izbora ili imenovanja, dodjele donacija, sponzorstava ili sredstva udrugama u kojima su vijećnici članovi ili u tim udrugama obavljaju izvršne ili neke druge funkcije. Mogućnost iskorištavanja obavljanja dužnosti člana predstavničkog tijela u jedinici lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave, tim je veća, što je broj jedinica veći. Razmrvljenost lokalne i područne (regionalne) samouprave značajno utječe na bliskost i isprepletenost veza koje negativno mogu utjecati na objektivnost i nepristranost u obnašanju javne dužnosti. Članovi predstavničkih tijela ne moraju nužno imati sve obaveze kao i ostali dužnosnici, ali moraju biti obuhvaćeni jasnim pravilima, ograničenjima i zabranama koje trenutno ne postoje i mogućnosti da im se za utvrđene povrede izriču sankcije kao i da se utvrđuje ništetnost određenih pravnih poslova i nalaže pokretanje postupka naknade štete za javnopravno tijelo.</p>	<p>Nije prihvaćen</p> <p>U tijeku je postupak izrade novog Zakona o sprječavanju sukoba interesa. Tijekom izrade novog Zakona raspravlja se, među ostalim i o proširenju kruga obveznika Zakona, kao i o svemu što Radna skupina smatra relevantnim za unaprjeđenje okvira za upravljanje sukobom interesa. Potrebno je reći kako Nacrt prijedloga Strategije u kontekstu potrebe jačanja okvira za upravljanje sukobom interesa ističe potrebu za donošenjem kodeksa ponašanja članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te uvođenja obveze prijavljivanja poslovnih odnosa članova predstavničkih tijela na lokalnoj i područnoj (regionalnoj) razini.</p>
----	--	---

30	<p>Dalija Orešković 4.PRIORITETI JAVNE POLITIKE BORBE PROTIV KORUPCIJE I POSEBNI CILJEVI, 3.3.Posebni cilj - Jačanje sustava integriteta i upravljanje sukobom interesa</p> <p>Unatoč političkim pritiscima na provedbu postojećeg zakonodavstva iz nadležnosti Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa u dijelu koji se odnosi na povredu etike, odnosno načela djelovanja, kao i situaciji koja je nastala kao posljedica odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske te potom i niza odluka upravnih sudova koji su nakon višegodišnje jedinstvene prakse dijametralno promijenili stavove te osporili pravo i nadležnost Povjerenstva da o povredama načela odlučuje, utvrđivanje etičkih povreda mora se afirmirati kao jedna od najvažnijih zadaća i ovlasti tog tijela. Do sada izgrađeni standardi i pravna tumačenja mogu poslužiti i kao poticaj i orijentir drugim tijelima kojima je dodijeljena slična zadaća, primjerice etičkim povjerenstvima za suce i državne odvjetnike. Predmetima koji se odnose na visokopozicionirane dužnosnike, potrebno je posvetiti dodatnu pažnju jer se u takvim predmetima politički pritisci i opstrukcije učestalije pojavljuju. U cilju zaštite tijela od političkih pritisaka kao i jačanja neovisnosti i učinkovitosti tijela koje provodi postupak, nužno je propisati jasne rokove postupanja kao i obavezu izvještavanja javnosti o tijeku postupka u određenim intervalima, kako bi se na taj način spriječilo odugovlačenje. Etičke norme mogu se afirmirati u društvu samo ako nadležna tijela provode postupke u kojima se izriče jasna javna i institucionalna osuda za neetično postupanje. Strategija suzbijanja korupcije trebala je jasno uputiti na izmjene zakona u pravcu davanja većih ovlasti nadležnim tijelima za izricanje osuda zbog povreda etičkih normi i načela djelovanja, uključujući mogućnosti izricanja sankcija.</p>	<p>Nije prihvaćen</p> <p>U tijeku je postupak izrade novog Zakona o sprječavanju sukoba interesa. Tijekom izrade novog Zakona raspravljat će se, među ostalim i o položaju i radu Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa, kao i o svemu što Radna skupina smatra relevantnim za unaprjeđenje okvira za upravljanje sukobom interesa.</p>
----	---	--

31	<p>Dalija Orešković 4.PRIORITETI JAVNE POLITIKE BORBE PROTIV KORUPCIJE I POSEBNI CILJEVI, 3.3.Posebni cilj - Jačanje sustava integriteta i upravljanje sukobom interesa Umjesto načelnih preporuka o usvajanju etičkih normi, Strategija suzbijanja korupcije trebala bi predvidjeti uvođenje jasne obveze za sva javnopravna, usvajanja internih etičkih normi i planova integriteta, odnosno pravilnika o sprječavanju sukoba interesa uz savjetodavnu i nadzornu ulogu Ureda za prevenciju korupcije koji bi se formirao umjesto postojećeg Povjerenstva za sprječavanje sukoba interesa, kako bi se ujednačila pravila i standardi i osiguralo njihovo provođenje i izricanje sankcija za utvrđenu povredu.</p>	<p>Nije prihvaćen Što se tiče formiranja institucionalnih okvira u ovom području, može se primijetiti kako nema isključivo jednog određenog načina koji bi jamčio njegovu učinkovitost. Različite države preuzimaju različite modele formiranja antikorupcijskih mehanizama, od centraliziranih s jednim središnjim tijelom koje obavlja poslove u svim represivnim i preventivnim područjima antikorupcijske politike do decentraliziranih koji podrazumijevaju više specijaliziranih tijela s različitim opsezima nadležnosti u pojedinim područjima preventivnih politika te zasebnih represivnih tijela. U okviru izgradnje institucionalnog okvira, RH se odlučila za decentralizirani model za koji smatramo da je u ovom trenutku adekvatan. Hrvatska nema jednu centralnu instituciju za borbu protiv korupcije, već ima mrežu nadležnih institucija koje djeluju u području formiranja antikorupcijske politike, području represije te u posebnim područjima u okviru prevencije korupcije. Što se tiče neovisnosti u radu, većina tijela koja djeluju u ovom području su neovisna državna tijela. Tijelo koje djeluje u formiranju i provedbi nacionalne politike je dio izvršne vlasti. No, unatoč postojanju potrebnog okvira za učinkovitu borbu protiv korupcije u javnom sektoru te umreženosti državnih tijela čime se pridonosi oblikovanju antikorupcijskih politika u svim granama vlasti, u normativnom i institucionalnom okviru za borbu protiv korupcije postoji prostor i potreba za daljnjim unaprjeđenjima. U ovom kontekstu Strategija stoga planira jačanje administrativnih i financijskih kapaciteta te suradnje tijela javne vlasti zaduženih za borbu protiv korupcije. Nadalje, Nacrt prijedloga Strategije prepoznaje važnost jačanja etičke infrastrukture u javnom sektoru. Slijedom toga, isti definira mjere jačanja etičkih standarda službenika u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, nositelja vlasti na lokalnoj, područnoj i središnjoj razini, pravosudnih dužnosnika kao i jačanja etičke infrastrukture za državne službenike, posebno policijske službenike te službenike Carinske i Porezne uprave. Definirane mjere temelj su izradi budućih akcijskih planova koji će sadržavati konkretne aktivnosti za upravljanje korupcijskim rizicima u okviru prethodno strateški određenih posebnih ciljeva i mjera u pojedinim sektorskim prioritetnim područjima.</p>
----	---	---

32 **Dalija Orešković**
4.PRIORITETI JAVNE POLITIKE BORBE PROTIV KORUPCIJE I POSEBNI CILJEVI, 3.3.Posebni cilj - Jačanje sustava integriteta i upravljanje sukobom interesa
Aktualni Zakon o sprječavanju sukoba interesa ne obuhvaća pretežit broj funkcija koje postavlja državna ili lokalna, područna (regionalna) vlast. U nadležnosti postojećeg Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa, manje je od 2000 dužnosnika. Na taj se način pravila o sprječavanju sukoba interesa i prevenciji korupcije vješto izbjegavaju, a javni se resursi koriste na način kojim se pogoduje privatnim interesima na štetu javnih, bez mogućnosti provođenja provjera i kontrola od strane nezavisnog državnog tijela. Upravo time što pretežit broj javnih dužnosti i funkcija nije obuhvaćen obvezom poštivanja pravila o sprječavanju sukoba interesa niti nadzoru, omogućeno je da se klijentelizam i korupcija duboko ukorijenjene u samu strukturu sustava. Razgranatost mreže u kojoj se na velik broj javnih dužnosti postavljaju politički podobne osobe i način na koji potom te osobe koriste svoju funkciju za daljnje pogodovanje privatnim i klijentelističkim interesima, urušava vrijednosni sustav. Zbog toga ujedno pada i kvaliteta javnog servisa koji bi trebao prije svega štiti i promicati interese građana, a ne biti sam sebi svrha. Proširenje kruga dužnosnika, odnosno osoba koje podliježu pravilima o sprječavanju sukoba interesa mora obuhvatiti zastupnike u Europskom parlamentu, veleposlanike i konzule, ravnatelje i članove uprava ustanova (zdravstvenih ustanova, obrazovanih i znanstvenih ustanova, ustanova u kulturi i umjetnosti) te sve osobe na rukovodećim funkcijama koje sudjeluju u postupcima javne ili jednostavne nabave, dodjeli koncesija ili odobrenja, dodjeli javnopravnih ovlasti, provođenju postupka sklapanja ugovora o zakupu ili najmu, direktore glavnih ureda turističkih zajednica, članove uprava svih javnopravnih tvrtki, odnosno članove tvrtki kćeri trgovačkih društava u većinskom državnom vlasništvu te članove uprava i nadzornih odbora trgovačkih društva u vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, sektorske direktore ali i direktore odnosno ravnatelje podružnica, članove upravnih vijeća svih agencija i drugih tijela te ostale osobe za koje se sukladno analizama procjene rizika utvrdi da bi trebale biti obuhvaćene pravilima o prevenciji korupcije.

Primljeno na znanje
U tijeku je postupak izrade novog Zakona o sprječavanju sukoba interesa. Tijekom izrade novog Zakona raspravlja se, među ostalim i o proširenju kruga obveznika Zakona, kao i o svemu što Radna skupina smatra relevantnim za unaprjeđenje okvira za upravljanje sukobom interesa.

33	<p>ZELENA AKCIJA 4.PRIORITETI JAVNE POLITIKE BORBE PROTIV KORUPCIJE I POSEBNI CILJEVI, 3.3.Posebni cilj - Jačanje sustava integriteta i upravljanje sukobom interesa - Cilj 3., podcilj: Policija U nacrtu Strategije spominje se, među ostalim, da su boljom opremom granične policije (video nadzor itd.), smanjeni mnogi korupcijski rizici u (graničnoj) policiji. Spomenuti video nadzor odnosi se samo na sprječavanje pokušaja nezakonitog prelaska granice. Međutim, potrebno je uvesti video nadzor postupanja policije uvođenjem kamera na uniformama i u automobilima, s obzirom je krijumčarenje ljudi iznimno rašireno i lukrativno te predstavlja potencijalni koruptivni rizik za policijske službenike koji ga svojim postupanjem mogu omogućiti. Uvođenjem kamera na odore policijskih službenika te u njihova vozila, te uređenjem noramtivnog okvira postupanja s tako prikupljenim podacima (način snimanja, obaveza čuvanja, pristup trećim osobama, nezavisna kontrola, korištenje u sudskim postupcima) u značajnoj mjeri povećala bi se transparentnost postupanja policije. Predlažemo dodavanje sljedeće mjere: “Normativno uređenje te opremanje policijskih službenika (prvenstveno granične policije) kamerama na uniformama te u službenim vozilima”</p>	<p>Nije prihvaćen Trenutno nije moguće sagledati i procijeniti fiskalni učinak implementacije predloženih sustava na proračun niti sagledati tehničke i programske zahtjeve potrebne za implementaciju. Mišljenja smo da je prethodno potrebno izraditi procjenu potrebnih izmjena zakonskih propisa odnosno negativnih učinaka u odnosu na zaštitu osobnih podataka osoba prema kojima bi se primjenjivala predložena sredstva.</p>
34	<p>Ured pučke pravobraniteljice 4.PRIORITETI JAVNE POLITIKE BORBE PROTIV KORUPCIJE I POSEBNI CILJEVI, 3.3.Posebni cilj - Jačanje sustava integriteta i upravljanje sukobom interesa Ponovno bismo istaknuli kako je u ranijoj verziji Nacrta prijedloga Strategije, unutar Posebnog cilja 4.3. – Jačanje sustava integriteta i upravljanje sukobom interesa, kao jedno od područja djelovanja bilo predviđeno i područje obrazovanja i znanosti koje je u kasnijoj verziji Strategije, pa tako i onoj objavljenoj na portalu E-savjetovanja, brisano, usprkos tome što je od iznimne važnosti. Uvažavajući pojašnjenje kako je područje brisano temeljem očitovanja nadležnog tijela, jer je u Strategiji definirana komplementarna mjera 4.5.9. Osnaživanje kapaciteta sustava obrazovanja za edukativne i informativne aktivnosti o akademskom integritetu, borbi protiv korupcije i kvaliteti, smatramo kako se ipak ne radi o mjeri koja bi u sebi u cijelosti obuhvaćala ono što je bilo predviđeno ranijim mjerama 4.2.21. Jačanje transparentnosti rada i financijskog poslovanja institucija i tijela u sustavu visokog obrazovanja i znanosti, odnosno mjerom 4.2.22. Uspostavljanje digitalnih sustava evidencija u visokom obrazovanju. Stoga predlažemo ponovno uključivanje i tog područja u Strategiju te odgovarajućih popratnih mjera, uz napomenu kako bi u opisnom dijelu naglasak ipak trebao biti ne samo na sprječavanju neetičnog ponašanja studenata i drugih dionika, već ponajprije na potrebi sprječavanja istog među zaposlenicima, posebice rukovodećim kadrom ustanova visokog obrazovanja i znanosti, a tek potom i na studentima. Nadalje, kada se unutar već spomenutog Posebnog cilja 4.3. - Jačanje sustava integriteta i upravljanje sukobom interesa govori o Pravnom okviru sustava integriteta</p>	<p>Djelomično prihvaćen Mjere na koje se odnosi komentar vezano uz područje znanosti i obrazovanja nisu izostavljene, već su navedene u Posebnom cilju 4.2. Jačanje transparentnosti i otvorenosti rada tijela javne vlasti, u poglavlju koje se odnosi na Obrazovanje i znanost: 4.2.20. Jačanje transparentnosti rada i financijskog poslovanja institucija i tijela u sustavu visokog obrazovanja i znanosti i 4.2.21. Uspostavljanje digitalnih sustava evidencija u visokom obrazovanju. Što se tiče opisnog dijela 4.5.9. iako su pod pojmom “dionici” obuhvaćene šire skupine, suglasni smo da se posebno navedu zaposlenici i čelnici visokih učilišta. Nacrt prijedloga je usklađen shodno tome. Također, Nacrt prijedloga Strategije je usklađen s navedenim prijedlozima u dijelu 4.3. uz mjere 4.3.3 i 4.3.5.</p>

službenika središnje i lokalne razine, usprkos danom pojašnjenju zašto naš prijedlog nije prihvaćen, već se samo prima na znanje, I dalje ističemo kako je potrebno postrožiti postojeći zakonodavni okvir u pogledu mogućnosti prestanka državne službe po sili zakona svim službenicima kojima se utvrdi krivnja za počinjenje kaznenih djela povezanih s korupcijom, neovisno o tome je li im izrečena uvjetna ili bezuvjetna osuda. Naime, budući da prema članku 49. točki a) Zakona o državnim službenicima (NN br. 92/05, 140/05, 142/06, 77/07, 107/07, 27/08, 34/11, 49/11, 150/11, 34/12, 49/12, 37/13, 38/13, 01/15, 138/15, 61/17, 70/19 i 98/19; dalje: ZDS) u državnu službu ne mogu biti primljene osobe protiv kojih se vodi kazneni postupak po službenoj dužnosti ili koje su proglašene krivim za kazneno djelo za koje se kazneni postupak vodi po službenoj dužnosti, analogno tome, smatramo da osobe kojima je u kaznenom postupku utvrđena krivnja za počinjenje takvog kaznenog djela, ne bi smjele ostati raditi u državnoj službi, neovisno o izrečenoj kazni, pogotovo ako se radi o koruptivnim kaznenim djelima među koja se svrstava i velik broj kaznenih djela protiv službene dužnosti. Naime, iako je ZDS-om, kao i Zakonom o službenicima i namještenicima u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN br. 86/08, 61/11, 04/18 i 112/19), propisan obvezan prestanak službe ako službenik bude proglašen odgovornim za tešku povredu službene dužnosti koja ima obilježja korupcije, postoje situacije kada se za djelo, koje istovremeno predstavlja tešku povredu službene dužnosti s obilježjima korupcije, ali i koruptivno kazneno djelo, vodi samo kazneni postupak te stoga do prestanka službe neće nužno doći, bez obzira na kaznenu odgovornost službenika. Nadalje, kako iz čl. 104. st. 3. ZDS-a proizlazi, neposredno nadređeni službenik službenika koji je počinio tešku povredu službene dužnosti o istoj je dužan obavijestiti čelnika tijela u roku od 15 dana od dana saznanja za počinjenu povredu. Dakle, hoće li čelnik tijela pokrenuti disciplinski postupak, a posljedično hoće li službeniku na temelju ishoda tog postupka prestati državna služba po sili zakona, ovisi o tome ima li njemu neposredno nadređeni službenik, odnosno čelnik tijela, saznanja o počinjenoj povredi. Ako je obvezan prestanak državne službe propisana sankcija za počinjenu tešku povredu službene dužnosti koja ima obilježje korupcije, mišljenja smo da također treba biti propisana i za utvrđenu kaznenu odgovornost za koruptivna kaznena djela (neovisno o vrsti izrečene kazne). Isto tako, izvanredni otkaz je propisan samo kao mogućnost koja čelniku tijela stoji na raspolaganju ako utvrdi da je službenik počinio tešku povredu službene dužnosti koja ima obilježja korupcije. S tim u vezi, budući da službenički sud utvrđuje je li službenik počinio tešku povredu službene dužnosti, a ne čelnik tijela, razvidno je da jedino u slučaju vođenja disciplinskog postupka službeniku može biti izrečena kazna prestanka državne službe za djelo koje ima koruptivan karakter, dok u slučaju osude za koruptivno kazneno djelo u kojem je službeniku izrečena uvjetna osuda ili mu je kazna zatvora zamijenjena radom za opće dobro, ovisi o volji čelnika hoće li takvom službeniku dati izvanredni otkaz. Uostalom, zadržavanjem u službi

onih službenika koji su proglašeni krivima za kaznena djela s obilježjima korupcije ozbiljno se dovodi u pitanje povjerenje građana u rad državnih tijela. U odnosu na mjeru 4.3.3. Unaprjeđenje mogućnosti podnošenja prigovora protiv službenika zaposlenih u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi te obvezno uzimanje takvih prigovora u obzir prilikom godišnje ocjene, i dalje smatramo da se u obzir treba uzeti da su takvom mogućem utjecaju na ocjenjivanje izloženi uglavnom službenici koji izvršavaju poslove tijela JLP(R)S na najnižoj razini, dok se na rukovodeće službenike, zbog činjenice da s građanima kontaktiraju u bitno manjoj mjeri ili uopće ne kontaktiraju, a istovremeno imaju veći utjecaj na odlučivanje o pravima i obvezama građana, to rijetko može primijeniti. Prema tome, ne sporimo da je prigovore u određenoj mjeri potrebno uzeti u obzir prilikom ocjenjivanja, međutim da pritom u istoj poziciji nisu svi službenici. Vezano uz vaš komentar da je čl. 85. ZDS-a propisano da se ponašanje službenika i poštivanje službene dužnosti uzimaju u obzir prilikom ocjenjivanja, odnosno da je to već zakonska obveza, ističemo kako uzimanje u obzir ponašanja službenika i poštivanja službene dužnosti prilikom ocjenjivanja nije isto što i uzimanje u obzir prigovora na rad službenika (koji mogu biti i neosnovani). Uostalom, čl. 85. ZDS primjenjuje se na ocjenjivanje državnih službenika, dok se mjera 4.3.3. Strategije odnosi na ocjenjivanje službenika na lokalnoj razini.

35 **Poliscope**
4.PRIORITETI JAVNE POLITIKE BORBE PROTIV KORUPCIJE I POSEBNI CILJEVI, 3.3.Posebni cilj - Jačanje sustava integriteta i upravljanje sukobom interesa

Potrebno je navesti potrebu donošenja etičkog akta za članove vlade te uspostavu neovisnog provedbenog tijela, kako bi se članove vlade potaknulo na deklariranje sukoba interesa čim se u takvoj situaciji nađu te im omogućilo uvodno i povjerljivo savjetovanje o etičkim dilemama.

Prihvaćen

Nacrt prijedloga Strategije prepoznaje važnost jačanja etičkih standarda nositelja vlasti na lokalnoj, područnoj i središnjoj razini, a što uključuje i dužnosnike izvršne vlasti. U skladu s tim, Nacrt prijedloga već navodi potrebu donošenja etičkih kodeksa javnih dužnosnika kao preventivnog instrumenta izgradnje kulture integriteta s ciljem povećanja povjerenja javnosti u obavljanje javnih dužnosti. Slijedom navedenog, etička načela sukladno kojima su se obvezni ponašati članovi Vlade kao i definiranje ovlasti tijela nadležnih za njihovu primjenu i praćenje bit će regulirana etičkim kodeksom za državne dužnosnike izvršne vlasti.

<p>36</p>	<p>Gong 4.PRIORITETI JAVNE POLITIKE BORBE PROTIV KORUPCIJE I POSEBNI CILJEVI, 3.3.Posebni cilj - Jačanje sustava integriteta i upravljanje sukobom interesa Uz mjere 4.3.1. i 4.3.2. dodati sankcioniranje povreda etičkih standarda Uz mjeru 4.3.9. dodati uspostavu registra za bilježenje sastanaka s lobistima</p>	<p>Nije prihvaćen Vezano za sankcioniranje povreda etičkih standarda ističemo kako su povrede etičkih načela za državne i lokalne službenike propisane odredbama Zakona o državnim službenicima i Zakonom o službenicima i namještenicima u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi i to kao lake i teške povrede službene dužnosti za čije počinjenje su predviđene i sankcije. O teškim povredama službene dužnosti odlučuje Službenički sud, a o lakim čelnik tijela. Što se tiče mjere 4.3.2. sankcioniranje će se razmatrati u okviru postupka izrade etičke infrastrukture za dužnosnike. U skladu s metodologijom izrade Strategije odnosno hijerarhije elemenata strateške intervencije smatramo da bi dodatna formulacija suzila obuhvat navedene mjere te da postojeća formulacija uključuje i navedeno područje o kojem će se razmatrati u okviru formuliranja etičke infrastrukture. U skladu s metodologijom izrade Strategije odnosno hijerarhije elemenata strateške intervencije smatramo da bi dodatna formulacija suzila obuhvat navedene mjere te da postojeća formulacija uključuje i navedeni prijedlog regulacije vezano za bilježenja sastanaka s lobistima. Osim toga, u ovom kontekstu ističe se kako je planirani proces formiranja regulacije lobiranja u tijeku. Cilj regulacije lobiranja je uspostaviti lobističko djelovanje kao transparentnu, legalnu i legitimnu profesiju prema najvišim etičkim standardima, a s ciljem transparentnosti rada, efikasnog upravljanja rizicima korupcije i pozitivnog utjecaja na kvalitetu propisa i odluka koje donosi zakonodavna i izvršna vlast. Namjera je regulirati relevantne elemente vezane za provedbu lobističke djelatnosti uključujući uspostavu Registra lobista kao i evidentiranje sastanaka.</p>
<p>37</p>	<p>Dalibor Barbačić 4.PRIORITETI JAVNE POLITIKE BORBE PROTIV KORUPCIJE I POSEBNI CILJEVI, 4.4.Posebni cilj - Jačanje antikorupcijskih potencijala u sustavu javne nabave Neće biti potrebe "..... stvoriti sveobuhvatni strateški pristup sprječavanja i smanjenja korupcijskih rizika u javnoj nabavi..." ako se stvori zakonski okvir koji onemogućava pripremu dokumentacije za Nadmetanje u procesu Javne nabave na način da se pogoduje ciljanom dobavljaču specificirajući ciljani predmet nabave ne spominjući ime dobavljača. Takvih primjera u dosadašnjoj praksi bilo je puno a kada se skreće pažnja na takav način korupcije nadležna tijela ne reagiraju ili nemaju alata za postupanje pa se to sve trpa u koš "neosnovane žalbe". I trenutno je u tijeku nekoliko javnih Nadmetanja gdje je svakom tko može pročitati specifikaciju Nabave potpuno jasno tko je ciljani dobavljač.</p>	<p>Primljeno na znanje Postojeći nacionalni zakonski okvir, koji je usklađen s Direktivama Europske unije, sadrži potrebne mehanizme u tom kontekstu pri čemu se posebno ističe mogućnost korištenja instrumenta prethodnog savjetovanja sa zainteresiranim gospodarskim subjektima.</p>

38	<p>Gong</p> <p>4.PRIORITETI JAVNE POLITIKE BORBE PROTIV KORUPCIJE I POSEBNI CILJEVI, 4.4.Posebni cilj - Jačanje antikorupcijskih potencijala u sustavu javne nabave</p> <p>U mjeru 4.4.5. uključiti objavu dodijeljenih ugovora u području javne nabave u otvorenom formatu</p>	<p>Nije prihvaćen</p> <p>Prema postojećem zakonskom rješenju objavljuje se Obavijest o dodjeli ugovora (i okvirnih sporazuma) te se osim toga podaci o sklopljenim ugovorima i okvirnim sporazumima unose se u Registar ugovora i okvirnih sporazuma, koji su dostupni u Elektroničkom oglasniku javne nabave Republike Hrvatske. Uz navedeno, svaki zainteresirani subjekt može tražiti uvid u dokumentaciju cjelokupnog postupka javne nabave, pa tako i u sam ugovor, osim u dijelove koji su sukladno posebnim propisima označeni tajnim (članak 310. Zakona o javnoj nabavi, "Narodne novine", broj 120/16). Unaprjeđenje navedenih mehanizama će se dodatno razmotriti u budućem razdoblju, a vezano za opseg podataka iz ugovora o javnoj nabavi koji će se unositi u Registar ugovora).</p>
----	---	--

39 Gong

4.PRIORITETI JAVNE POLITIKE BORBE PROTIV KORUPCIJE I POSEBNI CILJEVI, 5.5.Posebni cilj - Podizanje javne svijesti o štetnosti korupcije, nužnosti prijavljivanja nepravilnosti i jačanja transparentnosti

Uz mjeru 4.5.3. dodati poticanje i ulaganje u istraživačko novinarstvo Uz mjeru 4.5.7. dodati "sustavna institucionalna podrška takvim programima" te uz mjeru 4.5.8. dodati "Uvođenje građanskog odgoja kao obavezni predmet u osnovne i srednje škole"

Nije prihvaćen

U skladu s metodologijom izrade Strategije odnosno hijerarhije elemenata strateške intervencije smatramo da bi predložena formulacija suzila obuhvat navedene mjere te da postojeća formulacija uključuje i navedeni prijedlog budući da kvalitetno novinarstvo koje se navodi u svakom slučaju obuhvaća i istraživačko novinarstvo. Također, Građanski odgoj i obrazovanje provodit će se temeljem Odluke o donošenju kurikulumu za Međupredmetnu temu građanski odgoj i obrazovanje za osnovne i srednje škole u Republici Hrvatskoj ("Narodne novine", broj 10/2019) te smatramo nepotrebnim isto navoditi u kontekstu mjere 4.5.8. koja predviđa osnaživanje doprinosa organizacija civilnoga društva u odgoju i obrazovanju djece za aktivne i odgovorne građane. Ministarstvo znanosti i obrazovanja osnaživat će doprinos organizacija civilnoga društva u odgoju i obrazovanju djece za aktivne i odgovorne građane u okviru Natječaja za dodjelu bespovratnih sredstava projektima udruga u području izvaninstitucionalnoga odgoja i obrazovanja djece i mladih, koji uključuje tri prioriteta područja: P1: Promicanje socijalne uključenosti te očuvanja nacionalnoga i lokalnog identiteta: a. Odgoj i obrazovanje za osobni i socijalni razvoj, solidarnost, socijalnu uključenost i opće ljudske vrijednosti; b. Odgoj i obrazovanje za mir i nenasilno rješavanje sukoba; c. Odgoj i obrazovanje za ljudska prava, odgovornost i aktivno građanstvo; d. Odgoj i obrazovanje o štetnosti korupcije i koruptivnim rizicima; e. Odgoj i obrazovanje za očuvanje povijesnoga, kulturnoga i hrvatskoga nacionalnog identiteta; f. Odgoj i obrazovanje o pravima i očuvanju identiteta nacionalnih manjina, interkulturalizmu i multikulturalizmu; g. Poticanje očuvanja kulturne i prirodne baštine te tradicionalnih obrta. P2: Unapređenje kvalitete života djece i mladih: a. Odgoj i obrazovanje o zdravim načinima života, očuvanju prirode i održivom razvoju; b. Odgoj i obrazovanje za volonterstvo; c. Razvoj poduzetničkih aktivnosti djece i mladih; d. Poticanje kreativnosti i stvaralaštva djece i mladih; P3: Poticanje razvoja kompetencija u prirodoslovno-matematičkom području: a. Odgoj i obrazovanje za STEM; b. Odgoj i obrazovanje za financijsku, digitalnu i medijsku pismenost; c. Razvijanje vještina i kompetencija u području tehnike te informacijskih i komunikacijskih tehnologija d. Utjecaj tehnike, tehnologije i informatičkih rješenja za zdravlje pojedinca.